

Vlaams
Parlement

ingediend op **812** (2020-2021) – Nr. 1
21 mei 2021 (2020-2021)

Ontwerp van programmadecreet

bij de aanpassing van de begroting 2021

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	29
Advies van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij	45
Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.....	49
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.....	53
Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen.....	59
Advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen	63
Advies van de Raad van State	67
Advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed..	93
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad	97
Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media	103
Protocol nr. 114 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de vergaderingen van het Vlaams onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs en het universitair ziekenhuis gent op 4/05/2021	109
Protocol nr. 174 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de gemeenschappelijke vergadering van: sectorcomité X – Onderwijs (Vlaamse Gemeenschap); comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten – afdeling 2 – onderafdeling Vlaamse Gemeenschap; overkoepelend onderhandelingscomité vrij gesubsidieerd onderwijs op 04/05/2021	117
Ontwerp van decreet	129
- Bijlage 1: Visienota Edusprong. Van achterstand naar voorsprong, vermeld in artikel 32.....	145
- Bijlage 2: Visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, vermeld in artikel 32	157
- Bijlage 3: Visienota Edusprong. Van achterstand naar voorsprong, vermeld in artikel 32.....	167
- Bijlage 4: Visienota Voorsprongfonds Hoger Onderwijs, vermeld in artikel 32.....	181

MEMORIE VAN TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Hoofdstuk 2. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Afdeling 1. Werkingsuitgaven erkenning landelijke radio-omroeporganisaties

Artikel 2

Op 12 februari 2021 bekrachtigde de Vlaamse Regering het decreet houdende wijziging van diverse bepalingen over de radio-omroeporganisaties van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie met betrekking tot de landelijke en regionale radio-omroeporganisaties en de technische eindapparatuur voor FM-radio-ontvangst van radio-omroeporganisaties.

In uitvoering van dit decreet werd een besluit van de Vlaamse Regering (BVR) tot wijziging van diverse besluiten over radio-omroep goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 12 maart 2021. In dat BVR worden de potentiële ontvangsten toegelicht (geraamd op 9 indieners x 50.000 euro inschrijvingskost = 450.000 euro ontvangsten). In de nota aan de Vlaamse Regering wordt ook de invulling van deze middelen geduid: "Die vergoeding dient om de kosten voor de administratieve handelingen te dekken. De verhoging van de vergoeding is eveneens ingegeven door het feit dat er wordt overwogen om externen en/of publiek te betrekken bij de beoordeling van de ingediende dossiers."

In het begrotingsakkoord bij bovenstaand BVR werden twee voorwaarden opgenomen:

- de budgettaire impact van de implementatie van het BVR wordt opgevangen binnen de beschikbare kredieten van het betrokken beleidsdomein;
- de opstart van de nieuwe erkenningsronde mag geen aanleiding geven tot een meervraag inzake apparaatskredieten en VTE (voltijdequivalent), ook niet in meerjarig perspectief.

Om ook bij deze decreetsbepaling aan deze voorwaarden te voldoen werd de bepaling beperkend opgesteld, waardoor ondersteuning in het kader van een erkenningsronde via het begrotingsfonds enkel kan gefinancierd worden met ontvangsten geïnd in het kader van deze erkenningsronde, en deze specifieke ontvangsten enkel kunnen dienen voor die ondersteuning (en dus niet voor de andere doeleinden van het begrotingsfonds).

Band met de begroting:

Aan het bestaande begrotingsfonds Personeelsleden met Verlof voor Opdracht wordt een WT-artikel toegevoegd (HB0-1HAX4ZZ-WT) voor de aanrekening van de werkingsuitgaven in het kader van de volgende erkenningsronde.

De beslissing om de erkenningsronde te lanceren werd genomen door de Vlaamse Regering op 12 maart 2021.

De concrete ontvangsten worden verwacht in de maand juli 2021.

Vanaf augustus 2021 zullen de eerste werkingsuitgaven moeten worden vastgelegd.

Dit verantwoordt de noodzaak om deze bepaling in het programmadecreet BA2021 op te nemen en hoogdringend advies te vragen.

Afdeling 2. Begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd – klimaatbeleid

Artikel 3

Bij artikel 14 van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 werd het Vlaams Klimaatfonds opgericht.

Bij de artikelen 5 tot en met 9 van het programmadecreet van 18 december 2020 bij de begroting 2021 werd de rechtspersoon Fonds Culturele Infrastructuur opgeheven en werden de middelen voor het cultuur- en jeugdinfrastructuurbeleid opgenomen in de begroting van het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Dit heeft tot gevolg dat de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds niet meer overgedragen kunnen worden via een toelagebesluit zoals dat vorige jaren wel gebeurde ten gunste van het Fonds Culturele Infrastructuur.

Door de toevoeging van een punt 6° in artikel 5, §3, van het programmadecreet van 18 december 2020 bij de begroting 2021 kunnen de middelen van het begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd worden aangewend voor het verstrekken van subsidies en leningen met betrekking tot cultuur- en jeugdinfrastructuur in het kader van het klimaatbeleid.

Tegelijkertijd wordt langs de inkomstzijde van het begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd de mogelijkheid gecreëerd om middelen te ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds.

Band met de begroting:

De band met de begroting 2021 spreekt voor zich. De klimaatmiddelen 2021 voor het cultuur- en jeugdinfrastructuurbeleid komen terecht in het begrotingsfonds en kunnen aangewend worden voor het verstrekken van subsidies, toelagen en leningen met betrekking tot cultuur- en jeugdinfrastructuur in het kader van het klimaatbeleid.

De eerste vastleggingen en vereffeningen via het begrotingsfonds betreffen het project Gratis Energiescans en zijn voorzien voor juli.

Replik op het advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC):

Zoals de SARC in haar positief advies d.d. 17 mei 2021 aangeeft, zullen de middelen uit het Klimaatfonds tevens aangewend kunnen worden om invulling te geven aan de noden inzake een betere ventilatie in het kader van een veilig en comfortabel (her)gebruik van de culturele- en jeugdinfrastructuur.

Replik op het advies van de Raad van State:

In navolging van het advies van de Raad van State treedt dit artikel in werking 10 dagen na publicatie in het Staatsblad.

Hoofdstuk 3. Financiën en Begroting

Artikel 4

In de memorie van toelichting bij de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) staat het volgende te lezen:

"Vermits de VCO in zijn toepassingsgebied sterk focust op de sectorale code S13.12, is er slechts een beperkte set van regels van toepassing op de publiekrechtelijke entiteiten die niet behoren tot die overheidssector.

Op dit moment betreft het de volgende entiteiten:

- a. de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening – de Watergroep;
- b. het eigen vermogen Flanders Hydraulics;
- c. het ondersteunend centrum van het Agentschap voor Natuur en Bos – ANB;
- d. Openbaar psychiatrisch centrum Geel;
- e. Openbaar psychiatrisch centrum Rekem."

Uit de memorie blijkt duidelijk de bedoeling van de wetgever om ook de openbare psychiatrische zorgcentra onder de toepassing van artikel 6 VCO te brengen. Door een materiële vergissing werden de betrokken zorgcentra evenwel niet gevat door de bestaande kruisverwijzing in artikel 6 VCO naar artikel I.3, 4°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Met de toevoeging van de kruisverwijzing naar de publiekrechtelijke vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen, vermeld in artikel I.3, 2°, d), van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 wordt die materiële vergissing rechtgezet. De openbare psychiatrische zorgcentra zijn immers publiekrechtelijke vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen die niet behoren tot de sectorale code S13.12.

Artikel 5

Er zijn Vlaamse publiekrechtelijke entiteiten die op basis van de ESR-regels niet behoren tot de Vlaamse deelstaatoverheid (sectorale code S13.12), maar die in het verleden door de Vlaamse Gemeenschap werden opgericht of via een staats-hervorming werden overgeërfd. Die entiteiten worden wel deels onderworpen aan de VCO. Dergelijke entiteiten vereisen opvolging omdat er bv. waarborgen aan werden verleend (bv. De Watergroep). Het is bijgevolg niet aangewezen die entiteiten volledig uit te sluiten van het toepassingsgebied van de VCO.

Enkel de volgende regels zijn momenteel op hen van toepassing:

- de principes, opmaak en indieningsdata voor de balans, resultatenrekening en de bijhorende toelichting;
- de principes van subsidies;
- de controle door het Rekenhof;
- de mogelijkheid om zich vrijwillig te onderwerpen aan de regels rond verzekerings-beheer;
- de sanctiemechanismen als de entiteiten zich niet conformeren naar de op hen van toepassing zijnde regels.

Intussen is gebleken dat het in bepaalde omstandigheden wenselijk kan zijn om niet louter afdeling 5 maar ook andere afdelingen van hoofdstuk 10 inzake kas-, schuld-, waarborg- en verzekeringsbeheer van de VCO op hen van toepassing te maken. Door bijvoorbeeld te kunnen toetreden tot het kassierscontract wordt er vermeden dat die entiteiten afzonderlijke kassierscontracten moeten afsluiten met banken, waarbij er hogere kosten in rekening kunnen worden gebracht ten nadele van de Vlaamse begroting. Voor de Vlaamse overheid zijn er ook een aantal voordelen om die entiteiten in de cashpooling te houden. Als die entiteiten over een positief saldo beschikken, dan kan de Vlaamse overheid hiervan binnen de cashpooling gebruik maken. Hierdoor kan ze ook de jaarlijkse toelage uit de begroting zo lang mogelijk in haar kas houden en deze slechts geleidelijk uitbetalen naarmate de entiteiten deze nodig hebben. Hierdoor vermijdt men dat de Vlaamse overheid zou negatief staan en moeten gaan lenen terwijl die entiteiten positief zouden staan op hun rekening. De kost om te ontfemen is meestal hoger dan de opbrengst om het geld op de zichtrekening te laten staan of om het te beleggen.

Uiteraard blijft het ook van belang dat de bijkomende toepassing van hoofdstuk 10 of delen ervan geen negatieve impact heeft op de Vlaamse begroting. Om die reden wordt een machtiging aan de Vlaamse Regering voorzien zodat zij kan beoordelen of in de betreffende situatie die bijkomende toepassing aangewezen is.

Band met de begroting:

In de concreet voorliggende situatie gaat het om de twee openbare psychiatrische zorgcentra (OPZ's) Geel en Rekem. Afhankelijk van mogelijk toekomstige beslissingen van de Vlaamse Regering kunnen hier ook nog andere entiteiten onder vallen.

Het uittreden van die OPZ's zou een extra kost meebrengen voor die entiteiten omdat ze niet meer onder het kassierscontract vallen.

Extra kosten:

- jaarlijkse betaling voor een zichtrekening;
- kosten Isabel;
- kosten debetkaarten;
- kosten kredietkaarten.

Dit zou minimaal 8.558,28 euro per jaar kosten voor de kost van de zichtrekening en van Isabel.

Daarenboven rekenen banken tegenwoordig ook een kost aan indien de zichtrekening te positief staat. Bij de huisbankier ING is dat boven de bedragen van 1,0 miljoen euro waar er een kost van 0,50% wordt aangerekend. In het geval dat de OPZ's uittreden heeft dit voor gevolg dat de toelage vanuit de begroting sneller zal moeten doorgestort worden naar de OPZ's. Immers een negatieve zichtrekening is ook niet mogelijk, tenzij ze hierover onderhandelen met de bank over een kas-krediet en het bijhorend prijskaartje betalen.

In de maand januari 2021 stond OPZ Rekem gemiddeld 2,96 miljoen euro positief op haar zichtrekeningen en OPZ Geel 1,6 miljoen euro. Dit is zonder de uitbetaling van de toelage 2021.

Voor de Vlaamse overheid zijn er ook een aantal voordelen om de OPZ's in de cashpooling te houden. De Vlaamse overheid kan binnen de cashpooling gebruik maken van het positief saldo van deze entiteiten. Hierdoor kan ze ook de jaarlijkse toelage uit de begroting zo lang mogelijk in haar kas houden en deze slechts geleidelijk uitbetalen naarmate de OPZ's deze nodig hebben. Hierdoor vermijdt men dat de Vlaamse overheid zou negatief staan en moeten gaan lenen terwijl deze entiteiten positief zouden staan op hun rekening. De kost om te ontlenen is meestal hoger dan de opbrengst om het geld op de zichtrekening te laten staan of om het te beleggen.

Naast de cashpooling van de zichtrekeningen biedt het VCO ook een aantal andere voordelen. De entiteiten die vallen onder hoofdstuk 10 van het VCO moeten ook hun eventuele beleggingen plaatsen bij de Vlaamse overheid.

Hoofdstuk 4. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Afdeling 1. Aanpassing toepassingsgebied Fonds Onroerende Goederen

Artikel 6

Dit artikel is noodzakelijk om in 2021 middelen te kunnen ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds.

Artikel 7

Dit artikel is noodzakelijk om uitgaven in het kader van het Actieplan Mobiliteit en het Actieplan Gebouwen van de Vlaamse overheid in het kader van het klimaatbeleid te kunnen aanrekenen op het Fonds Onroerende Goederen.

Band met de begroting:

De voorgestelde uitbreiding van het toepassingsgebied van het Fonds Onroerende Goederen is noodzakelijk om in 2021 middelen te kunnen ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds en deze middelen te kunnen aanwenden voor uitgaven in het kader van het Actieplan Mobiliteit en het Actieplan Gebouwen van de Vlaamse overheid in het kader van het klimaatbeleid.

De mededeling aan de Vlaamse Regering over de aanpak besteding middelen Vlaams Klimaatfonds 2021 (VR 2020 1812 MED.0431/1BIS) geeft een overzicht van nieuwe maatregelen die in 2021 gefinancierd worden vanuit het Vlaams Klimaatfonds. In het kader van het Klimaatplan Vlaamse overheid worden middelen voorzien voor het Actieplan Mobiliteit en het Actieplan Gebouwen.

Voor deze aangekondigde maatregelen moet de minister in de loop van 2021 een gedetailleerde aanvraag indienen voor cofinanciering vanuit het Vlaams Klimaatfonds.

Om deze middelen in 2021 te kunnen ontvangen en om ze te besteden binnen de vermelde doeleinden, moet het toepassingsgebied van het Fonds Onroerende Goederen worden aangepast. Het huidige toepassingsgebied van het Fonds is daartoe ontoereikend.

De aanpassing van dit toepassingsgebied van het begrotingsfonds heeft een rechtstreeks verband met de begroting van 2021. De wijzigingen zijn bijgevolg noodzakelijk in het kader van het behalen van de begrotingsdoelstellingen en dulden geen uitstel.

De eerste vastleggingen en vereffeningen via het begrotingsfonds zijn voorzien voor 2021. Dit verantwoordt de noodzaak om deze bepaling in het programma-decreet BA2021 op te nemen en hoogdringend advies te vragen.

Afdeling 2. Machtiging tot verkoop van een administratief gebouw

Artikel 8

In principe is de Vlaamse Regering bevoegd om bij wijze van verkoop of ruiling de onroerende domeingoederen in eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest te vervreemden evenals zakelijke rechten erop te vestigen of zakelijke rechten waarvan de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest titularis is te vervreemden. Voor vervreemdingen die betrekking hebben op onroerende domeingoederen die een hoge waarde vertegenwoordigen en voor vervreemdingen van waardevolle onroerende domeingoederen die niet plaatsvinden via een procedure waarbij elke natuurlijke of rechtspersoon een bod kan uitbrengen is een parlementaire controle voorzien waarbij het Vlaams Parlement haar voorafgaande goedkeuring dient te geven. Binnen dit kader verzoekt de Vlaamse Regering een machtiging aan het Vlaams Parlement om het administratief gebouw te Brussel, Trierstraat 9-11 (kadastraal gekend als Brussel, 5de afdeling, sectie E, nummers 441L8 en 441/03D) te verkopen aan het Europees Parlement.

Band met de begroting:

De verkoop van het gebouw leidt tot een ontvangst in de algemene middelen van 21 miljoen euro.

Gelet op de raming van de verkoopwaarde van het administratief gebouw in de Trierstraat is een voorafgaande toestemming voor verkoop door het Vlaams Parlement nodig. Het Europees Parlement wenst snel duidelijkheid te hebben over de verkoop.

Repliek op het advies van de Raad van State:

De Raad van State (advies nr. 69.343/1/3, p 3/23) heeft opgemerkt dat deze bepaling geen normatieve bepaling bevat in de materiële betekenis van het woord.

Deze opmerking van de Raad van State wordt niet gevolgd; het was immers gebruikelijk om dergelijke afwijkingen van de domaniale wet van 31 mei 1923 toch op te nemen in de programmadecreten. Het decreet van 30 november 2018 betreffende het vervreemden van onroerende domeingoederen en het vestigen en vervreemden van zakelijke rechten door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest (BS 24/12/2018) waarmee voornoemde domaniale wet van 31 mei 1923 opgeheven is, heeft hier niets aan gewijzigd.

Er kan bijvoorbeeld verwezen worden naar artikel 34 van het decreet van 19 december 2008 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2009, artikel 151 van het decreet van 18 december 2009 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2010, artikel 55 van het decreet van 9 juli 2010 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2010, artikel 22 van het decreet van 8 juli 2011 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2011 en artikel 22 van het decreet van 20 december 2013 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014.

Hoofdstuk 5. Landbouw en Visserij

Artikel 9

Artikel 54 van de EU-verordening 1306/2013 laat toe in precies omschreven gevallen de terugvordering van de middelen, toegekend in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, stop te zetten. Gezien voor het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) de betalingen gepaard gaan met Vlaamse cofinanciering zou dit betekenen dat in deze precies omschreven gevallen het Europese aandeel niet moet worden teruggevorderd en het Vlaamse aandeel wel. Bij de precies omschreven gevallen wordt geredeneerd vanuit een kosten-batenperspectief: als de terugvorderingskost groter is dan het bedrag van de terugvordering kan het betaalorgaan in behoorlijk gemotiveerde gevallen beslissen de terugvordering niet voort te zetten.

Het bedrag waarover het in totaal zou kunnen gaan bedraagt maximaal 10.000 euro. De onzekerheid van de hooggroetheid van het bedrag hangt samen met de Europese verplichting om de in- en uitgaande financiële stromen naar eenzelfde klant te compenseren. Het is m.a.w. enkel het nog openstaande saldo na compensatie dat in voorkomend geval onder het voorgestelde artikel zou vallen.

Band met de begroting:

De gerealiseerde terugvorderingen zullen naar schatting met maximaal 10.000 euro verminderen. Dit bedrag komt dus niet langer in de algemene middelenbegroting terecht.

Hoofdstuk 6. Mobiliteit en Openbare Werken

Artikel 10

Bij decreet van 13 juli 2012 tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 13 december 2002 houdende de oprichting van de naamloze vennootschap van publiekrecht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM) werd het BAM-decreet gewijzigd, teneinde BAM te machtigen om de realisatie en de exploitatie van de Oosterweelverbinding en de sluiting van de Antwerpse ring toe te vertrouwen aan Tunnel Liefkenshoek NV, zonder dat BAM daarbij diens eigen taakstelling zou miskennen.

In dat kader werd tevens in de mogelijkheid voorzien om aan de verbintenissen van Tunnel Liefkenshoek NV een waarborg te verlenen van het Vlaamse Gewest. Deze had tot doel om Tunnel Liefkenshoek NV in staat te stellen om de benodigde financiering en andere verbintenissen nodig voor de uitvoering van de haar desgevallend door BAM toevertrouwde taken tegen de best mogelijke voorwaarden te kunnen aangaan.

Intussen werd de piste om de taken van BAM te realiseren via Tunnel Liefkenshoek NV evenwel verlaten en staat BAM verder in voor de realisatie. De mogelijkheid van artikel 18 om al de verbintenissen (in ruime zin, dus niet alleen leningen en kredieten, maar ook bv. inzake bepaalde specifieke aansprakelijkheden) van Tunnel Liefkenshoek NV te waarborgen, is evenwel ook relevant voor BAM bij de realisatie van haar taken.

In het huidige artikel 18 van het decreet is ten behoeve van BAM weliswaar reeds een beperkte waarborgbepaling opgenomen, maar die bepaling biedt onvoldoende mogelijkheden en rechtszekerheid. Zo is de mogelijkheid om aan BAM een waarborg te verlenen momenteel beperkt tot verbintenissen die voortvloeien uit leningen, kredieten en schuldeffecten. Om de realisatie van de nieuwe Scheldeoververbindingen mogelijk te maken, kan het echter ook noodzakelijk zijn om een waarborg te verlenen voor andere (potentiële) verbintenissen, aansprakelijkheden en schade van BAM, zoals bv. voor risico's en aansprakelijkheden inzake de werken.

Om voldoende rechtszekerheid ter zake te bieden, moet – zoals voorzien was voor de waarborg van Tunnel Liefkenshoek NV – bovendien decretaal verduidelijkt worden dat de Vlaamse Regering kan beslissen om de waarborgen een onvoorwaardelijk, onherroepelijk en/of abstract karakter te verlenen en afroepbaar te maken op eerste verzoek.

Ten slotte wordt bepaald dat de Vlaamse Regering van BAM een vergoeding kan vorderen in ruil voor de in dit artikel bedoelde waarborgen. Of zulke vergoeding gevraagd wordt, in welke omstandigheden en hoeveel die in voorkomend geval bedraagt, zal geval per geval worden bepaald in functie van de concrete aard van de verleende waarborg. Teneinde in de zomer van 2021 het deelproject Scheldetunnel-Bouwdok en de deelprojecten 3A en 3B van Rechteroever te kunnen aanvangen, dient deze bepaling voorzien te worden.

Band met de begroting:

Dit betreft de decretale mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om waarborgen te geven aan BAM in het kader van de uitvoering van haar opdracht. Per individuele waarborg die zal worden afgesloten zal de Vlaamse Regering een vergoeding vaststellen die BAM zal dienen te betalen.

Replik op het advies van de Raad van State:

De Raad van State stelt in zijn advies geen onwettigheden vast. Het ontwerp van decreet wordt niet aangepast, rekening houdende met volgende extra toelichting.

Aangaande de bedenking van de Raad van State om in artikel 18, tweede lid, van het decreet van 13 december 2002 te verduidelijken dat de machtiging aan de Vlaamse Regering beperkt is tot het bedrag van 300 miljoen euro kan worden aangegeven dat in bepaalde jaren mogelijks beroep nodig kan zijn op een hoger bedrag dan dit maximum van 300 miljoen euro. Het is de verwachting dat die 300 miljoen kan volstaan maar dit zal jaar na jaar beoordeeld moeten worden. Het exacte bedrag zal derhalve expliciet jaarlijks worden gemachtigd in het jaarlijkse uitgaven- en begrotingsdecreet. Een jaarlijkse monitoring en opvolging verdient de voorkeur boven een nominatieve opname in het BAM-decreet, om zo het meest accuraat met onvoorziene omstandigheden te kunnen omgaan.

Aangaande de suggestie van de Raad van State om gebeurlijke afwijkingen op de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) strikt te beperken tot wat noodzakelijk is voor de waarborgverlening aan BAM en dus niet generiek af te wijken van de waarborgbepalingen uit de VCO kan worden aangegeven dat de bepalingen inzake waarborgbeheer van de VCO momenteel ook niet van toepassing zijn op de reeds bestaande waarborgen die BAM geniet. Het is niet de bedoeling de bestaande waarborgen retroactief alsnog te laten onderwerpen aan de VCO met de nieuw ontworpen regeling. Daarenboven zijn de bepalingen van de VCO niet relevant voor de decretale waarborg die zich strekt tot aansprakelijkheden ten aanzien van derden of risico's die BAM oploopt bij de realisatie van de nieuwe Scheldeoeververbindingen en zou derhalve alsnog voor alle artikelen dan in een afwijking moeten worden voorzien. Bij toekomstige wijzigingen aan de VCO is er dan bovendien het reële risico dat de specifieke situatie van de BAM-waarborgen uit het oog worden verloren en dat die nieuwe bepalingen dan alsnog op die waarborgen van toepassing zouden worden (hetgeen tot rechtsonzekerheid over de waarde van de waarborgen dreigt te leiden).

Hoofdstuk 7. Omgeving

Afdeling 1. Wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018: VMM-heffingen

Artikel 11

Elke natuurlijke of rechtspersoon die op het grondgebied van het Vlaamse Gewest water heeft afgenomen van een openbaar waterdistributienet of op dit grondgebied over een eigenwaterwinning heeft beschikt of op dit grondgebied water heeft geloosd, is heffingsplichtig voor de heffing op de waterverontreiniging conform artikel 4.2.1.1.1. Indien bedrijven echter door doorgedreven investeringen komen tot een totale niet-lozing van bedrijfsafvalwater, kunnen deze vrijgesteld worden van de heffing indien aan de voorwaarden van artikel 4.2.2.1.4 is voldaan. Omdat in de loop der jaren zich wijzigingen kunnen voordoen aan de waterhuishouding, de lozingssituatie en de bedrijfsvoering, werd de geldigheid van het nullozersstatuut beperkt in de tijd. Door een tienjaarlijkse verlenging te voorzien, wordt het mogelijk gemaakt om de (lozings)situatie bij het bedrijf te evalueren en indien deze ongewijzigd is gebleven, het statuut voor een volgende termijn van 10 jaar te verlengen. Aan de verlenging van het statuut worden eveneens voorwaarden gesteld, welke sinds 1 januari 2019 op straffe van nietigheid voorgeschreven waren.

De Vlaamse Milieumaatschappij wordt op heden echter geconfronteerd met een heel aantal laattijdige hernieuwingsaanvragen. Bij een strikte toepassing van de wettelijke bepalingen zorgt dit ervoor dat de verlenging niet wordt toegestaan en

het nullozersstatuut pas opnieuw wordt toegekend vanaf de maand waarop de vaststellingen ter plaatse zijn gedaan. Zo kan het bedrijf gedurende een bepaalde periode, die zich kan uitstrekken over meerdere heffingsjaren, niet van de vrijstelling genieten en wordt het in veel gevallen geconfronteerd met een hoge heffing. Deze dient immers berekend te worden op basis van de forfaitaire berekeningsmethode en dus op basis van het opgenomen water, hoewel er meestal geen enkele verandering is in de lozingssituatie en in het attest van de milieudeskundige de conclusie van het eerste rapport wordt bevestigd. Vaak is de laattijdige verlenging het gevolg van een vergissing of een vergetelheid, al dan niet te wijten aan een wijziging in het management of het personeel.

De voorgestelde wijzigingen aan de vijfde paragraaf van artikel 4.2.2.1.4 willen de mogelijkheid bieden om het statuut in deze gevallen toch met terugwerkende kracht te verlengen, met de doelstelling van de heffing op de waterverontreiniging 'de vervuiler betaalt' indachtig. In eerste instantie worden de bepalingen van deze paragraaf niet meer op straffe van nietigheid opgelegd. Daarnaast wordt voorzien dat bij een laattijdige hernieuwingsaanvraag de verlenging toch kan worden toegestaan, indien de Vlaamse Milieumaatschappij na onderzoek vaststelt dat er zich in werkelijkheid sinds het verval van het oorspronkelijke statuut, geen wijzigingen hebben voorgedaan ten aanzien van de eerder vastgestelde (lozings)situatie van het bedrijf. Dit staat er niet aan in de weg dat een heffing kan worden opgelegd naar aanleiding van onvergunde lozingen die zich zouden hebben voorgedaan.

Toch moeten dergelijke situaties de uitzondering blijven. Laattijdige hernieuwingsaanvragen en een daaropvolgende toekenning van de verlenging van het statuut met terugwerkende kracht zorgen voor een bijkomende werkingskost. Bij een tijdige hernieuwingsaanvraag zijn alle gegevens reeds beschikbaar op het ogenblik van de aangifte van het heffingsjaar waarvoor de hernieuwing diende te worden gevraagd en de daaropvolgende behandeling. In het tegenovergestelde geval dienen bv. berichten van rechtzetting te worden gestuurd en een bijkomend onderzoek te worden gevoerd. Om heffingsplichtigen aan te moedigen de eigen administratie op orde te houden en proactief op te treden, wordt een boete voorzien in geval de verlenging van het statuut met terugwerkende kracht wordt toegestaan.

Na publicatie van het voorstel zal de Vlaamse Milieumaatschappij automatisch het onderzoek en de eventuele verlenging van het nullozersstatuut met terugwerkende kracht, zoals voorzien in het toe te voegen zesde lid van de vijfde paragraaf, kunnen verrichten op de vanaf dat tijdstip ingediende laattijdige hernieuwingsaanvragen. Voor laattijdige hernieuwingsaanvragen die dateren van voor dit tijdstip, is de automatische toepassing niet mogelijk. Omdat het wenselijk is om deze regeling, die beter aansluit bij het beginsel van milieubeleid 'de vervuiler betaalt' (artikel 1.2.1, §2, van het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM)), ook toe te passen op bepaalde situaties uit het verleden, met inbegrip van hangende rechtsgedingen, wordt met de voorgestelde negende paragraaf een regeling uitgewerkt die de wijziging terugwerkende kracht geeft.

Voor nullozers wordt artikel 4.2.2.1.4, §5, zesde lid, toepasselijk gemaakt op de dossiers waarvoor nog een bezwaarschrift of een rechtsgeschil hangende is, de dossiers waarvoor wel reeds een beslissing over het bezwaarschrift is genomen maar er nog beroepsmogelijkheden zijn tegen deze beslissing en op de dossiers waarvoor op andere gronden dan de voorziene wijziging een ambtshalve ontheffing of een navordering van toepassing is. Het voldoen aan de voorwaarde wordt beoordeeld op het tijdstip van publicatie van het decreet. Bedrijven moeten hier toe binnen een termijn van één jaar na publicatie van het decreet een schriftelijke aanvraag indienen bij de Vlaamse Milieumaatschappij.

Ook in deze dossiers zal het aanvaarden van de laattijdige verlenging zoals vermeld in artikel 4.2.2.1.4, §5, zoals gewijzigd door artikel 11 van dit decreet,

aanleiding geven tot het opleggen van een boete en kunnen geen moratoriuminteressen verschuldigd zijn voor hetgeen door de Vlaamse Milieumaatschappij dient te worden terugbetaald. Ook eventuele eerdere kosten die gepaard gaan met een bezwaarprocedure of een gerechtelijke procedure kunnen niet worden verhaald op de Vlaamse Milieumaatschappij.

Artikel 12

Aan artikel 5.4.2.2 wordt een tweede paragraaf toegevoegd om de boete die naar aanleiding van de toekenning met terugwerkende kracht van de verlenging van het nullozersstatuut wordt opgelegd, vast te leggen. De boete, die wordt bepaald op 1000 euro, wordt voldoende hoog geraamd om heffingsplichtigen ertoe aan te zetten tijdig op te treden. Zo worden heffingsplichtigen herinnerd aan het belang van de vrijstelling en de noodzaak de administratie hierrond, en ook meer in het algemeen, op orde te houden. De boete wordt opgelegd per heffingsjaar waarvoor naar aanleiding van het toekennen van de verlenging van het statuut met terugwerkende kracht, de heffing dient te worden herzien. Zo wordt ernaar gestreefd om de laattijdige hernieuwingsaanvraag toch zo vlug mogelijk na het ontdekken van de vergissing of vergetelheid te laten indienen.

Indien bv. een hernieuwingsaanvraag diende te worden gedaan voor heffingsjaar 2020, maar door een laattijdige hernieuwingsaanvraag kon het nullozersstatuut pas opnieuw vanaf heffingsjaar 2022 worden toegekend, dan zal bij een verlenging van het statuut met terugwerkende kracht zowel voor heffingsjaar 2020 als heffingsjaar 2021 1000 euro boete worden aangerekend. Bij een laattijdige hernieuwingsaanvraag zal telkens minstens 1 heffingsjaar dienen te worden herzien, zodat de boete telkens minstens 1000 euro bedraagt.

Afdeling 2. Voorstel tot invoering van een regeling voor de kwijtschelding van bepaalde in het kader van steunregelingen uit het energierecht ontstane schulden aan het Vlaamse Gewest

Artikel 13 tot en met 17

Artikel 16 voert in titel VIII van het Energiedecreet het eerder opgeheven hoofdstuk VI terug in met als opschrift Kwijtscheldingen. Gelet op het feit dat er in titel VIII van het Energiedecreet een nieuw hoofdstuk met betrekking tot kwijtscheldingen wordt opgenomen, worden de bestaande en verspreide bepalingen aangaande kwijtscheldingen uit artikel 8.2.2, §3, artikel 8.3.1/1, §3, en artikel 8.4.2 logischerwijs verplaatst naar een bepaling in dat nieuwe hoofdstuk. Inhoudelijk worden aan die bestaande kwijtscheldingsregelingen m.b.t. de energiehuizen geen wijzigingen aangebracht.

Repliek op het advies van de Raad van State:

De opmerking die de Raad van State heeft gemaakt, waarbij ze menen dat de basis-rechtsgrond voor noodkoop onvoldoende is, werd door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap weerlegd als volgt.

Hier kan immers op worden gereageerd dat door de decreetgever in 2019 n.a.v. het advies 65.860/3 werd opgetreden en dat door het decreet van 26 april 2019 houdende wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft het OCMW als promotor van het rationeel energiegebruik en het gebruik van de hernieuwbare energiebronnen in bijkomende decretale rechtsgrond werd voorzien. Het samenlezen van artikel 7.9.1 van het Energiedecreet met artikel 8.2.1, 8.7.1 en 9.1.1 van het Energiedecreet biedt dan ook weldegelijk voldoende decretale rechtsgrond voor de regeling.

De opmerking van de Raad van State is overigens vreemd daar in randnummer 4.3 van advies 65.860/3, waar de Raad in voetnoot 2 naar verwijst, net expliciet het volgende wordt gesteld:

"4.3. Voor de bepalingen van het ontworpen besluit die voorzien in de betrokkenheid van de OCMW's bij het verstrekken van renteloze leningen voor de energetische renovatie van noodkoopwoningen, kan inderdaad rechtsgrond worden gezocht in het voormelde artikel 7.9.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Voor de bepaling naar luid waarvan de gemeente een beroep kan doen op het voor de gemeente waar de noodkoopwoning zich bevindt aangestelde energiehuis (ontworpen artikel 7.2.22, § 1, eerste lid, van het Energiebesluit van 19 november 2010), biedt artikel 9.1.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, ingevoegd bij artikel 35 van het decreet van 16 november 2018 „houdende diverse bepalingen inzake energie“, rechtsgrond. Uit die bepaling vloeit voort dat de Vlaamse Regering de energiehuizen onder meer taken kan opdragen ter bevordering van het gebruik van energiezuinige producten, technieken, systemen of hernieuwbare energietechnologieën.

Vermits, zoals uit het aangehaalde advies 65.087/3 van 25 januari 2019 voortvloeit, de eigenaar van de noodkoopwoning de eindbegunstigde van de tegemoetkoming is, moet het ontworpen besluit als een steunprogramma voor natuurlijke personen worden beschouwd, en vindt het voor het overige rechtsgrond in artikel 8.2.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009. Naar luid van die bepaling kan de Vlaamse Regering een steunprogramma opstellen met tegemoetkomingen ten voordele van natuurlijke personen die niet in aanmerking komen voor een tegemoetkoming als onderneming, voor 1°) de toepassing van energiezuinige producten, 2°) technieken en systemen, een rationeel energiebeheer en 3°) de toepassing van hernieuwbare energietechnologieën."

Uit die bepaling kan dan ook worden afgeleid dat de Raad in haar vorige advies eerder een andere mening was toegedaan en dat er dus voldoende rechtsgrond voor de geviseerde onderliggende regeling bestaat. De huidige opmerking van de Raad lijkt dan ook tegenstrijdig met haar eerder advies.

Artikel 18

De Vlaamse Regering heeft in 2019 een regeling opgezet waarbij steun wordt toegekend voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen (zie artikel 7.2.21 tot en met 7.2.28 van het Energiebesluit van 19 november 2010). De Vlaamse overheid doet hierbij periodiek oproepen naar openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW) voor projecten voor de energetische renovatie van noodkoopwoningen in het Vlaamse Gewest. Naar analogie met de kwijtscheldingsregeling die ten voordele van energiehuizen is opgezet in artikel 8.2.2 van het Energiedecreet, wordt voorgesteld om m.b.t. tot de energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen een gelijkaardige regeling op te zetten ten faveure van de OCMW's.

Onder strikte voorwaarden kan door het OCMW een verzoek tot kwijtschelding van de schuld ten aanzien van het Vlaamse Gewest worden ingediend, met het oog op het kwijtschelden van schulden die door een OCMW ten aanzien van het Vlaamse Gewest werden gemaakt. Het zal gaan om bedragen die door een noodkoper werden ontleend maar niet werden terugbetaald, zodat ook de terugbetaling van het OCMW aan het Vlaamse Gewest in het gedrang komt. De Vlaamse Regering kan in dat geval op voorstel van de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, schulden die door het OCMW ten aanzien van het Vlaamse Gewest in het kader van de uitvoering van deze steunregeling werden gemaakt, kwijtschelden.

De Vlaamse Regering zal de nadere regels bepalen met betrekking tot de modaliteiten en de voorwaarden waaronder deze kwijtschelding kan geschieden. Hierbij wordt als richtlijn gegeven dat een verzoek tot kwijtschelding enkel kan gebeuren mits het bewijs wordt geleverd dat het OCMW het dossier als een goede huisvader heeft beheerd en alle nodige inspanningen heeft gedaan met het oog op terugbetaling door de noodkoper in kwestie en de gestelde zekerheden zijn uitgewonnen. De aanvraag tot kwijtschelding gebeurt uiteraard schriftelijk en dient omstandig te worden gemotiveerd en gedocumenteerd. Het bedrag dat dan in aanmerking komt voor kwijtschelding is maximaal gelijk aan het uitstaand saldo in kapitaal dat door de noodkoper nog verschuldigd is op de datum van opzegging van de leningsovereenkomst. Accessoire kosten van aanmaningen, invorderingskosten, gerechtskosten enzovoort worden echter niet beschouwd als "schulden die door een OCMW ten aanzien van het Vlaamse Gewest in het kader van de uitvoering van dit artikel werden gemaakt". Dergelijke kosten zijn exclusief ten laste van het OCMW. De Vlaamse Regering kan in dit kader tevens beslissen om als een algemene regel bij de toepassing van deze kwijtschelding een 'franchise' in te stellen. Indien de kwijtschelding – geheel of gedeeltelijk – niet door het Vlaamse Gewest wordt toegekend ingevolge een fout of nalatigheid van het OCMW, ongeacht enig opzet daartoe, zal de uitstaande schuld ten aanzien van het Vlaamse Gewest en ten belope waarvan de kwijtschelding niet gebeurt, onmiddellijk en in zijn geheel opeisbaar worden en zulks ten laste van het OCMW.

Band met de begroting:

Deze terugbetalingen zouden anders terug binnenkomen aan de ontvangstenzijde van de energiebegroting.

Afdeling 3. Wijziging aan het decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf

De Vlaamse Regering wenst uitdrukkelijk dat de Vlaamse publieke sector haar voorbeeldrol op vlak van energie-efficiëntie en klimaatdoelstellingen opneemt. Het Vlaams Energiebedrijf (VEB) speelt hier een belangrijke rol in door de publieke entiteiten te ontzorgen als aankoopcentrale en als energie-expert. Om deze rol van het VEB op vlak van energie-efficiëntie en klimaatdoelstellingen te versterken én om op een efficiënte manier de middelen die voorzien zijn voor deze doelstelling in het programma Vlaamse Veerkracht te besteden, is het noodzakelijk om volgende uitbreidingen in de taakstelling van het VEB te voorzien.

In dat kader wordt het oprichtingsdecreet van het VEB aangepast zodat het VEB middelen kan ontvangen uit de Vlaamse Begroting of fondsen die door de Vlaamse Regering, het Vlaamse Gewest of één van hun entiteiten beheerd worden enerzijds en zodat het VEB middelen kan toekennen aan publieke entiteiten anderzijds. Dit voor zover dit rechtstreeks of onrechtstreeks bijdraagt tot de verwezenlijking van de opdrachten vermeld in artikel 4, §2, van dit oprichtingsdecreet.

Artikel 19

Het Vlaams Energiebedrijf en haar dochterondernemingen kunnen middelen toekennen aan publieke entiteiten voor zover deze rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de opdrachten, vermeld in paragraaf 2.

Artikel 20

Het Vlaams Energiebedrijf en haar dochterondernemingen kunnen in het kader van (beheers-)opdrachten, voor zover deze rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen

tot de verwezenlijking van de opdrachten vermeld in artikel 4, §2, beschikken over volgende ontvangsten:

- 1° dotaties en toelagen;
- 2° leningen;
- 3° fiscale heffingen voor zover ze bij decreet toegewezen zijn aan het Vlaams Energiebedrijf;
- 4° retributies voor zover ze bij decreet toegewezen zijn aan het Vlaams Energiebedrijf;
- 5° schenkingen en legaten in contanten. De raad van bestuur beoordeelt vooraf de opportuniteit en de risico's van de aanvaarding;
- 6° inkomsten uit eigen participaties en uit door het Vlaams Energiebedrijf verstrekte leningen aan derden;
- 7° opbrengsten uit de verkoop van eigen participaties;
- 8° de subsidies waarvoor het Vlaams Energiebedrijf als begunstigde in aanmerking komt;
- 9° terugvorderingen van ten onrechte gedane uitgaven;
- 10° vergoedingen voor prestaties aan derden, volgens de voorwaarden, bepaald in de samenwerkingsovereenkomst;
- 11° opbrengsten uit intellectuele rechten.

De concrete impact van de bijkomende overheidsmiddelen die kunnen toegekend worden aan het Vlaams Energiebedrijf zal slechts kunnen worden beoordeeld naar aanleiding van ontwerpen die effectief in de terbeschikkingstelling van die middelen voorzien. Indien zou blijken dat deze een element van staatssteun zouden inhouden, zal de Vlaamse Regering alle noodzakelijke aanmeldingen of kennisgevingen tijdig verrichten ten aanzien van de Europese Commissie.

Band met de begroting:

De datum van inwerkingtreding wordt vastgelegd zodat de middelen voor energiemaatregelen die voorzien zijn in het programma Vlaamse Veerkracht (VR 2021 0502 VV MED.0003/1TER) tijdig en op een efficiënte wijze besteed kunnen worden.

Afdeling 4. Dierenwelzijnsfonds

Artikel 21

Aan de ontvangstenzijde van het Dierenwelzijnsfonds worden de opbrengsten voortvloeiend uit specifieke retributies toegevoegd, nl. de retributies, bedoeld in artikel 13, §1, tweede lid, (= retributie voor het toekennen van een certificaat van goedkeuring van lange transporten) en in artikel 34ter, §2, tweede lid, van de Dierenwelzijnswet (= retributie door de slachthuizen).

Aan de uitgavenzijde van het Dierenwelzijnsfonds wordt de mogelijkheid gecreëerd om jaarlijks een prijs van de dienst Dierenwelzijn en de stuurgroep van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn voor de beste scriptie rond een dierenwelzijnsthema uit te reiken, en dit zowel op master- als op bachelorniveau. Met de prijs willen de uitreikers het bewustzijn rond dierenwelzijn en goed wetenschappelijk onderzoek stimuleren en een gepast forum geven.

Daarnaast wordt aan de uitgavenzijde de mogelijkheid gecreëerd enerzijds voor het verlenen van subsidies om wetenschappelijk onderzoek uit te voeren in het kader van dierenwelzijn, zonder deze mogelijkheid te beperken tot de uitdovende studies die opgestart werden toen dierenwelzijn nog deel uitmaakte van de federale overheid, anderzijds voor het verlenen van subsidies bestemd ter uitvoering van projecten in het kader van het Klimaatbeleid.

Afdeling 5. Wijziging aan de Vlaamse Codex Wonen van 2021

Artikel 22

In het huidige artikel 3.20 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 (VCW) staat te lezen dat in het geval een woning in graad van beroep door de minister ongeschikt of onbewoonbaar wordt verklaard, deze woning opgenomen wordt in de Vlaamse inventaris van ongeschikte en onbewoonbare woningen op datum van het besluit van de minister.

Het te wijzigen artikel stond tot 31 december 2020 in het zogenaamde Heffingsdecreet (decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996). Sinds 1 januari 2021 is het ongewijzigd overgeheveld naar de VCW.

Vanaf 2007 sprak de tekst in het Heffingsdecreet over “de datum die in het besluit van de minister wordt bepaald”. Het artikel werd in 2013, naar aanleiding van de integratie van het Kamerdecreet in de Vlaamse Wooncode, vervangen. Zonder verduidelijking werd op dat moment ook de formulering van de betreffende passage aangepast naar “de datum van het besluit van de minister”. Dit was een louter taalkundige aanpassing die niet de bedoeling had om inhoudelijk iets te wijzigen. De bestaande werking werd dan ook verdergezet en er werd steeds verwezen naar “de datum bepaald in het besluit”.

Met dit voorstel wordt de onbedoelde inhoudelijke aanpassing uit 2013 rechtgezet.

Op aanbeveling van de Raad van State wordt bovendien de inventarisatiedatum gepreciseerd naargelang het geval.

Band met de begroting:

De houder zakelijk recht van een woning die op de Vlaamse inventaris van ongeschikte en onbewoonbare woningen is opgenomen, wordt heffingsplichtig als de woning na een bepaalde termijn nog steeds op de inventaris is opgenomen (behoudens een opschorting of vrijstelling van heffing waarin de regelgeving voorziet). Als de gemeente een eigen heffingsreglement heeft vastgesteld (dat is het geval in ongeveer 75 van de 300 Vlaamse gemeenten), is het een gemeentelijke heffing en bepaalt de gemeente zelf de termijn voor het ontstaan van de heffingsplicht. Anders is er een Vlaamse heffing van toepassing en dan ontstaat de heffingsplicht 12 maanden na inventarisatie.

Als de burgemeester in eerste aanleg zijn beslissing neemt tot ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring, kan de houder zakelijk recht in beroep gaan tegen dit besluit. Dit beroep schorst de opname op de Vlaamse inventaris. Men kan ook in beroep gaan tegen het feit dat de burgemeester geen beslissing heeft genomen. Dat is een beroep tegen het ‘stilzitten’ van de burgemeester.

De minister kan in beroep de volgende beslissingen nemen:

- De woning voldoet aan de woningkwaliteitsnormen en is dus niet ongeschikt of onbewoonbaar. In dit geval wordt de opname op de Vlaamse inventaris ongedaan gemaakt en is er bijgevolg ook geen sprake meer van een heffingsplicht.
- De woning voldoet niet aan de woningkwaliteitsnormen en is ongeschikt en eventueel ook onbewoonbaar, maar de burgemeester had in eerste aanleg geen beslissing genomen. In dit geval is de startdatum van de inventarisatie de datum van het ministerieel besluit.
- De woning voldoet niet aan de woningkwaliteitsnormen en is ongeschikt en eventueel ook onbewoonbaar, maar de procedure in eerste aanleg is niet volledig correct gelopen. Ook in deze situatie is de startdatum van de inventarisatie de datum van het ministerieel besluit.

- De woning voldoet niet aan de woningkwaliteitsnormen en is ongeschikt en eventueel ook onbewoonbaar en de procedure in eerste aanleg is correct verlopen. In dit geval is het de bedoeling om de datum van het besluit tot ongeschikt- en eventueel onbewoonbaarverklaring van de burgemeester aan te houden als startdatum van de inventarisatie. Mocht in dergelijke gevallen standaard de datum van het besluit van de minister genomen (moeten) worden zou de periode van 12 maanden opnieuw van voor af aan beginnen lopen en schuift de heffingsplicht dus per definitie aanzienlijk op. Mede gezien de bepaling dat de inventarisatie geschorst wordt (en dus niet ongedaan gemaakt) naar aanleiding van beroep, is dat duidelijk niet de intentie van de decreetgever geweest. Daarenboven zou de gemeente of de Vlaamse overheid (afhankelijk van het geval) mogelijk heffingen mislopen. Als het besluit in beroep pas genomen wordt in het volgende heffingsjaar, wordt er een jaar aan heffingsinkomsten misgelopen.

Met het voorstel voor tekstaanpassing is het duidelijk dat de minister afhankelijk van het geval de juiste datum van inventarisatie vaststelt. En worden er ook geen heffingen met een jaar vertraging geïnd, wat een beperkte (nl. vertragende) budgettaire impact zou hebben op de begroting.

Hoofdstuk 8. Onderwijs en Vorming

Replik op het advies van de Raad van State:

Artikel 25 en 26: Hertelling in het buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022

Motivering voor de maatregel voor buitengewoon basisonderwijs en verhouding tot het gewoon basisonderwijs:

In het buitengewoon basisonderwijs wordt capaciteit per type bepaald. Een school voor buitengewoon basisonderwijs biedt niet ieder type aan. Indien het aanbod voor een bepaald type lokaal beperkt is, kan het zeer moeilijk zijn voor ouders en leerlingen om een plaats of een andere school te vinden met een aanbod voor dat type, binnen een redelijke afstand. Het tegemoetkomen aan de nood aan bijkomende omkadering wanneer extra plaatsen worden gecreëerd moedigt scholen buitengewoon basisonderwijs aan inspanningen te leveren om een lokaal capaciteitsprobleem op te vangen.

Ook in het gewoon basisonderwijs bestaat er regelgeving die voorziet in een hertelling van de lestijden volgens de schalen in kader van capaciteitsproblemen. Deze regelgeving is opgenomen in artikel 173quater en artikel 173quinquies van het decreet basisonderwijs.

Afdeling 8: Maatregelen onderwijs en vorming binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht

De Raad van State merkt in haar advies op dat de rechtsgronden in deze afdeling op gespannen voet zouden staan met het legaliteitsbeginsel in onderwijs. Het legaliteitsbeginsel in onderwijs betekent dat alle essentiële regelingen verplicht per decreet gebeuren (artikel 24, §5, Grondwet). Toch sluit het legaliteitsbeginsel een delegatie aan de Vlaamse Regering niet helemaal uit. Het staat er zelfs niet aan in de weg dat er nog beleidsruimte overblijft voor de regering voor de precieze invulling.

Artikel 33 tot en met 42 omschrijven een duidelijk afgelijnd kader waarbinnen de regering dient te werken, met respect voor de rol van het parlement als wetgevende en controlerende macht:

- De machtiging is uitgesproken tijdelijk van aard, heeft een duidelijke beperking in de tijd en is bijgevolg zelfuitdovend (de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023).

- Het doel van de machtiging is nauw omschreven: het kan enkel gaan om de uitvoering van de acties als onderdeel van de speerpunten in de visienota's ter uitvoering van het Vlaams relanceplan, die in het parlement uitgebreid besproken werden en zullen worden.
- De machtiging beperkt zich per visienota tot bepaalde onderwijsniveaus. Zo is er geen machtiging voor uitgaven naar deeltijds kunstonderwijs, omdat dat onderwijsniveau niet in het relanceplan is opgenomen.
- Het voorwerp van de machtiging is uitdrukkelijk beperkt. Het parlement legt zeer in detail vast welke acties uitsluitend kunnen worden genomen, door te verwijzen naar de visienota's zoals goedgekeurd op de Vlaamse Regering en besproken in de commissie onderwijs van het Vlaams Parlement, die eveneens werden geadviseerd door de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor).
- Ook het budgettaire kader van de machtiging is zeer duidelijk beperkt en omschreven, door te verwijzen naar de precieze deelbudgetten en provisies waaruit middelen kunnen komen. Op die manier legt het parlement de essentiële budgettaire elementen van de verdeling vast, waar de regering niet van kan afwijken. Bekijken we de deelbudgetten waarover het gaat in het kader van het totale Vlaamse relanceplan, gaat het om zeer bescheiden budgetten. Zo maken de visienota's met betrekking tot de Edusprong en het Voorsprongfonds Hoger onderwijs slechts 1,4% van het totale relancebudget uit.
- Het Vlaams Parlement wordt voor het geheel van het relanceplan Vlaamse Veerkracht nauw betrokken. Naast de bespreking van alle acties zoals opgenomen in de vier visienota's voor het deelaspect onderwijs in de commissie onderwijs, is er ook een controle op de budgettaire uitvoering ervan én is het relancebeleid een rechtstreekse uitvoering van belangrijke vragen uit de resolutie van 16 december 2020 (<https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1632567>).
- De artikelen betreffen enkel relancemaatregelen en -middelen die tijdelijke uitzonderingen en/of aanvullingen op de organieke onderwijsregelgeving zijn en passen de organieke onderwijsregelgeving niet aan. Een eventuele structurele verankering moet desgevallend opnieuw door het Vlaams Parlement worden goedgekeurd. Het gaat dus geenszins om een definitieve gewijzigde inrichting of subsidiëring, maar om tijdelijke extra middelen.
- De rol van het parlement bij de controle op uitvoering relanceplan en uitgaven op relanceprovisie is erg uitgebreid: na elke taskforce (3x per jaar) zal aan het Vlaams Parlement een grondige toelichting worden gegeven door vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering en zal een detailcontrole mogelijk zijn. Daarbij is ook een grote rol weggelegd voor het Rekenhof. Na een grondige bespreking in de commissie Financiën van het Vlaams Parlement, kan een verdere bespreking plaatsvinden in de commissie Onderwijs.

Om ondubbelzinnig recht te doen aan de rol van het Vlaams Parlement als wetgevende macht, worden de visienota's expliciet goedgekeurd door het Vlaams Parlement in artikel 32.

Tot slot moge het ook duidelijk zijn dat de relanceplannen en visienota's en hun budgettaire keerzijde vorm dienen te krijgen in overleg met de sector en de verschillende onderwijspartners. Gezien de timing waarin het relancebeleid vorm heeft gekregen, is het belangrijk om bij de uitvoering van de verschillende relancemaatregelen, voldoende ruimte te laten voor de uitkomst van dat overleg.

Artikel 41 en 42: Rechtsgrond om tijdelijke middelen toe te kennen aan hogeronderwijsinstellingen in het kader van de uitvoering van de relancemaatregelen

De datum van inwerkingtreding wordt op 01/09/2021 gezet.

De Raad van State geeft ook aan het resultaat van de onderhandelingen met de sociale partners niet te kennen. De onderhandelingen vonden plaats op 04/05/2021.

Naar aanleiding van die onderhandelingen werden enkele wijzigingen doorgevoerd.:

- artikel 27: er wordt verduidelijkt dat het om alle organieke betrekkingen in de onderwijsinstellingen verbonden aan de pedagogische begeleidingsdienst gaat;
- de memorie wordt mee aangepast;
- artikel 39: “leraarsuren” vervangen door “VTE”;
- artikel 40: “werkingstoelagen” vervangen door “werkingsmiddelen”;
- artikel 41: rechtsgrond relance hogescholen en universiteiten: schrapping van de “andere” instellingen voor hoger onderwijs.

De Raad van State merkt verder nog op dat de gevraagde adviezen nog niet gegeven waren. Het Vlor-advies werd gegeven op 12/05/2021. De repliek op het advies is hieronder opgenomen.

Repliek op het advies van de Vlor:

Afdeling 3: Aanvullende werkingsmiddelen voor pedagogische begeleidingsdiensten ter versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs

Op dit moment loopt het kerntakendebat met de pedagogische begeleidingsdiensten (PBD's) nog volop. In deze fase is het belangrijk dat we eerst de kerntaken voor de PBD's voor de komende jaren bepalen met het oog op de realisatie van kwaliteitsvol onderwijs en leerlingenbegeleiding, rekening houdend met de noden van de onderwijsinstellingen en de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) enerzijds, en de beleidsprioriteiten anderzijds. Eens de kernopdrachten vastliggen, kunnen we bekijken of en hoe nog bijkomende impulsen nodig zijn. Hierover wordt in de komende maanden nog overlegd met de PBD's.

Het verdere verloop van het kerntakendebat heeft ook een impact gehad op de beslissing om de middelen voor versterking van brede basiszorg en verhoogde zorg voorlopig enkel in te schrijven voor het begrotingsjaar 2021. Daarnaast is er de uitwerking van de conceptnota leersteun die nog lopende is, en waarbij ondersteuning van scholen op vlak van brede basiszorg en verhoogde zorg een belangrijk thema is.

Het versterken van de brede basiszorg en verhoogde zorg is één van de prioriteiten van deze Vlaamse Regering. Op dit moment kampen heel wat basis- en secundaire scholen op dit vlak met tekorten. Deze zijn ten gevolge van de coronacrisis alleen nog maar toegenomen. Dit verantwoordt een expliciete en gerichte inzet van middelen met het doel om krachtige leeromgevingen te creëren en remediërende, differentiërende, compenserende en dispenserende maatregelen in de vingers te krijgen. Het versterken van de brede basiszorg en verhoogde zorg is een belangrijke stap in aanloop naar het decreet leersteun om scholen te versterken in het bieden van kwaliteitsvol onderwijs voor alle leerlingen en in het bijzonder voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. De gekleurde middelen laten de PBD's toe om hier heel gericht op in te zetten, reeds bestaande medewerkers verder te professionaliseren in deze materie en/of nieuwe expertise in de PBD binnen te brengen.

De middelen die met het artikel 27 aan de vier vermelde PBD's zijn toegekend moeten samen gezien worden met de besparing op de aanvullende werkingsmiddelen (de vroegere SNPB-middelen (Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten)). Deze aanvullende werkingsmiddelen werden enkel verdeeld over de PBD's vermeld in artikel 27. Zij zijn bijgevolg de enigen die hierop hebben moeten besparen. Bij toekomstige oefeningen inzake besparingen en/of impulsen zal telkens de evenredigheid tussen de PBD's bewaakt worden.

Afdeling 8: Maatregelen onderwijs en vorming binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht

Per maatregel werd/wordt een visienota opgesteld die na goedkeuring door de Vlaamse Regering wordt toegelicht en besproken in de commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement en waarbij de strategische adviesorganen Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) worden uitgenodigd een advies uit te brengen.

De Vlaamse Onderwijsraad merkt daarnaast op dat er geen rechtsgrond werd voorzien voor het deeltijds kunstonderwijs (DKO). In het licht van de opmerkingen van de Raad van State om zo afgelijnd mogelijk te werken, werd dit onderwijsniveau niet opgenomen, omdat de sector niet expliciet wordt aangewezen in de goedgekeurde visienota's.

Voor een doortastend en tijdig relancebeleid, zullen betrokken onderwijspartners steeds zo veel als mogelijk betrokken worden.

Afdeling 1. Rechtzetting materiële fout bedrag werkingsmiddelen kleuteronderwijs

Artikel 23

Bij de begrotingsopmaak 2020 werd het werkingsbudget 2020 voor het kleuteronderwijs verhoogd tot op het niveau van het lager onderwijs. Bij de opmaak van de begroting wordt er steeds gewerkt met voorlopige cijfers. Het zijn deze voorlopige cijfers die in het decreet basisonderwijs zijn opgenomen. Op basis van de definitieve leerlingencijfers bij budgetcontrole is de berekening van de werkingsmiddelen op de definitieve cijfers uitgevoerd, maar de aanpassing is niet opgenomen in het decreet basisonderwijs.

Deze vergissing wordt nu rechtgezet.

Dit artikel is van toepassing op het gewoon basisonderwijs.

Artikel 24

Bij de begrotingsopmaak 2020 werd het werkingsbudget 2020 voor het kleuteronderwijs verhoogd tot op het niveau van het lager onderwijs. Bij de opmaak van de begroting wordt er steeds gewerkt met voorlopige cijfers. Het zijn deze voorlopige cijfers die in het decreet basisonderwijs zijn opgenomen. Op basis van de definitieve leerlingencijfers bij budgetcontrole is de berekening van de werkingsmiddelen op de definitieve cijfers uitgevoerd, maar de aanpassing is niet opgenomen in het decreet basisonderwijs.

Deze vergissing wordt nu rechtgezet.

Dit artikel is van toepassing op het buitengewoon basisonderwijs.

Band met de begroting:

In de begrotingstabel zijn wel de correcte cijfers opgenomen.

Afdeling 2. Hertelling in het buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022

Artikel 25

Door de coronacrisis zijn scholen meer dan anders verplicht om aan te melden in plaats van fysiek in te schrijven. Voor buitengewoon basisonderwijs wezen geza-

menlijke aanmeldingsprocedures in het verleden uit dat er zich in sommige regio's een grote capaciteitsnood stelt.

Om dit op te vangen werd voor het lopende schooljaar 2020-2021 de mogelijkheid voorzien voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs om te hertellen op de eerste schooldag van oktober 2020. Dit maakte het mogelijk voor scholen om capaciteitsverhoging te realiseren om op korte termijn een capaciteitsprobleem op te lossen.

De maatregel wordt verlengd met een schooljaar waardoor voor alle scholen voor buitengewoon basisonderwijs waarvoor de nood aan omkadering groter is in vergelijking met het voorgaande schooljaar, het aantal lestijden en uren stijgt.

Dit artikel regelt de afwijking van de teldag voor de berekening van de lestijden volgens de schalen.

Artikel 26

Door de coronacrisis zijn scholen meer dan anders verplicht om aan te melden in plaats van fysiek in te schrijven. Voor buitengewoon basisonderwijs wezen gezamenlijke aanmeldingsprocedures in het verleden uit dat er zich in sommige regio's een grote capaciteitsnood stelt.

Om dit op te vangen werd voor het lopende schooljaar 2020-2021 de mogelijkheid voorzien voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs om te hertellen op de eerste schooldag van oktober 2020. Dit maakte het mogelijk voor scholen om capaciteitsverhoging te realiseren om op korte termijn een capaciteitsprobleem op te lossen.

De maatregel wordt verlengd met een schooljaar waardoor voor alle scholen voor buitengewoon basisonderwijs waarvoor de nood aan omkadering groter is in vergelijking met het voorgaande schooljaar, het aantal lestijden en uren stijgt.

Dit artikel regelt de afwijking van de teldag voor de berekening van de uren volgens de richtgetallen.

Band met de begroting:

Toekennen van lestijden en uren valt binnen het openendloonmodel. Bij stijging van de leerlingen wordt meer omkadering toegekend.

Afdeling 3. Aanvullende werkingsmiddelen voor pedagogische begeleidingsdiensten ter versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs

Artikel 27

De pedagogische begeleidingsdiensten van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen (PBD), de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG), Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV) en het Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (GO!) ontvangen in begrotingsjaar 2021 aanvullende werkingsmiddelen om de scholen te ondersteunen bij het versterken van de brede basiszorg en verhoogde zorg.

Gelet op de beslissing om het huidige systeem van ondersteuning te verlengen voor schooljaar 2021-2022 in afwachting van het nieuwe decreet leersteun, dienen de pedagogische begeleidingsdiensten ook in het overgangsjaar 2021-2022 actief te blijven inzetten op het ondersteunen van scholen in hun brede basiszorg en verhoogde zorg. Van de aanvullende werkingsmiddelen van de PBD wordt een bedrag van 3.500.000 euro geormerkt voor deze specifieke opdracht.

De verdeling van de aanvullende werkingsmiddelen gebeurt door rekening te houden met alle organieke betrekkingen in de onderwijsinstellingen die verbonden zijn aan de pedagogische begeleidingsdiensten.

Om de reeds opgebouwde expertise ter zake van de PBD niet te laten verloren gaan, en met het oog op de continuïteit van de werking, is het van belang dat de maatregel met terugwerkende kracht ingaat op 1/1/2021.

Band met de begroting:

De middelen zullen betaald worden vanop FC0-1FGD2GB-WT.

Afdeling 4. Indexering middelen Hogere Kunstinstituten

Artikel 28

Paragraaf 8 van artikel III.119 van de Codex Hoger Onderwijs legt de verdeling van de toelage over de hogere instituten voor schone kunsten en de instellingen die excellente kunstopleidingen organiseren voor het begrotingsjaar 2021 vast. Dit zijn de bedragen die de instellingen ontvangen hebben in het begrotingsjaar 2020 (niet geïndexeerd). Daarbij was het de bedoeling om de indexering zoals vermeld in paragraaf 1 van dit artikel, toe te passen.

Aangezien de verwijzing in paragraaf 8 naar de indexatieregeling in paragraaf 1 van ditzelfde artikel III.119 niet voldoende duidelijk is, wordt met het voorliggende artikel de indexering voor het begrotingsjaar 2021 expliciet ingeschreven. Dit is ook in overeenstemming met de passage in de beheersovereenkomsten die stelt dat:

“7.1. Binnen de perken van de begrotingskredieten ontvangt “...” gedurende de looptijd van deze beheersovereenkomst een jaarlijkse subsidie die wordt geïndexeerd overeenkomstig de formule vervat in hoofdstuk 5, artikel III.119 §1 van de Codex.”.

In punt 5° wordt de zinsnede “apass (advanced performance and scenography studies)” vervangen door de zinsnede “PoPoK (Posthogeschoolvorming voor Podiumkunsten)” aangezien PoPoK de officiële naam is van het instituut.

Band met de begroting:

De indexering geldt voor het volledige begrotingsjaar 2021. Dit is dan ook de reden waarom deze bepaling ingaat vanaf 1 januari 2021.

Afdeling 5. Wijziging van de decreetsbepaling voor het begrotingsfonds van het Departement Onderwijs en Vorming

Artikel 29

Met dit artikel worden enerzijds de projecten in het kader van klimaat toegevoegd. Tot nu toe werd hiertoe een decretale basis opgenomen in artikel 12 van het uitgavendecreet. De begrotingsinstructies BA2021 stellen dat er geen decretale bepalingen voor fondsen mogen opgenomen worden in artikel 12.

Anderzijds worden ook de uitgaven in het kader van risicomanagement toegevoegd. Het gaat onder andere over uitgaven in kader van de cofinanciering van het CATE-project (Continuous Auditing based on Techn(olog)ical Evolution and Data Mining) van de Vlaamse Audit Autoriteit. Het opstarten van dit innovatiepartnerschap heeft tot doel om het auditproces met betrekking tot ESF-subsidies

methodologisch én technologisch te herdenken. Op voorstel van viceminister-president Hilde Crevits, viceminister-president Ben Weyts en Vlaams minister Matthias Diependaele is de instap in het CATE-project goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 29 januari 2021.

Band met de begroting:

Met dit artikel worden enerzijds de projecten in het kader van klimaat toegevoegd. Tot nu toe werd hiertoe een decretale basis opgenomen in artikel 12 van het uitgavendecreet. De begrotingsinstructies BA2021 stellen dat er geen decretale bepalingen voor fondsen mogen opgenomen worden in artikel 12. Als de bepaling geschrapt wordt in het uitgavendecreet, is deze bepaling nodig vanaf 1 januari 2021.

Anderzijds worden ook de uitgaven in het kader van risicomanagement toegevoegd. Het gaat onder andere over uitgaven in kader van de cofinanciering van het CATE-project van de Vlaamse Audit Autoriteit. Het opstarten van dit innovatiepartnerschap heeft tot doel om het auditproces met betrekking tot ESF-subsidies methodologisch én technologisch te herdenken. Op voorstel van viceminister-president Hilde Crevits, viceminister-president Ben Weyts en Vlaams minister Matthias Diependaele is de instap in het CATE-project goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 29 januari 2021.

De middelen voor het begrotingsfonds van het departement Onderwijs en Vorming zijn voorzien op twee begrotingsartikels:

- FB0-9FGDTGM-OW (ontvangsten)
- FB0-1FGD4GM-WT (uitgaven)

Afdeling 6. Machtiging aan AGION voor verbintenissen voor huursubsidies

Artikel 30

In het kader van de huursubsidies, in uitvoering van het decreet van 18 december 2015 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2016, wordt het decretaal gemachtigde maximale jaarlijkse subsidiebedrag om verbintenissen aan te gaan voor huursubsidies verhoogd tot 25.200.000 euro. Dit omwille van het grote succes van het programma en om flexibel te kunnen inspelen op nieuwe vragen.

Overeenkomstig artikel 20 van het decreet van 30 juni 2017 houdende bepalingen tot de begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017 wordt dit bedrag gekoppeld aan de consumptieprijsindex van december 2016, basis 2013, en wordt jaarlijks op 1 januari berekend.

Band met de begroting:

De Vlaamse Regering heeft het bestaande systeem van de huursubsidies geëvalueerd en op 26/02/2021 het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 5 van het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2016 houdende de regeling voor huursubsidies voor schoolinfrastructuur definitief goedgekeurd (<https://beslissingenvlaamse regering.vlaanderen.be/document-view/603408DD3391400008000091>).

Als algemene toelichting werd in de nota aan de Vlaamse Regering het volgende opgenomen:

“Het huidige systeem van huursubsidies is gebaseerd op het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2016 houdende de regeling voor huursubsidies voor school-

infrastructuur. Ondertussen hebben in totaal vier oproepen plaatsgevonden. Alle oproepen samen resulteerden in 239 goedgekeurde huursubsidieaanvragen, welke steeds binnen enkele maanden na het afsluiten van de oproep werden verwerkt door de administratie. Met de huursubsidies worden 12.616 bijkomende plaatsen gecreëerd en als alle huurcontracten lopende zijn, zullen meer dan 65.500 leerlingen gebruik maken van met subsidie gehuurde infrastructuur.

De beoogde beleidsdoelstelling van de Vlaamse Regering kon dan ook in grote mate worden gerealiseerd op een relatief korte periode. De beleidsdoelstelling bestond er immers in om een bijkomend instrument te voorzien in het kader van de alternatieve financiering van schoolinfrastructuur en scholen toegang te geven tot een nieuw systeem.

Een structurele verderzetting van het systeem van de huursubsidies wordt dan ook in het vooruitzicht gesteld. De conceptnota Masterplan scholenbouw 2.0 voorziet vanaf 2021 een jaarlijkse oproep met het oog op nieuwe huursubsidieprojecten. Een aanpassing van het huidige Besluit van de Vlaamse Regering wordt voorgesteld, meer bepaald voor wat betreft artikel 5 dat betrekking heeft op de rangschikking van de aanvragen op basis van criteria. Met de vermelde wijziging kan het systeem de komende jaren structureel verder worden gezet.”

De conceptnota Masterplan Scholenbouw 2.0 voorziet een jaarlijkse oproep voor het indienen van huursubsidieaanvragen. Dit zal van start gaan vanaf het najaar van 2021 met de lancering van een zesde oproep, en vervolgens telkens in het najaar van de komende jaren. Merk op dat de voorziene oproep van het najaar 2020 plaatsvindt in het voorjaar 2021, na de aanpassing van het BVR.

Omdat de huidige machtiging op dit moment quasi volledig is ingenomen, wordt met deze programmadecreetsbepaling het verbintenissenplafond opgetrokken met 5.000.000 euro, zodat de voorziene oproep in het voorjaar 2021 kan doorgaan.

Afdeling 7. Correctie op de berekening van de besparing van de werkingsmiddelen in het deeltijds kunstonderwijs

Artikel 31

De werkingsmiddelen waar de academies van het officieel en vrij gesubsidieerd onderwijs, uitgezonderd de Beiaardschool, recht op hebben, worden berekend aan de hand van de toegekende lestijden van het huidige schooljaar. Het bedrag dat de academie per lestijd krijgt, hangt af van het domein:

- een lestijd in het domein beeldende en audiovisuele kunsten en de domeinoverschrijdende initiatie bedraagt in schooljaar 2020-2021 80,83 euro;
- een lestijd in de domeinen dans, woordkunst-drama en muziek bedraagt in schooljaar 2020-2021 26,95 euro.

Vanaf schooljaar 2019-2020 voert de Vlaamse overheid een generieke besparing van 6% door op de werkingsmiddelen. Dit komt voor de academies van het officieel en vrij gesubsidieerd onderwijs, uitgezonderd de Beiaardschool, neer op een jaarlijkse totale vermindering van 170.000 euro. Dit bedrag wordt over de academies gespreid a rato van het aantal toegekende lestijden. Doordat de lestijden beeldende en audiovisuele kunsten en domeinoverschrijdende initiatie een ander bedrag opleveren dan de lestijden podiumkunsten, resulteert de huidige berekening van de besparing in een ongelijke verdeling over de academies heen.

In schooljaar 2020-2021 bespaarde een academie beeldende kunsten gemiddeld 2,83%, een kunstacademie gemiddeld 7,21% en een academie podiumkunsten gemiddeld 8,91% op haar werkingsbudget.

Het voorstel is om de impact van de besparing op de werkingsmiddelen gelijk te trekken over de academies heen, zodat elke academie eenzelfde percentage op haar werkingsbudget bespaart. Dit kan door het bedrag van 170.000 euro over de academies te spreiden a rato van het toegekende werkingsbudget.

Band met de begroting:

Voor het officieel en vrij gesubsidieerd onderwijs, met uitzondering van de Beiaardschool, worden de werkingsmiddelen verrekend in het voorschot van het inschrijvingsgeld. Voor schooljaar 2021-2022 betaalt het schoolbestuur uiterlijk 15 november het voorschot van inschrijvingsgeld. Het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) maakt de berekening van het voorschot van inschrijvingsgeld voor schooljaar 2021-2022 op in september 2021 zodat de facturen tijdig bezorgd worden aan de schoolbesturen.

Afdeling 8. Maatregelen onderwijs en vorming binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht

Artikel 32 tot en met 42

In het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht werd binnen de provisie van 4,3 miljard euro een deelbudget van 585 miljoen euro voorzien voor volgende maatregelen:

- VV15 Digisprong t.b.v. 375 miljoen euro;
- VV17 Van kwetsbaar naar weerbaar & verhoging wendbaarheid scholen, t.b.v. 90 miljoen euro;
- V19 Edusprong (Levenslang Blijven Leren) t.b.v. 60 miljoen euro;
- VV112 Voorsprongfonds Hoger Onderwijs t.b.v. 60 miljoen euro.

Op basis van de aanbevelingen van het maatschappelijk relancecomité werden volgende speerpunten per maatregel vastgelegd:

- 1) VV 15 Digisprong (<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/5FD3708B6B34EF0008000178>):
  - speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur;
  - speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid;
  - speerpunt 3: ICT-vaardigheden leerkrachten en lerarenopleiding en aangepaste digitale leermiddelen;
  - speerpunt 4: centrale en lokale regie en ondersteuning;
- 2) VV 17 Van kwetsbaar naar weerbaar & verhoging wendbaarheid scholen, t.b.v. 90 miljoen euro ([Beslissingen van de Vlaamse Regering | Vlaanderen.be](https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/602628D46B34EF0008000398)):
  - speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong;
  - speerpunt 2: versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders;
  - speerpunt 3: bevorderen mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten;
- 3) VV 19 Edusprong t.b.v. 60 miljoen euro (<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/602628D46B34EF0008000398>):
  - speerpunt 1: we sensibiliseren elke Vlaming om levenslang te blijven leren via het volwassenenonderwijs 2.0;
  - speerpunt 2: versterken van arbeidsmarktkansen via om- en bijscholen;
  - speerpunt 3: versterking van digitale competenties;
  - speerpunt 4: gericht inzetten op kwalificatie;
- 4) VV 112 Voorsprongfonds t.b.v. 60 miljoen euro (<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/6037B2B4339140000800036B>):
  - speerpunt 1: een toekomstgerichte en wendbare Vlaamse opleidingsportefeuille uitbouwen;
  - speerpunt 2: levenslang leren in het hoger onderwijs een impuls geven;
  - speerpunt 3: kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe onderwijsmethodieken in het hoger onderwijs.

Per maatregel werd er een visienota opgesteld die na goedkeuring door de Vlaamse Regering wordt toegelicht en besproken in de commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement en waarbij de strategische adviesorganen Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Sociaal Economische Raad van Vlaanderen (SERV) worden uitgenodigd een advies uit te brengen.

Na goedkeuring van een uitvoeringsdossier door de Vlaamse Regering (op actieniveau) wordt vanuit de relanceprovisie het benodigde krediet via BVR overgeheveld naar de specifiek voor relance gecreëerde basisallocaties binnen de Onderwijsbegroting.

De Vlaamse Regering voorziet ook in een monitoring en periodieke voortgangsrapportage waarbij elke maatregel een VV-nummer heeft toegekend gekregen. Bovendien werden ook met het Vlaams Parlement duidelijke afspraken gemaakt over de monitoring en controle over de voortgang en uitvoering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

Met deze artikelen geeft het parlement invulling aan de verschillende speerpunten per maatregel binnen de school- en academiejaren 2021-2022 en 2022-2023 en om de deelbudgetten per maatregel binnen de relanceprovisie decretaal vast te leggen, zijn er een reeks decreetsbepalingen binnen dit programmadecreet vereist. De visienota's worden ter goedkeuring aan het Vlaams Parlement voorgelegd als bijlagen bij het programmadecreet.

Deze maatregelen zijn een rechtstreekse uitvoering van de resolutie van 16 december 2020 over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid van het Vlaams Parlement (<https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1632567>).

Minstens volgende punten van de resolutie zullen mee de basis vormen voor de uitwerking van de acties in de speerpunten:

- 21° ondersteun en versterk het beleidsvoerend vermogen van scholen en directies, in het bijzonder in het basisonderwijs, opdat alle scholen sterk genoeg zijn om een (gezondheids)crisis het hoofd te bieden;
- 22° vergroot de datageletterdheid van schoolteams en directies;
- 23° schakel de pedagogische begeleidingsdiensten verder in zodat ze scholen op een bovenschools niveau kunnen ondersteunen, onder meer door het ontwikkelen van leerlijnen en via didactische ondersteuning;
- 25° versterk de professionele competenties van leerkrachten en het sterk leiderschap van schoolteams (met de nodige inspraak) zodat ze flexibel en vlot kunnen schakelen tussen verschillende didactische onderwijsvormen zodra dat opportuun of noodzakelijk is;
- 36° zorg voor een actieve betrokkenheid van de leerlingen in het beleid van de school en in de beslissingen die genomen worden;
- 37° ondersteun scholen bij het proactief inzetten op ouderbetrokkenheid en betrokkenheid van leerlingen (leerlingenraad, schoolraad) om draagvlak te creëren en in crisissituaties snel te kunnen schakelen;
- 46° rol een omvattend en duurzaam ICT-beleid uit, waaraan een budgettair plan is gekoppeld dat zorgt voor een versterking, versnelling en structurele verankering van digitalisering in het Vlaamse onderwijs, en waarbij de relevante digitale competenties en vaardigheden van alle leerlingen en leerkrachten ontwikkeld worden:
  - a) voorzie scholen, leerkrachten en leerlingen daarvoor van de nodige ICT-infrastructuur (hardware, software, netwerkverbindingen enzovoort), zodat iedereen volwaardig kan participeren;
  - b) zorg voor de nodige ondersteuning en opleiding van het onderwijzend personeel;

- c) faciliteer de cruciale rol voor de schoolteamleden die belast zijn met de ICT-coördinatie;
- 47° bied extra aandacht aan kansarme en kwetsbare leerlingen. Heb daarbij oog voor de verschillende niveaus in het Vlaamse onderwijs;
- 49° stimuleer de structurele afstemming tussen beleidsdomeinen, zeker op snijvlakken, in het bijzonder tussen Welzijn, Jeugdhulp en Onderwijs, bijvoorbeeld door uniforme afspraken te maken die toelaten dat het garanderen van het leerrecht en de behoefte aan (nood)opvang zo goed mogelijk met elkaar verzoend worden;
- 59° besteed aandacht aan het mentale welbevinden van alle leerlingen, scholieren, studenten en cursisten, onder meer door de scholen, instellingen en centra maximaal open te houden. Heb daarbij extra aandacht voor kwetsbare leerlingen, scholieren, studenten en cursisten, alsook voor wie in een overgangsjaar zit en voor eerstejaars die nog niet orden, ook als het onderwijsaanbod (deels) op afstand wordt gerealiseerd;
- 64° besteed bij afstandsonderwijs extra aandacht aan leerlingen uit kwetsbare gezinnen zodat ze te allen tijde in een veilige omgeving onderwijs kunnen volgen. Verspreid goede praktijken over het bereiken van kwetsbare leerlingen die tijdens de sluiting van de scholen vaak van de radar zijn verdwenen en schakel daarbij lokale actoren in;
- 69° investeer in een krachtig en effectief sociaal beleid op school en ondersteun scholen en lokale besturen om die rol op te nemen;
- 71° monitor en onderzoek de opgelopen leerachterstand. Ook de gevolgen van de sluiting van de scholen en van het afstandsonderwijs op het zittenblijven en heroriëntering moeten in kaart worden gebracht;
- 72° maak schoolteams en leerkrachten sterker, onder meer in het bepalen van de beginsituatie van een leerling;
- 73° zorg ervoor dat leerachterstand prioritair tijdens de lesuren wordt geremedieerd. Dat is de beste garantie om alle kinderen te bereiken. Zet dus in op ondersteuning op school en zorg voor meer handen in de klas zodat leerkrachten de tijd hebben om de leerachterstand van alle kinderen bij te spijkeren;
- 74° trek extra momenten uit waarop de leerachterstand kan worden ingehaald. Dat is belangrijk om de verloren instructietijd en de daarmee gepaard gaande opgelopen leerachterstand in te halen. Dat kan bijvoorbeeld door het gericht inzetten van bijlessen of bijscholing, onder meer via zomerscholen;
- 75° verken of en op welke manier de lerarenopleidingen kunnen worden versterkt bij het in kaart brengen van leerwinst en leerachterstand, en het remediëren van achterstand;
- 88° versterk de CBE's zodat ze nog meer kunnen inzetten op de digitale geletterdheid van hun cursisten.

Hoofdstuk 9. Inwerkingtreding

Artikel 43

Dit artikel behoeft geen commentaar.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie
en Landbouw,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media,

Benjamin DALLE

VOORONTWERP VAN DECREET

Voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021

DE VLAAMSE REGERING,

Op gezamenlijk voorstel van de leden van de Vlaamse Regering;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Afdeling 1. Werkingsuitgaven erkenning landelijke radio-omroeporganisaties

Art. 2. In artikel 33 van het decreet van 6 juli 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2001, gewijzigd bij de decreten van 22 december 2006, 21 november 2008, 18 december 2009, 30 juni 2017 en 20 december 2019, wordt paragraaf 9 vervangen door wat volgt:

“§ 9. Aan het fonds van het Vlaams ministerie van Cultuur, Jeugd, Sport en Media worden alle inkomsten toegewezen die verkregen worden uit de kandidaatstellingen voor landelijke radio's, netwerkradio's en lokale radio's die bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media worden ingediend.

De middelen van het fonds van het Vlaams ministerie van Cultuur, Jeugd, Sport en Media, verkregen op basis van het eerste lid, dienen aangewend te worden voor de betaling van de wedden en weddentoelagen van de tijdelijke personeelsleden die worden aangeworven voor het behandelen van de aanvragen inzake landelijke radio's, netwerkradio's en lokale radio's alsook voor de werkingsuitgaven naar aanleiding van de behandeling van de genoemde aanvragen.”.

Afdeling 2. Begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd - klimaatbeleid

Art. 3. In artikel 5 van het programmadecreet van 18 december 2020 bij de begroting 2021 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 2 wordt een punt 8° toegevoegd dat luidt als volgt:

“8° de middelen ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds als vermeld in artikel 14, §5, tweede lid, van het decreet van 13 juli 2012 houdende

bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012.”;

2° aan paragraaf 3 wordt een punt 6° toegevoegd dat luidt als volgt:

“6° het verstrekken van subsidies, toelagen en leningen met betrekking tot cultuur- en jeuginfrastructuur in het kader van het klimaatbeleid.”.

Hoofdstuk 3. Financiën en Begroting

Art. 4. Artikel 6 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 wordt vervangen als volgt:

“Als ze niet behoren tot de Vlaamse deelstaatoverheid zijn op de publiekrechtelijke vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen, vermeld in artikel I.3, 2°, d), van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, en de Vlaamse openbare instellingen, vermeld in artikel I.3, 4°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, alleen artikel 42, §1, tweede lid, 1°, 2° en 4°, artikel 43, artikel 60 tot en met 65, hoofdstuk 8, artikel 80, derde lid, en artikel 110 van toepassing.”.

Art. 5. In artikel 80, derde lid, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 worden de woorden “afdeling 5” vervangen door de woorden “hoofdstuk 10”.

Hoofdstuk 4. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Afdeling 1. Aanpassing toepassingsgebied Fonds Onroerende Goederen

Art. 6. Aan artikel 19, § 2 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, vervangen bij decreet van 25 juni 1992, gewijzigd bij decreet van 24 december 2004 en gewijzigd bij decreet van 18 december 2015, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Aan het Fonds Onroerende Goederen worden tevens toegewezen de middelen ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds als vermeld in artikel 14, §5, tweede lid, van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012.”.

Art. 7. Aan artikel 19, § 3 van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, vervangen bij decreet van 25 juni 1992, gewijzigd bij decreet van 24 december 2004 en gewijzigd bij decreet van 18 december 2015, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De middelen van het Fonds Onroerende Goederen mogen tevens aangewend worden voor uitgaven in het kader van het Actieplan Mobiliteit en het Actieplan Gebouwen van de Vlaamse overheid in het kader van het klimaatbeleid.”.

Afdeling 2. Machtiging tot verkoop van een administratief gebouw

Art. 8. Met toepassing van artikel 2, tweede lid, van het decreet van 30 november 2018 betreffende het vervreemden van onroerende domeingoederen en het vestigen en vervreemden van zakelijke rechten door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, wordt de Vlaamse Regering ertoe gemachtigd om het administratief gebouw te 1000 Brussel, Trierstraat 9-11 (kadastraal gekend als Brussel, 5de afdeling, sectie E, nummers 441L8 en 441/03D) te verkopen aan het Europees Parlement.

Hoofdstuk 5. Landbouw en Visserij

Art. 9. In behoorlijk gemotiveerde gevallen kan het Vlaams betaalorgaan voor het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Landbouwgarantiefonds, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 maart 2003, naar analogie met artikel 54, 3de lid, a), i) van de Verordening (EU) Nr. 1306/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 inzake de financiering, het beheer en de monitoring van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van Verordeningen (EEG) nr. 352/78, (EG) nr. 165/94, (EG) nr. 2799/98, (EG) nr. 814/2000, (EG) nr. 1290/2005 en (EG) nr. 485/2008 van de Raad, besluiten de terugvordering van het bedrag, voor wat betreft het gedeelte ervan dat gesubsidieerd is middels Vlaamse cofinanciering, niet voort te zetten als aan de bepalingen van dat artikel is voldaan voor het Vlaamse en Europese deel samen.

Hoofdstuk 6. Mobiliteit en Openbare Werken

Art. 10. Artikel 18 van het decreet van 13 december 2002 houdende de oprichting van de naamloze vennootschap van publiek recht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM), laatst gewijzigd bij decreet van 29 maart 2019, wordt vervangen als volgt:

“BAM mag leningen aangaan, kredieten opnemen en schuldeffecten uitgeven binnen de door de Vlaamse regering vastgestelde grenzen.

Het Vlaamse Gewest machtigt de Vlaamse Regering om de verbintenissen, aansprakelijkheden en schade te waarborgen die BAM is aangegaan, zal aangaan of kan oplopen. Deze waarborgen kunnen een onvoorwaardelijke, onherroepelijke, abstracte waarborg uitmaken, afroepbaar op eerste verzoek die van kracht blijft tot deze verbintenissen en aansprakelijkheden ten aanzien van derden of schade die BAM oploopt volledig zijn voldaan.

De Vlaamse Regering kan van BAM een eenmalige of periodieke vergoeding vorderen in ruil voor de in dit artikel bedoelde waarborgen. Die vergoeding kan variëren in functie van de omvang van de waarborg of op grond van andere relevante parameters. Het niet of laattijdig betalen van de vergoeding door BAM doet op geen enkele wijze afbreuk aan de rechtsgeldigheid of aan het onvoorwaardelijk, onherroepelijk, het abstract karakter of de afroepbaarheid van de waarborg.

De in dit artikel bedoelde waarborgen zijn niet onderworpen aan de bepalingen van hoofdstuk 10, afdeling 4, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019.”.

Hoofdstuk 7. Omgeving

Afdeling 1. Wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018: VMM-heffingen

Art. 11. In artikel 4.2.2.1.4. van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, zoals gewijzigd bij decreet van 21 december 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° Aan paragraaf 5 wordt een zesde en zevende lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“Indien de heffingsplichtige waterverontreiniging, in afwijking van wat wordt bepaald in het eerste en tweede lid, een laattijdige hernieuwingsaanvraag indient, kan de Vlaamse Milieumaatschappij na onderzoek van het dossier beslissen de verlenging van het statuut toch toe te staan vanaf de vervaldatum van het oorspronkelijke statuut. De laattijdige verlenging laat de toepassing van de overige bepalingen van dit artikel onverkort.

Bij aanvaarding van de laattijdige verlenging zal een boete worden opgelegd conform artikel 5.4.2.2, §2.”;

2° In paragraaf 8 wordt de zinsnede “paragrafen 2, 3, 4 en 5” vervangen door de zinsnede “paragrafen 2, 3 en 4”.

Art. 12. Artikel 5.4.2.2. van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“§1 De ambtenaren van de Maatschappij, bedoeld in artikel 5.4.1.2., §1, kunnen een geldboete van 50 tot 1250 euro opleggen voor elke overtreding van hoofdstuk II van titel IV evenals van de ter uitvoering ervan genomen besluiten.

§2 Bij aanvaarding van een laattijdige hernieuwingsaanvraag van het nullozersstatuut, conform artikel 4.2.2.1.4, §5, zesde en zevende lid, wordt een geldboete opgelegd van 1.000 euro per heffingsjaar waarvoor de vrijstelling wordt toegestaan.”.

Art. 13. Artikel 11 is van toepassing op de heffingsdossiers:

1° waarvoor nog een bezwaarschrift of een vordering in rechte hangende is;

2° waarvoor een aanvraag tot ambtshalve ontheffing als vermeld in artikel 376 van het WIB ingediend wordt bij en aanvaard wordt door de Vlaamse Milieumaatschappij;

3° waarvoor een navordering gevestigd wordt als vermeld in artikel 4.2.4.5, §2 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018;

4° die het voorwerp uitmaken van een aansprakelijkheidsvordering voor hoven en rechtbanken;

op voorwaarde dat de heffingsplichtige de Vlaamse Milieumaatschappij daar door middel van een per post aangetekende brief toe verzoekt. De aangetekende brief wordt ten laatste één jaar na de publicatie van dit decreet verstuurd.

Bij aanvaarding van de verlenging van het nullozersstatuut door de Vlaamse Milieumaatschappij kan, in afwijking van artikel 418 WIB, enkel het verschil tussen het oorspronkelijke heffingsbedrag vermeerderd met de eventuele heffingsverhoging en het heffingsbedrag na toepassing van de vrijstelling voor nullozing, eventueel rekening houdend met de toepassing van artikel 4.2.2.1.4, §6 van hetzelfde decreet, terugbetaald worden aan de heffingsplichtige. De verlenging geeft aanleiding tot het opleggen van een boete conform artikel 5.4.2.2, §2 van hetzelfde decreet.

Alle kosten verbonden aan eerdere betwistingen in dit verband blijven ten laste van de heffingsplichtige.

Afdeling 2. Voorstel tot invoering van een regeling voor de kwijtschelding van bepaalde in het kader van steunregelingen uit het energierecht ontstane schulden aan het Vlaamse Gewest

Art. 14. In artikel 8.2.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2014 en gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015 en 30 oktober 2020, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 15. In artikel 8.3.1/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 februari 2017 en gewijzigd bij de decreten van 16 november 2018 en 30 oktober 2020, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 16. In artikel 8.4.2 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 februari 2017 en gewijzigd bij de decreten van 16 november 2018 en 30 oktober 2020, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 17. In titel VIII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 30 oktober 2020, wordt hoofdstuk VI, opgeheven bij het decreet van 14 februari 2014, opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Hoofdstuk VI. Kwijtscheldingen”.

Art. 18. Aan titel VIII, hoofdstuk VI van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 17, wordt een artikel 8.6.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 8.6.1. De Vlaamse Regering kan op voorstel van de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, schulden die door een energiehuis ten aanzien van het Vlaamse Gewest in het kader van de uitvoering van artikel 8.2.2, artikel 8.3.1/1, of artikel 8.4.2 van dit decreet werden gemaakt geheel of gedeeltelijk kwijtschelden. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de modaliteiten en de voorwaarden waaronder deze kwijtschelding kan geschieden.”.

Art. 19. Aan titel VIII, hoofdstuk VI, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 17, wordt een artikel 8.6.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 8.6.2. De Vlaamse Regering kan op voorstel van de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, schulden die ten aanzien van het Vlaamse Gewest in het kader van de toekenning van steun voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen werden gemaakt geheel of gedeeltelijk kwijtschelden. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de modaliteiten en de voorwaarden waaronder deze kwijtschelding kan geschieden.”.

Afdeling 3. Wijziging aan het Decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf

Art. 20. Aan artikel 4 van het Decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf wordt een volgende paragraaf toegevoegd die luidt als volgt:

“§5 Het Vlaams Energiebedrijf en haar dochterondernemingen kunnen middelen toekennen aan publieke entiteiten voor zover deze rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de opdrachten, vermeld in § 2.”.

Art. 21. Aan artikel 5 van het hetzelfde decreet wordt een volgende paragraaf toegevoegd die luidt als volgt:

“§2 Het Vlaams Energiebedrijf en haar dochterondernemingen kunnen in het kader van (beheers-) opdrachten, voor zover deze rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de opdrachten vermeld in artikel 4 § 2, beschikken over volgende ontvangsten:
1° dotaties en toelagen;

- 2° leningen;
- 3° fiscale heffingen voorzover ze bij decreet toegewezen zijn aan het Vlaams Energiebedrijf;
- 4° retributies voorzover ze bij decreet toegewezen zijn aan het Vlaams Energiebedrijf;
- 5° schenkingen en legaten in contanten. De raad van bestuur beoordeelt vooraf de opportuniteit en de risico's van de aanvaarding;
- 6° inkomsten uit eigen participaties en uit door het Vlaams Energiebedrijf verstrekte leningen aan derden;
- 7° opbrengsten uit de verkoop van eigen participaties;
- 8° de subsidies waarvoor het Vlaams Energiebedrijf als begunstigde in aanmerking komt;
- 9° terugvorderingen van ten onrechte gedane uitgaven;
- 10° vergoedingen voor prestaties aan derden, volgens de voorwaarden, bepaald in de samenwerkingsovereenkomst;
- 11° opbrengsten uit intellectuele rechten;".

Afdeling 4. Dierenwelzijnsfonds

Art. 22. In artikel 107 van het decreet van 19 december 2014 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015, gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015 en 22 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° aan paragraaf 2, punt 1°, wordt de volgende bepaling toegevoegd:
"-andere retributies voortvloeiend uit de toepassing van deze wet";
- 2° in paragraaf 3 wordt tussen de zinsnede "en wetenschappelijk onderzoek," en de zinsnede "investerings," de zinsnede "de Vlaamse Dierenwelzijnsprijs," ingevoegd;
- 3° in paragraaf 3 wordt tussen woorden "alsook het verlenen van subsidies" en de woorden "voor het dekken" de zinsnede ", inclusief deze bestemd" ingevoegd.";
- 4° in paragraaf 3 wordt na de woorden "FOD Volksgezondheid" de zinsnede ", en deze bestemd ter uitvoering van projecten in het kader van het Klimaatbeleid" toegevoegd.".

Afdeling 5. Wijziging aan de Vlaamse Codex Wonen van 2021

Art. 23. In artikel 3.20, eerste lid van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 wordt de zinsnede "op de datum van het besluit, vermeld in artikel 3.16, eerste lid", vervangen door de zinsnede "op de datum bepaald in het besluit, vermeld in artikel 3.16, eerste lid".

Hoofdstuk 8. Onderwijs en Vorming

Afdeling 1. Rechtzetting materiële fout bedrag werkingsmiddelen kleuteronderwijs

Art. 24. In artikel 79, §3, derde lid, 8°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2019, wordt het bedrag "70.282.000 euro" vervangen door het bedrag "69.545.000 euro".

Art. 25. In artikel 85bis, §3, derde lid, 8°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2019, wordt het bedrag "994.000 euro" vervangen door het bedrag "983.000 euro".

Afdeling 2. Hertelling in het buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022

Art. 26. In afwijking van artikel 137bis van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, is voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 de teldag voor de berekening van de lestijden volgens de schalen, als die school voor buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 een hoger aantal lestijden volgens de schalen genereert dan op basis van de eerste schooldag van februari van het schooljaar 2020-2021.

De teldag, vermeld in het eerste lid, is niet van toepassing voor de berekening van andere omkadering en werkingsmiddelen.

Art. 27. In afwijking van artikel 148 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, is voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 de teldag voor de berekening van de uren volgens de richtgetallen, als die school voor buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 een hoger aantal uren volgens de richtgetallen genereert dan op basis van de eerste schooldag van februari van het schooljaar 2020-2021.

Afdeling 3. Aanvullende werkingsmiddelen voor pedagogische begeleidingsdiensten ter versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs

Art. 28. In het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een artikel 19/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 19/1. De pedagogische begeleidingsdiensten van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten, het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen en het Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, GO! ontvangen in begrotingsjaar 2021 3,5 miljoen euro aan aanvullende werkingsmiddelen voor de ondersteuning van scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs in de versterking van hun brede basiszorg en verhoogde zorg. De aanvullende werkingsmiddelen worden verdeeld over de pedagogische begeleidingsdiensten naar rato van alle organieke betrekkingen.”.

Afdeling 4. Indexering middelen Hogere Kunstinstituten

Art. 29. In artikel III.119, §8, van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, ingevoegd bij het decreet van 18 december 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 5° wordt de zinsnede “apass (advanced performance and scenography studies)” vervangen door de zinsnede “PoPoK (Posthogeschool voor Podiumkunsten)”;

2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De bedragen vermeld in het eerste lid, worden in het begrotingsjaar 2021 geïndexeerd overeenkomstig de bepalingen in paragraaf 1 van dit artikel.”.

Afdeling 5. Wijziging van de decreetsbepaling voor het begrotingsfonds van het departement Onderwijs en Vorming.

Art. 30. Aan artikel 41, §4, van het decreet van 20 december 2013 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014, vervangen bij het decreet van 8 juli 2016, worden een punt 3° en een punt 4° toegevoegd, die luiden als volgt:

“3° projecten in het kader van klimaat;

4° uitgaven in het kader van risicomanagement.”.

Afdeling 6. Machtiging aan AGION voor verbintenissen voor huursubsidies

Art. 31. In artikel 20 van het decreet van 30 juni 2017 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 december 2019, wordt het bedrag "20.200.000 euro" vervangen door het bedrag "25.200.000 euro".

Afdeling 7. Correctie op de berekening van de besparing van de werkingsmiddelen in het deeltijds kunstonderwijs.

Art. 32. In artikel 83, zesde lid, van het decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2019, worden de woorden "de toegekende lestijden" vervangen door de woorden "de toegekende werkingsmiddelen".

Afdeling 8. Maatregelen onderwijs en vorming binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht

Art. 33. In het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een artikel 67/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Artikel 67/1. §1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen en speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum “digisprong” ten dienste van het onderwijsveld binnen de maatregel VV 15 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota “Digisprong” van achterstand naar voorsprong”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 375 miljoen euro binnen de relanceprovisie bijkomende werkingsbudgetten, investeringsmiddelen of omkadering toekennen aan de scholen of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs of, wat speerpunten 3 en 4 betreft middelen toekennen ter ondersteuning van deze scholen. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.

§2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong, speerpunt 2: versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota “Van kwetsbaar naar weerbaar”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse regering van xxxx (VR xxx), kan de Vlaamse regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 90 miljoen euro binnen de relanceprovisie, desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie ‘versterking onderwijs’ en/of de AGODI-provisie, bijkomende werkingsbudgetten,

investeringsmiddelen of omkadering toekennen aan de scholen of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 34. In het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een nieuw hoofdstuk V/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk V/2. Extra financiering en subsidiëring in het kader van de maatregelen VV17 “Van kwetsbaar naar weerbaar” van het Vlaams Relanceplan voor schooljaren 2021-2022 en 2022-2023

Art. 27/4. In het kader van de uitvoering van de speerpunten in de maatregelen VV15 Digisprong, met deelenvelophe van 375 miljoen euro binnen de relanceprovisie en VV17 “Van kwetsbaar naar weerbaar” van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, met deelenvelophe van 90 miljoen euro binnen de relanceprovisie, zoals opgenomen in de visienota’s “Digisprong” van achterstand naar voorsprong”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER) en “Van kwetsbaar naar weerbaar”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse regering van xxxx (VR xxx), voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 bijkomende werkingsbudgetten, investeringsmiddelen of omkadering toekennen aan de pedagogische begeleidingsdiensten. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 35. In de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt in deel III , titel 1, hoofdstuk 3, afdeling 2, een onderafdeling 6 bestaande uit artikel 34/1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 6. Extra financiering en subsidiëring in het kader van de maatregelen VV15 Digisprong en VV17 “Van kwetsbaar naar weerbaar” van het Vlaams Relanceplan voor schooljaren 2021-2022 en 2022-2023

Artikel 34/1. §1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen en speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum “digisprong” ten dienste van het onderwijsveld binnen de maatregel VV 15 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota “Digisprong” van achterstand naar voorsprong”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 375 miljoen euro bijkomende omkadering toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs of, wat speerpunten 3 en 4 betreft, ter ondersteuning van deze scholen en centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.

§2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong, speerpunt 2: versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota “Van kwetsbaar naar weerbaar”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse regering van xxxx (VR xxx), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie ‘versterking onderwijs’ en/of de AGODI-

provisie bijkomende omkadering toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 36. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt in deel III, titel 1, hoofdstuk 3, afdeling 3, een onderafdeling 5, bestaande uit artikel 48/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Onderafdeling 5. Extra financiering en subsidiëring in het kader van de maatregelen VV15 Digisprong en VV17 Van kwetsbaar naar weerbaar van het Vlaams Relanceplan voor schooljaren 2021-2022 en 2022-2023

Artikel 48/1. §1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen en speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum “digisprong” ten dienste van het onderwijsveld binnen de maatregel VV 15 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota ““Digisprong” van achterstand naar voorsprong”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvolp van 375 miljoen euro bijkomende werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs of, wat speerpunten 3 en 4 betreft, ter ondersteuning van deze scholen en centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.

§2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong, speerpunt 2: versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota “Van kwetsbaar naar weerbaar”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse regering van xxxx (VR xxx), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvolp van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie ‘versterking onderwijs’ en/of de AGODI-provisie bijkomende werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 37. In artikel 16 van het decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, gewijzigd bij het decreet van 5 april 2019, wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§ 2/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota “Van kwetsbaar naar weerbaar”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse regering van xxxx (VR xxx), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvolp van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie ‘versterking onderwijs’ en/of de AGODI-provisie bijkomende omkadering, werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de netoverstijgende regionale ondersteuningscellen. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 38. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, wordt een artikel 32/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 32/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota “Van kwetsbaar naar weerbaar”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse regering van xxxx (VR xxx), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie ‘versterking onderwijs’ en/of de AGODI-provisie bijkomende werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 39. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, wordt een artikel 41/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota “Van kwetsbaar naar weerbaar”, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse regering van xxxx (VR xxx), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare enveloppe van 90 miljoen euro bijkomende omkadering toekennen aan de centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 40. Aan artikel 91 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 ‘We sensibiliseren elke Vlaming om levenslang te blijven leren via het volwassenenonderwijs, het speerpunt 2 ‘Versterken van arbeidsmarktkansen via om- en bijscholen’, het speerpunt 3 ‘Versterking van digitale competenties’ en het speerpunt 4 ‘Gericht inzetten op kwalificatie’ binnen de maatregel VV 19 ‘Edusprong voor volwassenen: het volwassenenonderwijs versterkt’ van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Edusprong, kan de Vlaamse Regering tijdens de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 60 miljoen euro bijkomende leraarsuren, punten en werkingstoelagen toekennen aan de centra voor basiseducatie. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 41. Aan artikel 101 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 ‘We sensibiliseren elke Vlaming om levenslang te blijven leren via het volwassenenonderwijs, het speerpunt 2 ‘Versterken van arbeidsmarktkansen via om- en bijscholen’, het speerpunt 3 ‘Versterking van digitale competenties’ en het speerpunt 4 ‘Gericht inzetten op kwalificatie’ binnen de maatregel VV 19 ‘Edusprong voor volwassenen: het volwassenenonderwijs versterkt’ van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Edusprong (VR 2021 1202 VV DOC.0007/2BIS), kan de Vlaamse Regering tijdens de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 60 miljoen euro bijkomende leraarsuren, punten en werkingstoelagen toekennen aan de centra voor volwassenenonderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 42. In de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 wordt een artikel 25/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 25/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 'Een toekomstbestendig en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio uitbouwen', het speerpunt 2 'Veel meer mogelijkheden aanreiken om levenslang te leren binnen het hoger onderwijs' en het speerpunt 3 'Kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen in het hoger onderwijs', binnen de maatregel VV112 'Voorsprongfonds Hoger Onderwijs' van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals beschreven in de visienota "Voorsprongfonds Hoger Onderwijs", goedgekeurd op de ministerraad van Vlaamse regering van 26 februari 2021 (VR 2021 2602 VV DOC.0011/2BIS), kan de Vlaamse Regering voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023, binnen de perken van de beschikbare enveloppe van 60 miljoen euro, naast de bepalingen in artikel III.25, een bijkomende werkingstoelage toekennen aan de hogescholen en universiteiten, de Bijzondere Universitaire Instituten, de Evangelische Theologische Faculteit en de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies, de stichtingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs en de hogere instituten en andere instellingen voor Schone Kunsten, Vlerick Business School, Antwerp Management School, het Instituut voor Tropische geneeskunde. De Vlaamse Regering bepaalt de verdeling van die bijkomende middelen over de hogescholen en universiteiten, de Bijzondere Universitaire Instituten, de Evangelische Theologische Faculteit en de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies, de stichtingen van openbaar nut voor postinitieel onderwijs en de hogere instituten en andere instellingen voor Schone Kunsten, Vlerick Business School, Antwerp Management School, het Instituut voor Tropische geneeskunde en stelt de modaliteiten voor aanwending ervan vast."

Art. 43. In het decreet van 20 februari 2009 betreffende de Hogere Zeevaartschool wordt een artikel 2/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 2/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 'Een toekomstbestendig en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio uitbouwen', het speerpunt 2 'Veel meer mogelijkheden aanreiken om levenslang te leren binnen het hoger onderwijs' en het speerpunt 3 'Kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen in het hoger onderwijs', binnen de maatregel VV112 'Voorsprongfonds Hoger Onderwijs' van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals beschreven in de visienota "Voorsprongfonds Hoger Onderwijs", goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 26 februari 2021 (VR 2021 2602 VV DOC.0011/2BIS), kan de Vlaamse Regering voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023, binnen de perken van de beschikbare enveloppe van 60 miljoen euro, naast de bepalingen in artikel 2, een bijkomende werkingstoelage toekennen aan de Hogere Zeevaartschool. De Vlaamse Regering bepaalt de aanwending van deze bijkomende middelen."

Hoofdstuk 9. Inwerkingtreding

Art. 44. Dit decreet treedt in werking 10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van:

1° de artikelen 3, 6, 7, 8, 9, 10, 22 die in werking treden 1 dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad;

2° de artikelen 26, 27, 32 en 33 tot en met 41 die in werking treden op 1 september 2021.

De artikelen 20 en 21 hebben uitwerking vanaf 1 mei 2021.

De artikelen 24 en 25 hebben uitwerking vanaf 1 januari 2020.

De artikelen 28, 29 en 30 hebben uitwerking vanaf 1 januari 2021.

De artikelen 42 en 43 hebben uitwerking vanaf 1 juni 2021.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaamse minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en
Landbouw,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media,

Benjamin DALLE

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD
VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

De heer Matthias DIEPENDAELE
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed
Martelaarsplein 7
1000 Brussel

contactpersoon
Koen Carels
kcarels@serv.be

ons kenmerk
SALV_20210507_BR_Programmadecreet_BA2021_md

Brussel
7 mei 2021

Adviesaanvraag programmadecreet BA2021 SALV

Mijnheer de minister,

Op 3 mei 2021 ontving de SALV een adviesvraag over het voorontwerp van programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2021.

De SALV werd hierna verzocht zich voor spoedadvies over dit voorontwerp Programmadecreet te buigen.

De SALV beslist om geen advies over het programmadecreet 2021 te formuleren.

Hoogachtend

Hendrik Vandamme
Voorzitter SALV

Koen Carels
Secretaris SALV

ADVIES VAN DE VLAAMSE RAAD VOOR WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

De heer Matthias Diependaele
Vlaamse minister van Financiën en Begroting,
Wonen en Onroerend Erfgoed
Martelaarsplein 7
B- 1000 BRUSSEL

contactpersoon

Gunter Naets
gnaets@serv.be

ons kenmerk

VlaamseRaadWVG_IK_20210507_Programmadecreet BA
2021_ADVDEF

Brussel

7 mei 2021

Advies over het voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2021

Mijnheer de minister

De Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin ontving op 3 mei 2021 uw vraag om spoedadvies te verlenen over het voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2021. Deze adviesvraag werd behandeld door de intersectorale kamer van de Vlaamse Raad WVG en werd er, na een schriftelijke procedure, bij consensus goedgekeurd op 7 mei 2021.

Aangezien er in het voorliggende voorontwerp van programmadecreet geen maatregelen opgenomen zijn die rechtstreeks impact hebben op het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heeft de raad geen opmerkingen over dit voorontwerp van programmadecreet.

Hoogachtend

Gunter Naets
secretaris

Hendrik Delaruelle
voorzitter

Kopie: De heer Wouter Beke, Vlaams minister voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Advies

Voorontwerp programmadecreet BA 2021

Brussel, 10 mei 2021

Adviesvraag: Voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021

Adviesvrager: Matthias Diependaele - Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Ontvangst adviesvraag: 3 mei 2021

Adviestermijn: 10 werkdagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 10 mei 2021

Contactpersoon: Wim Knaepen - wknaepen@serv.be

De heer Matthias Diependaele
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed
Martelaarsplein 7
B-1000 Brussel

contactpersoon

Wim Knaepen
wknaepen@serv.be

ons kenmerk

SERV_20210510_Programmadecreet_BA2021_BR

Brussel

10 mei 2021

Programmadecreet BA2021

Mijnheer de minister

U heeft de SERV met hoogdringendheid om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021.

De SERV beperkt zich in dit advies tot '*Afdeling 8. Maatregelen onderwijs en vorming binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht*' van het voorontwerp van decreet¹ met een verwijzing naar zijn recente adviezen met betrekking tot Digisprong², Edusprong³ en het Voorsprongfonds⁴. Voor de SERV is het een goede zaak dat er relancemiddelen worden uitgetrokken onder meer voor de noodzakelijke inhaalbeweging op vlak van digitalisering in het secundair onderwijs, voor het volwassenenonderwijs als één van de partners in levenslang leren en voor het uitbouwen van partnerschappen tussen ondernemingen en sectoren en het hoger onderwijs. Positief is dat een aantal punten van de resolutie van het Vlaams parlement van 16 december 2020 over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs mee de basis zullen vormen voor de uitwerking van de acties. De SERV vraagt om ook expliciet aanbeveling 24° op te nemen nl. '*maak werk van diverse schoolteams, waarbij er ook aandacht is voor competenties met betrekking tot crisiscommunicatie*'⁵ en aanbeveling 48° '*zet in op de digitale geletterdheid van ouders van schoolgaande kinderen en jongeren*'. De SERV vraagt voor het bepalen van de verdere modaliteiten van speerpunten en acties nauwe betrokkenheid van en afstemming met alle stakeholders.

¹ Art. 33 tot en met 43.

² SERV, Advies over Visienota en actieplan 'Digisprong', Brussel, 1 februari 2021.

³ SERV, Advies over Actieplan 'Edusprong', Brussel, 22 maart 2021.

⁴ SERV, Advies over 'Voorsprongfonds Hoger Onderwijs', Brussel, 6 april 2021.

⁵ Zie Commissie Diversiteit, Advies over 'Diversiteit binnen het onderwijzend personeel', Brussel, 25 augustus 2020.

SERV_20210510_Programmadecreet_BA2021_ADV

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Ann Vermorgen
voorzitter

ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Minaraad

Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88 – bus 15
1000 Brussel
T 02 558 01 30
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

De heer Matthias Diependaele
Vlaamse minister van Financiën en
Begroting, Wonen en Onroerend
Erfgoed
Martelaarsplein 7
1000 BRUSSEL

uw bericht van

3 mei 2021

Datum

11 mei 2021

uw kenmerk

/

Vragen naar

Jan Verheeke

ons kenmerk

01/M6/2021/148

Telefoon

02 558 01 30

Mijnheer de minister,

De Minaraad heeft uw adviesvraag over het voorontwerp van programmadecreet begrotingsaanpassing 2021 op 3 mei jongstleden goed ontvangen. Omdat het voorontwerp, naar de mening van de Raad en voor wat betreft omgevingsbeleid, handelt over onderwerpen die veeleer niet strategisch van aard zijn, heeft de Raad besloten hierover geen advies uit te brengen.

Met vriendelijke groeten,

Jan Verheeke, secretaris
In opdracht van
Piet Vanden Abeele, voorzitter

ADVIES VAN DE MOBILITEITSRAAD VAN VLAANDEREN

De heer Matthias DIEPENDAELE

Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed
Martelaarsplein 7
1000 Brussel

contactpersoon

Frank Van Thillo
fvthillo@serv.be

ons kenmerk

MORA_BR_20210511Programmadecreet21

Brussel

11/05/2021

Voorontwerp van programmadecreet begrotingsaanpassing 2021

Geachte heer minister,

Het voorontwerp programmadecreet 2021 werd via schriftelijke procedure aan de leden van de Algemene Mobiliteitsraad voorgelegd.

Hierop werd besloten dat de MORA over dit ontwerp geen advies zal uitbrengen.

Met vriendelijke groeten,

Hoogachtend

Daan Schalck
voorzitter

Frank Van Thillo
algemeen secretaris

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 69.343/1/3
van 11 mei 2021

over

een voorontwerp van programmadecreet van het Vlaamse
Gewest en de Vlaamse Gemeenschap ‘houdende bepalingen tot
begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021’

Op 4 mei 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van programmadecreet van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021’.

De hoofdstukken 1, 3 tot 5, 7 (afdeling 1), 8 en 9 van het voorontwerp zijn door de eerste kamer onderzocht op 6 mei 2021. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Bert THYS en Wouter PAS, staatsraden, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Brecht STEEN en Kristine BAMS, eerste auditeurs-afdelingshoofden, Barbara SPEYBROUCK en Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeurs, en Katrien DIDDEN, auditeur.

De hoofdstukken 1, 2, 6, 7 (afdelingen 2 tot 5) en 9 van het voorontwerp zijn door de derde kamer onderzocht op 6 mei 2021. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS en Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeurs, en Tim CORTHAUT en Katrien DIDDEN, auditeurs.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 11 mei 2021.

*

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd door

“het feit dat het programmadecreet wegens de nauwe band met de begrotingsdecreten en de gelijktijdige behandeling in het Vlaams Parlement in dezelfde periode ingediend moet worden”.

*

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

BEVOEGDHEID VAN DE RAAD VAN STATE

Blijkens artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State zijn een aantal teksten uitgesloten van het raadplegingsvereiste van de afdeling Wetgeving. Het gaat onder meer om teksten die geen normatieve bepalingen bevatten in de materiële betekenis van het woord, zoals bijvoorbeeld leningen en domeinverrichtingen, alsook individuele beslissingen.

Gelet daarop is de afdeling Wetgeving niet bevoegd om advies te geven over artikel 8 van het voorontwerp, waarbij de decreetgever toestemming verleent aan de Vlaamse Regering om een gebouw te verkopen aan het Europees Parlement. Die bepaling heeft immers geen normatieve draagwijdte.

*

VORMVEREISTEN

1. Blijkens de stukken gevoegd bij de adviesaanvraag heeft de Vlaamse Regering op 30 april 2021 beslist de Vlaamse minister bevoegd voor de financiën en de begrotingen te gelasten over het voorliggende voorontwerp het spoedadvies in te winnen van een reeks instanties en adviesraden. Die adviezen blijken nog niet te zijn gegeven.

---

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de conformiteit met hogere rechtsnormen verstaan.

2. Bovendien heeft de Vlaamse Regering beslist dat over bepalingen van dit voorontwerp zal worden onderhandeld in een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X (onderwijs Vlaamse Gemeenschap) en van de onderafdeling “Vlaamse Gemeenschap” van afdeling 2 van het Comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en in een vergadering van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs, en van het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs en het Universitair Ziekenhuis Gent. Het resultaat van deze onderhandelingen is de Raad van State niet bekend.

3. De overige opmerkingen inzake de vormvereisten zijn opgenomen bij de artikelsgewijze bespreking.

4. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van de vormvereisten nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, nog aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ALGEMENE OPMERKING

Een aantal bepalingen uit het voorontwerp krijgen terugwerkende kracht, zoals blijkt uit artikel 44, tweede, derde en vierde lid.

De niet-retroactiviteit van wetten is een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Volgens het Grondwettelijk Hof vereist die waarborg dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat de rechtzoekende in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht. De terugwerkende kracht kan enkel worden verantwoord wanneer ze onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang.² Indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot doel heeft de afloop van een gerechtelijke procedure in een welbepaalde zin te beïnvloeden of de rechtscolleges te verhinderen zich uit te spreken over een welbepaalde rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang een verantwoording bieden voor het optreden van de wetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers afbreuk doet aan de jurisdictionele waarborgen die aan allen worden geboden.³

Voor de terugwerkende kracht zal dan ook telkens een deugdelijke verantwoording gegeven moeten kunnen worden.

---

² Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie o.m.: GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.24.2; GwH 19 december 2013, nr. 172/2013, B.22; GwH 29 januari 2014, nr. 18/2014, B.10; GwH 9 oktober 2014, nr. 146/2014, B.10.1; GwH 22 januari 2015, nr. 1/2015, B.4; GwH 7 mei 2015, nr. 54/2015, B.12; GwH 14 januari 2016, nr. 3/2016, B.22; GwH 3 februari 2016, nr. 16/2016, B.12.1; GwH 28 april 2016, nr. 58/2016, B.9.2; GwH 9 februari 2017, nr. 15/2017, B.9.2.

³ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv. GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.24.2; GwH 9 oktober 2014, nr. 146/2014, B.10.1; GwH 28 mei 2015, nr. 77/2015, B.4.1; GwH 24 maart 2016, nr. 48/2016, B.6; GwH 6 oktober 2016, nr. 126/2016, B.7.3.

Specifieke opmerkingen in dat verband zijn opgenomen bij de artikelsgewijze bespreking.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

HOOFDSTUK 1 – ALGEMEEN

Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

HOOFDSTUK 2 – CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

Afdeling 1 – Werkingsuitgaven erkenning landelijke radio-omroeporganisaties

Bij deze afdeling zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 2 – Begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd - klimaatbeleid

Artikel 3

Artikel 3 van het voorontwerp maakt het mogelijk dat middelen uit het Vlaams Klimaatfonds, een begrotingsfonds opgericht en geregeld bij artikel 14 van het decreet van 13 juli 2012 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012’, worden toegewezen aan en aangewend binnen het begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd, dat is opgericht en geregeld bij artikel 5 van het programmadecreet van 18 december 2020 ‘bij de begroting 2021’.⁴ Daarmee wordt afgeweken van artikel 15, § 3, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019, dat voorschrijft dat een begrotingsfonds niet kan worden gespijsd met een toelage uit de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Deze afwijking is aan de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds reeds geregeld bij artikel 14, § 5, tweede lid, van het decreet van 13 juli 2012 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012’,⁵ dat luidt als volgt:

“Ter uitvoering hiervan is het voor het Fonds in afwijking van artikel 15, §3, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 toegestaan om middelen te storten richting AGION, het GO! en andere begrotingsfondsen binnen de Vlaamse overheid, én worden deze begrotingsfondsen gemachtigd om deze middelen te ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om hiertoe de passende begrotingsartikelen te creëren.”

---

⁴ Een gelijkaardige bepaling is overigens vervat in artikel 6 van het voorontwerp, dat betrekking heeft op het Fonds Onroerende Goederen, een begrotingsfonds opgericht en geregeld bij artikel 19 van het decreet van 21 december 1990 ‘houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede de bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991’.

⁵ Zoals ingevoerd bij artikel 9 van het decreet van 23 december 2016 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2017’.

De gemachtigde lichtte de thans ontworpen afwijking, specifiek aan de inkomstenzijde van het begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd, toe als volgt:

“Deze afwijking drong en dringt zich nog steeds op om volgende redenen:

- De klimaatmiddelen worden gefinancierd met de ontvangsten gerealiseerd door de veiling van emissierechten. Het gegeven van ontvangsten, die voor bepaalde doeleinden ingezet worden, noodzaakt het mechanisme van een begrotingsfonds.

- De uitgaven die met deze ontvangsten gefinancierd worden, worden niet volledig binnen het klimaatfonds zelf gerealiseerd, maar door verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid. Daarom worden de middelen van het klimaatfonds overgedragen naar de respectieve entiteiten, waar via een begrotingsfonds deze middelen kunnen ontvangen én uitgegeven worden.”

HOOFDSTUK 3 – FINANCIËN EN BEGROTING

Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

HOOFDSTUK 4 – KANSELARIJ, BESTUUR, BUITENLANDSE ZAKEN EN JUSTITIE

Afdeling 1 – Aanpassing toepassingsgebied Fonds Onroerende Goederen

Bij deze afdeling zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 2 – Machtiging tot verkoop van een administratief gebouw

Zoals hiervóór is opgemerkt onder de rubriek “Bevoegdheid van de Raad van State”, is de Raad van State, afdeling Wetgeving, niet bevoegd om advies te geven over artikel 8 van het voorontwerp.

HOOFDSTUK 5 – LANDBOUW EN VISSERIJ

Behoudens hetgeen hiervóór is opgemerkt onder de rubriek “Vormvereisten”, zijn bij dit hoofdstuk geen opmerkingen te maken.

HOOFDSTUK 6 – MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Artikel 10

1. In het ontworpen artikel 18, tweede lid, van het decreet van 13 december 2002 ‘houdende de oprichting van de naamloze vennootschap van publiek recht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM)’ wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om de verbintenissen, aansprakelijkheden en schade te waarborgen die BAM is aangegaan, zal aangaan of kan oplopen.

In zijn advies omtrent deze bepaling wees de inspecteur van Financiën erop dat de overheid zich op die manier engageert tot het mogelijkerwijs betalen van gewaarborgde verbintenissen, schade en aansprakelijkheden in het algemeen, en dat daarom ten eerste, in de decreetsbepaling het maximumbedrag aan waarborgen dat gelijktijdig kan worden verleend, moet worden vastgelegd en dat vervolgens de algemene uitgavenbegroting jaarlijks het plafond moet aangeven dat voor dat jaar wordt vastgelegd (dat dus lager dan of gelijk aan het maximumbedrag moet zijn dat in de decreetsbepaling wordt opgenomen).

De gemachtigde gaf hieromtrent de volgende toelichting:

“De verzekeringsstrategie bevat per verzekeraar risico steeds *grosso modo* 3 delen. Een (i) eerste deel dat op de klassieke verzekeringsmarkt wordt verzekerd, een (ii) tweede deel waarvoor het Vlaams Gewest hier een waarborg verleent en (iii) een ongedekt deel waarvoor *ad hoc* met het Vlaams Gewest een regeling dient te worden getroffen (wanneer dergelijke uitzonderlijke calamiteiten zich zouden voordoen).

◦ Aangezien enkel het tweede deel, dat verwijst naar de Vlaamse waarborg, voorafgaandelijk te begroten valt, stellen wij voor hier te werken met een maximumbedrag van 300 miljoen EUR. De exacte samenstelling hiervan wordt verwerkt in de nota Vlaamse regering die de komende weken i.f.v. deze decreetswijziging wordt opgemaakt.

◦ Dit bedrag van 300 miljoen EUR moet in haar geheel gewaarborgd blijven gedurende de ganse bouwtijd van het Oosterweelproject (vooralsnog in tijd voorzien tussen 2021-2030) gezien (ook substantiële) schadegevallen zich tijdens elk onderdeel van dit omvangrijk/complex project kunnen voordoen.

◦ Wij stellen voor dit bedrag van 300 miljoen EUR (gedurende de ganse bouwtijd van het Oosterweelproject) op te nemen in het jaarlijkse begrotingsdecreet. Het begrotingsdecreet geldt immers slechts voor 1 jaar. In het kader van het uitgavendecreet kan de begroting en onderbouwing van dat bedrag jaarlijks worden aangepast/gemotiveerd ifv de evolutie van het project.”

Vermits het de bedoeling is de waarborg waarvan gewag wordt gemaakt in het ontworpen artikel 18, tweede lid, van het decreet van 13 december 2002 te beperken tot een bedrag van 300 miljoen euro, kan het aanbeveling verdienen in die bepaling te verduidelijken dat de machtiging aan de Vlaamse Regering beperkt is tot dat bedrag.

2. Naar luid van het ontworpen artikel 18, vierde lid, van het decreet van 13 december 2002 zijn de in dat artikel vermelde waarborgen niet onderworpen aan de bepalingen van afdeling 4 van hoofdstuk 10 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019.

Volgens de gemachtigde is die bepaling verantwoord om de volgende redenen:

“(...) Afwijkingen die het gevolg zijn van het feit dat het waarborgbeheer uit de VCO *de facto* is geschreven ifv het waarborgen van leningen, niet van schadegevallen.

■ Art. 95 ‘*De looptijd van een waarborg mag nooit de economische levensduur van het onderliggende actief of project overschrijden.*’ Moeilijk te bepalen bij een project als Oosterweel.

■ Art. 97 § 2. *‘Het waarborgbesluit bepaalt altijd het maximale waarborgbedrag of waarborgpercentage. Contractueel wordt bepaald dat, bij uitwinning, de waarborg alleen het uitstaande verlies betreft nadat alle zakelijke en persoonlijke zekerheden bij de gewaarborgde schuldenaar zijn uitgewonnen. De waarborg dekt alleen de hoofdsom en maximaal de verschuldigde contractuele interesten tot aan de beëindiging van de overeenkomst.’* Het is bvb. Niet de bedoeling om tegenover Tunnel Liefkenshoek NV te gaan uitwinnen, alvorens het Vlaams gewest een bepaalde waarborg verleent.

■ Art. 99 *‘De schuldenaar betaalt een bijdrage voor de verlening van een waarborg door de Vlaamse Gemeenschap.’* Wie is precies de *‘schuldenaar’*? Bij een lening is dat eenduidiger dan bij een schadegeval met meerdere potentiële schadeverwekkers en/of aansprakelijke partijen.

◦ Om voormelde redenen lijkt het inderdaad aangewezen de algemene afwijking te behouden.”

Er moet evenwel vastgesteld worden dat de waarborgregeling waarin het ontworpen artikel 18 van het decreet van 13 december 2002 voorziet, niet beperkt is tot aansprakelijkheden en schade, maar ook geldt voor verbintenissen. Uit de memorie van toelichting kan worden afgeleid dat hieronder ook verbintenissen begrepen zijn die voortvloeien uit leningen, kredieten en schuldeffecten. Bovendien lijken sommige bepalingen van afdeling 4 van hoofdstuk 10 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 ook nuttig voor waarborgen die geen betrekking hebben op leningen. Men denke bijvoorbeeld aan artikel 96 van die codex, naar luid waarvan de waarborg alleen wordt verleend als, bij voorzichtige inschatting, geen gehele of gedeeltelijke uitwinning van de waarborg te verwachten valt.

Gelet hierop lijkt het raadzaam de afwijking waarin het ontworpen artikel 18, vierde lid, van het decreet van 13 december 2002 voorziet strikt te beperken tot wat noodzakelijk is voor de waarborgverlening aan BAM.

3. Gevraagd of artikel 10 wordt aangemeld bij de Europese Commissie in het kader van de staatssteunregeling, antwoordde de gemachtigde:

“Artikel 10 van het voorontwerp van programmadecreet werd niet aangemeld bij de Europese Commissie in het kader van de Europese staatssteunregels. Dergelijke aanmelding is ook niet vereist. Hiervoor zijn drie redenen.

In eerste instantie dient vastgesteld dat Artikel 10 BAM geen eigenlijke gewestwaarborg toekent, maar louter voorziet in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om een dergelijke borg te verlenen. De bewuste bepaling op zich impliceert met andere woorden geen besteding van staatsmiddelen in de zin van Artikel 107(1) VWEU, noch geeft zij aanleiding tot enig voordeel in hoofde van BAM, zodat zij op zich geen aanleiding kan geven tot staatsteun. Het is pas indien de Vlaamse regering effectief gebruik zou maken van deze machtiging dat er sprake kan zijn van een besteding van overheidsmiddelen en een potentieel voordeel in hoofde van BAM wat dan moet worden getoetst aan de cumulatieve voorwaarden van Artikel 107(1) VWEU – ook om na te gaan of aanmelding bij de Commissie al of niet vereist is.

Ten tweede, in de mate het de bedoeling is om de waarborg specifiek te gebruiken voor welbepaalde niet-economische activiteiten, minstens activiteiten die de mededinging niet zullen aantasten of geen nadelige impact zullen hebben op de interstaatse handel (zie hierna), zal in praktijk de waarborg ook niet onder de staatssteunregels vallen (en dit

ongeacht of er een vergoeding of niet aan deze borg zou worden gekoppeld – zie hierna ten derde). Dat het *in casu* zal gaan om niet-economische activiteiten, minstens activiteiten die de mededinging niet zullen aantasten of geen nadelige impact zullen hebben op de interstatelijke handel, volgt uit het volgende: de Richtsnoeren van de Commissie omtrent het begrip Staatssteun erkennen immers dat de aanleg van publiek toegankelijke weginfrastructuur, met inbegrip van tolwegen, geen aanleiding geeft tot ongunstige beïnvloeding van het tussenstaatse handelsverkeer of vervalsing van de mededinging, zodat normaal geen sprake is van staatssteun in de zin van Artikel 107(1) VWEU.⁶ Dit zou slechts uitzonderlijk anders zijn, bijvoorbeeld in geval van de aanleg van een ‘*brug of tunnel tussen twee lidstaten, die een dienst aanbiedt die grotendeels substitueerbaar is met die van commerciële veerdienstmaatschappijen, of de aanleg van een tolweg die rechtstreeks met een andere tolweg concurreert*’.⁷ Het ‘*Infrastructure Analytical Grid for Roads, Bridges, Tunnels and Inland Waterways*’⁸ van de Commissie stelt voorts dat de toewijzing van het beheer van een tolweg aan een in-house provider geen aanleiding geeft tot enige vervalsing van de mededinging in de mate er sprake is van een wettelijk monopolie; dit wettelijk monopolie mededinging op en om de markt uitsluit; de dienst niet in concurrentie staat met andere diensten, en; kruissubsidiëring is uitgesloten.

In casu dient vastgesteld dat BAM een NV van publiek recht is, die exclusief bevoegd is voor de aanleg en het beheer van de Scheldeoeververbindingen; dat de weginfrastructuur die wordt aangelegd publiek toegankelijk is en niet gericht op specifieke weggebruikers; dat weliswaar tolgeden zullen geheven worden op een deel van de weginfrastructuur, doch dat deze gelden louter dienen ter recuperatie van de kosten uit de planning- en bouwfase van het project; dat het tolgedeelte waarvan sprake niet in enige vorm van concurrentie staat met andere tolwegen (behalve Liefkenshoekentunnel die echter ook door BAM wordt geëxploiteerd) of andere vervoersmodi (vb. ferry).

Dit is ook het belangrijke verschil met de situatie met de zaak Femern A/S die thans het voorwerp uitmaakt van een beroepsprocedure voor het Gerecht in Luxemburg die door de Deense overheid werd aangespannen tegen de Femern AS-beslissing van de Europese Commissie (T-364/20).⁹ In de zaak Femern was immers sprake van de aanleg en exploitatie van een *grensoverschrijdende* toltunnel tussen Denemarken en Duitsland, *die volgens de Commissie in concurrentie kwam met de bestaande ferry-verbindingen langs het betrokken traject*. Zelfs indien deze strenge beslissing van de Commissie (die door diverse lid-staten wordt aangevochten) overeind zou blijven bij het Gerecht, zou dat niets aan de conclusies voor de vraag van de afdeling Wetgeving RvS veranderen. Immers, de openbare werken waarmee BAM als beheerder belast is, staan niet in concurrentie met andere tolwegen/vervoersmodi uitgebaat door derde ondernemingen (bovendien kan men zich de vraag stellen of zij wel grensoverschrijdend van aard zijn en waar de aantasting van de interstatenhandel zou zijn). Daar waar Femern A/S geen publieke bevoegdheden genoot, kan voorts worden opgemerkt dat BAM ten dele met het overheidsgezag kan worden geassocieerd inzonderheid voor wat betreft onteigeningen en het uitvaardigen van verordeningen.

⁶ Voetnoot 1 in het antwoord van de gemachtigde: Mededeling van de Commissie betreffende het begrip ‘staatssteun’ in de zin van artikel 107(1) VWEU, P.B. 19 juli 2016, C-262/1, para. 220.

⁷ Voetnoot 2 in het antwoord van de gemachtigde: *Ibid.*, voetnoot 327.

⁸ Voetnoot 3 in het antwoord van de gemachtigde: Commissie, ‘Infrastructure analytical grid for roads, bridges, tunnels and inland waterways’, para. 13, beschikbaar via: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/grid_roads_en.pdf

⁹ Voetnoot 4 in het antwoord van de gemachtigde: Commissiebeslissing 20 maart 2020, on the State Aid SA.39078-2019/C (ex/2014/N) which Denmark implemented for Femern A/S.

Verder is het zo dat bij het eventueel toekennen van de gewestwaarborg, de Vlaamse overheid er zal op toezien dat de waarborg beperkt is tot die specifieke werkzaamheden en derhalve geen ruimere toepassing kent zodat een gebeurlijke kruissubsidiëring op het niveau van BAM – voor zover die op dat ogenblik überhaupt zou mogelijk zijn indien BAM dan geen andere economische activiteiten zou exploiteren – is uitgesloten.

Ten derde (maar in het licht van het voorgaande ten overvloede): Artikel 10 van het voorontwerp laat de mogelijkheid onverlet om aan het verlenen van een gewestwaarborg een vergoeding te koppelen. Indien derhalve een gewestwaarborg zou verleend worden voor een specifieke economische activiteit, laat deze bepaling de piste open dat het Gewest een ‘marktconforme’ vergoeding voor deze waarborg vraagt, welke het bestaan van enige vorm van staatssteun in elk geval uitsluit. Alternatief zou het Gewest voor die specifieke waarborg alsdan nog steeds tot een aanmelding kunnen overgaan.”

Bij het verlenen van een waarborg zal de Vlaamse Regering inderdaad moeten nagaan of deze waarborg al dan niet als staatssteun moet worden aangemeld bij de Europese Commissie.

HOOFDSTUK 7 – OMGEVING

Afdeling 1 – Wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018: VMM-heffingen

1. De heffing ‘waterververontreiniging’ is thans geregeld in de artikelen 4.2.1.1.1 en volgende van het decreet van 18 juli 2003 ‘betreffende het integraal waterbeleid’, gecoördineerd op 15 juni 2018. Heffingsplichtigen die tot een totale niet-lozing van afvalwater komen, kunnen worden vrijgesteld van de voormelde heffing. Dit statuut van “nullozer” geldt in beginsel voor het heffingsjaar waarvoor de aanvraag is ingediend en voor de negen daaropvolgende heffingsjaren. Het kan worden verlengd voor opeenvolgende periodes van tien jaar. Aan een dergelijke verlenging zijn voorwaarden verbonden, betreffende onder meer de indiening van de hernieuwingsaanvraag vóór het verstrijken van de geldigheidsduur van “het bedoelde dossier” (artikel 4.2.2.1.4, § 5, van het decreet van 18 juli 2003).

Artikel 11 van het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt laattijdige verlengingsaanvragen in aanmerking te laten nemen, waarbij de Vlaamse Milieumaatschappij kan beslissen “de verlenging van het statuut toch toe te staan vanaf de vervaldatum van het oorspronkelijke statuut”. Artikel 12 van het voorontwerp voorziet in een geldboete bij “aanvaarding van een laattijdige hernieuwingsaanvraag van het nullozersstatuut”. Artikel 13 van het voorontwerp betreft een overgangsbepaling.

2. De stellers van het voorontwerp dienen erover te waken dat in de ontworpen regeling een rechtszekere en eenduidige terminologie wordt gebruikt. Zo maakt artikel 11, 1°, van het voorontwerp (het ontworpen artikel 4.2.2.1.4, § 5, zevende lid, van het decreet van 18 juli 2003) gewag van de “aanvaarding van de laattijdige verlenging”, terwijl artikel 12 van het voorontwerp (het ontworpen artikel 5.4.2.2, § 2, van hetzelfde decreet) melding maakt van de

“aanvaarding van een laattijdige hernieuwingsaanvraag”. Dit gebrek aan coherentie van de gebruikte terminologie moet worden verholpen.

3. Op een vraag met betrekking tot de regeling van de boete in artikel 12 van het voorontwerp (het ontworpen artikel 5.4.2.2, § 2, van het decreet van 18 juli 2003) antwoordde de gemachtigde:

“De boete wordt slechts toegekend voor de heffingsjaren waarvoor effectief een herziening dient te gebeuren. In de hypothese uit het antwoord op de tweede vraag, zou in het geval de laattijdige hernieuwingsaanvraag wel aanvaard zou worden, zowel voor HJ 2021 als voor HJ 2022 een herziening moeten gebeuren, dus 2 x 1.000 euro. De boete zal dus steeds minstens 1.000 euro bedragen aangezien minstens 1 heffingsjaar aangepast dient te worden.”

Uit dit antwoord van de gemachtigde volgt dat in het ontworpen artikel 5.4.2.2, § 2, van het decreet van 18 juli 2003 tot uiting moet worden gebracht dat de boete enkel betrekking heeft op de heffingsjaren waarvoor een herziening wordt doorgevoerd. De ontworpen bepaling moet in die zin worden aangepast.

4. Artikel 13 van het voorontwerp is een overgangsbepaling die artikel 11 van het voorontwerp onder bepaalde voorwaarden van toepassing verklaart op sommige heffingsdossiers.

Artikel 11 van het voorontwerp is evenwel een wijzigingsbepaling, die volledige uitwerking zal krijgen op het ogenblik dat ook artikel 13 van het voorontwerp in werking treedt. De verwijzing door artikel 13 van het voorontwerp naar het dan uitgewerkte artikel 11 zal zonder voorwerp of op zijn minst doelloos zijn.

In dit verband verklaarde de gemachtigde:

“Voor laattijdige hernieuwingsaanvragen die vanaf 10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad zullen worden ingediend, zal de Vlaamse Milieumaatschappij automatisch na onderzoek van het aanvraagdossier de verlenging met terugwerkende kracht kunnen toepassen. Voor de laattijdige hernieuwingsaanvragen die voor dit tijdstip werden ingediend, kan dit echter niet automatisch. Door de overgangsregeling in artikel 13 wil men de toekenning van de verlenging met terugwerkende kracht ook voor de lopende dossiers, waarin de heffing nog niet definitief is, ook mogelijk maken. Dit op schriftelijk verzoek van de heffingsplichtige, die aan de Vlaamse Milieumaatschappij verzoekt een nieuw onderzoek te voeren conform het nieuwe 6de en 7de lid van artikel 4.2.2.1.4, § 5 van het Gecoördineerd Decreet Integraal Waterbeleid.”

De aldus geformuleerde doelstelling van artikel 13 van het voorontwerp zou het best kunnen worden gerealiseerd door de regeling die erin vervat is, in te voegen in het decreet van 18 juli 2003, met een verwijzing naar de precies beoogde bepalingen van het gewijzigde artikel 4.2.2.1.4, § 5, van het decreet.

5. Op de vraag naar de toepassing van artikel 13, eerste lid, 1°, van het voorontwerp wanneer de bezwaarprocedure is afgerond, maar er nog geen vordering in rechte is ingesteld, antwoordde de gemachtigde:

“Zolang er nog een beroepstermijn openstaat tegen de beslissing van de bevoegde ambtenaar is de beslissing over het bezwaar nog niet definitief. Ook in deze gevallen zou het mogelijk moeten zijn om toepassing te verzoeken van het nieuwe 6de en 7de lid van artikel 4.2.2.1.4., § 5. Bovendien staat ook de mogelijkheid open om een rechtzetting te vragen van de beslissing over het bezwaar, conform artikel 375, § 1/1 WIB.

De Vlaamse Milieumaatschappij stelt in bezwaardossiers die deze materie betreffen, automatisch de beslissing uit naar een tijdstip waarop er duidelijkheid is m.b.t. dit voorstel, zodat de bezwaarprocedure nog hangende is op het ogenblik dat het voorstel zou worden gepubliceerd, zodat niet onnodig een gerechtelijke procedure dient te worden opgestart.

Er wordt geen verschillende behandeling beoogd van deze categorieën. Zolang de beslissing over het bezwaar niet definitief is (en er dus nog beroep mogelijk is), moet het verzoek tot toepassing van de terugwerkende toepassing van de verlenging van het statuut, mogelijk zijn.”

Uit dit antwoord blijkt dat artikel 13, eerste lid, 1°, van het voorontwerp volgens de gemachtigde ook doelt op de heffingsdossiers waarin de beslissing over het bezwaar nog niet definitief is. Die beoogde hypothese dient dan evenwel te worden toegevoegd aan de opsomming van de heffingsdossiers waarop de regeling van artikel 11 – of beter van het gewijzigde artikel 4.2.2.1.4, § 5, van het decreet van 18 juli 2003¹⁰ – toepassing kan vinden.

6. Artikel 13 van het voorontwerp betreft een overgangsregeling. Voor de vier hypothesen die in het eerste lid van de ontworpen bepaling worden opgesomd – de punten 1° tot 4° – is evenwel niet duidelijk op welk ogenblik de gestelde voorwaarden vervuld moeten zijn. Zo is het voor de eerste hypothese niet duidelijk op welk ogenblik het bezwaarschrift of de vordering “hangende” moet zijn. Voor de tweede hypothese is het niet duidelijk wanneer de aanvraag tot ambtshalve ontheffing moet zijn ingediend en aanvaard door de Vlaamse Milieumaatschappij. Voor de derde hypothese blijft in het ongewisse op welk ogenblik de navordering gevestigd moet zijn. Voor de vierde hypothese is het niet duidelijk op welk ogenblik het heffingsdossier het voorwerp moet uitmaken van een aansprakelijkheidsvordering voor hoven en rechtbanken.

Dit alles dient alsnog in het voorontwerp te worden verduidelijkt.

---

¹⁰ Zie opmerking 4.

Afdeling 2 – Voorstel tot invoering van een regeling voor de kwijtschelding van bepaalde in het kader van steunregelingen uit het energierecht ontstane schulden aan het Vlaamse Gewest

Artikel 19

In het ontworpen artikel 8.6.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om schulden die ten aanzien van het Vlaamse Gewest in het kader van de toekenning van steun voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen werden gemaakt geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden en om dienaangaande de nadere regels te bepalen.

Met die bepaling wordt een deelaspect van de steunregeling voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen voor het eerst in het Energiedecreet van 8 mei 2009 geregeld. Voor het overige wordt die steun bepaald in de artikelen 7.2.21 tot 7.2.28 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

Het is echter weinig coherent dat de decretale regeling van de steun voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen tot dat ene deelaspect beperkt blijft. Gelet hierop, en gelet op de weinig evidente rechtsgrond voor de regeling in het Energiebesluit van 19 november 2010,¹¹ lijkt het raadzaam in de zeer nabije toekomst in een specifiek decretaal kader voor die steunregeling te voorzien.

Afdeling 3 – Wijziging aan het decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf

Artikel 21

1. Het ontworpen artikel 5, § 2, van het decreet van 15 juli 2011 ‘houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf’, maakt het mogelijk om bijkomende overheidsmiddelen toe te kennen aan het Vlaams Energiebedrijf, bovenop de terbeschikkingstelling van statutair personeel, gebouwen en infrastructuur door de overheid waarin het bestaande artikel 5 van hetzelfde decreet, dat artikel 5, § 1 wordt,¹² reeds voorziet.

2. De Raad van State, afdeling Wetgeving, merkte over de bestaande mogelijkheid van terbeschikkingstelling van statutair personeel, gebouwen en infrastructuur reeds het volgende op:

“5.2. Het ontwerp omvat ook verscheidene bepalingen die vragen oproepen op het vlak van de regels op het gebied van staatssteun (artikel 107 VWEU).

---

¹¹ Adv.RvS 65.860/3 van 6 mei 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 ‘tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de toekenning van steun voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen’, opmerking 4.3.

¹² De inleidende zin van artikel 21 van het voorontwerp zou dan ook als volgt moeten luiden: “Aan artikel 5 van hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, wordt een paragraaf 2 toegevoegd die luidt als volgt:”.

Artikel 4, § 2, tweede lid, 1°, van het ontwerp biedt de mogelijkheid om participaties te nemen in vennootschappen, verenigingen, samenwerkingsverbanden en andere juridische entiteiten, met het oog op bepaalde milieuvriendelijke energieprojecten. In de memorie van toelichting wordt dienaangaande uiteengezet dat participaties worden beoogd in ‘beloftevolle, duurzame energieprojecten die zich nog in de beginfase van ontwikkeling bevinden (pre-seed, early stage and growth) en in de markt geen of moeilijk investeerders vinden omwille van hun hoog risicoprofiel’. Artikel 5, § 1, van het ontwerp voorziet in de mogelijkheid om gebouwen en infrastructuur ter beschikking te stellen van het Vlaams Energiebedrijf en haar dochterondernemingen. Naar luid van artikel 5, § 2, van het ontwerp kunnen, naast de Vlaamse Regering, ook het Vlaams Energiebedrijf of haar dochterondernemingen zakelijke rechten vestigen op onroerende goederen die behoren tot het openbaar domein, in het kader van de missie en de doelstellingen van het Vlaams Energiebedrijf.

De gemachtigde verklaarde in dit verband dat ‘de terbeschikkingstelling van personeel, gebouwen of infrastructuur aan marktvoorwaarden, het toekennen van zakelijke rechten aan een marktconforme vergoeding of het nemen van participaties aan marktvoorwaarden, op zichzelf geen steunmaatregelen zijn ten behoeve van het [Vlaams Energiebedrijf] die zouden moeten worden aangemeld [bij] en goedgekeurd door de Europese Commissie’. Hij verklaarde tevens nog het volgende:

‘Of er eventueel sprake kan zijn van staatssteun, kan in dit stadium niet worden uitgemaakt. Deze vraag hangt immers af van de vraag of en wanneer bepaalde maatregelen die in het ontwerp van machtigingsdecreet worden voorzien, daadwerkelijk worden uitgevoerd en van de concrete voorwaarden waaronder dit gebeurt. Zo zullen de voorwaarden en modaliteiten waaronder de Vlaamse regering personeel, gebouwen en infrastructuur ter beschikking kan stellen, indien en voor zover dergelijke terbeschikkingstelling plaatsvindt, worden geregeld in de samenwerkingsovereenkomst die moet worden onderhandeld nadat het VEB effectief werd opgericht. Ook de voorwaarden waaronder ten gunste van het VEB en, desgevallend, haar dochterondernemingen zakelijke rechten kunnen worden gevestigd op onroerende goederen die behoren tot het openbaar domein, zullen het voorwerp uitmaken van een overeenkomst met het Vlaamse Gewest. Tenslotte kan het nemen van participaties in duurzame energieprojecten niet op zich als een steunmaatregel in de zin van artikel 107, lid 1 VWEU worden beschouwd. Dergelijke kwalificatie hangt af van de concrete voorwaarden waaronder deze participatie plaatsvindt. Zelfs indien een bepaalde participatie in een project een steunmaatregel zou zijn in de zin van artikel 107, lid 1 VWEU, moet eraan worden herinnerd dat steun in de vorm van risicokapitaal onder bepaalde voorwaarden door de Europese Commissie uitdrukkelijk is vrijgesteld van de aanmeldingsverplichting.¹³

De gemachtigde van de Vlaamse regering bevestigt opnieuw dat, indien bij latere beslissingen of bij de ontwikkeling van de economische activiteiten van het VEB zou blijken dat deze een element van staatssteun zouden inhouden, de Vlaamse regering alle noodzakelijke aanmeldingen of kennisgevingen zal verrichten ten aanzien van de Europese Commissie.

---

¹³ Voetnoot 21 van het aangehaalde advies: Voetnoot bij het citaat van de gemachtigde: Artikelen 28 en 29 van Verordening (EG) nr. 800/2008 van de Commissie van 6 augustus 2008 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard, PB. 2008, L 214/3.

Tenslotte, is het zo dat, los van de kwalificatie als steunmaatregel in de zin van artikel 107, lid 1 VWEU, de hierboven vermelde mogelijke maatregelen niet kunnen worden beschouwd als rechtstreekse of onrechtstreekse discriminatie van private bedrijven. Ten eerste worden op grond van het ontwerp van machtigingsdecreet geen voordelen verleend aan het VEB of haar dochterondernemingen. Ten tweede voeren de maatregelen die eventueel in een latere fase zouden worden uitgevoerd (terbeschikkingstelling van personeel of gebouwen of vestigen van zakelijke rechten aan nog nader te bepalen voorwaarden) geen verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen in dat niet op een objectief criterium berust en niet redelijk verantwoord is. De eventuele maatregelen zullen immers worden genomen ter uitvoering van de missie van het VEB zoals die is omschreven in het ontwerp van machtigingsdecreet en die kadert binnen de legitieme doelstellingen die de steller van het ontwerp voor ogen heeft (zie onder meer punt 1 van de memorie van toelichting waarin wordt verwezen naar de 'trias energetica' als basisprincipe van het Vlaamse energiebeleid). Bijgevolg is geen sprake van een miskennen van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel.'

Met deze zienswijze kan worden ingestemd, maar het verdient alleszins aanbeveling om in de aangehaalde bepalingen te preciseren dat marktvoorwaarden dienen te worden gehanteerd voor de erin vermelde maatregelen. Voor wat betreft de mogelijkheid inzake participatie, bedoeld in artikel 4, § 2, tweede lid, 1°, van het ontwerp, zijn steunmaatregelen weliswaar denkbaar, indien ze met de interne markt verenigbaar zijn of indien ze onder een vrijstelling vallen, in welk geval voldaan moet zijn aan de vereisten voor een specifieke groepsvrijstelling, bedoeld in verordening (EG) nr. 800/2008 van de Commissie van 6 augustus 2008 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 87 en 88 van het [EG]Verdrag met de gemeenschappelijke markt verenigbaar worden verklaard.

Ten slotte rijst de vraag of de in artikel 5 van het ontwerp gebruikte term 'dochterondernemingen' van het Vlaams Energiebedrijf zo moet worden geïnterpreteerd dat de voordelen die door deze bepaling aan het Vlaams Energiebedrijf worden gegeven, zonder meer zouden worden toegekend aan de verscheidene ondernemingen waarin het Vlaams Energiebedrijf een participatie neemt en die daardoor een concurrentieel voordeel krijgen over gelijkaardige louter private initiatieven.

De gemachtigde verklaarde in dat verband:

'Met 'dochterondernemingen' is [...] geenszins bedoeld om het even welke rechtspersoon waarin het VEB in voorkomend geval participeert. Integendeel worden beoogd ondernemingen - onder welke rechtsvorm ook - die door het VEB zouden worden betrokken bij de uitoefening van haar beleidsuitvoerende taken in de zin van artikel 12 van het Kaderdecreet bestuurlijk beleid. Naast het feit dat hiervoor een voorafgaande machtiging van de Vlaamse regering nodig is, betekent dit, conform de memorie van toelichting bij het Kaderdecreet, dat de dochteronderneming door het VEB wordt aangestuurd¹⁴.

---

¹⁴ Voetnoot 22 van het aangehaalde advies: Voetnoot bij het citaat van de gemachtigde: Parl. St. Vl. Parl., zitting 2002-2003, Stuk nr. 1612/1, p. 35.

De Raad van State geeft de stellers van het ontwerp dan ook ter overweging om de door de gemachtigde geschetste bedoeling tot uiting te laten komen in het ontwerp, door de aanvulling van artikel 2 van het ontwerp met een bepaling onder 4°, die luidt als volgt:

‘4° dochteronderneming: onderneming, ongeacht de rechtsvorm, die door het Vlaams Energiebedrijf betrokken wordt bij de uitoefening van haar beleidsuitvoerende taken, overeenkomstig artikel 12 van het Kaderdecreet.’¹⁵

3. Hoewel de concrete impact van de mogelijkheid om bijkomende overheidsmiddelen toe te kennen aan het Vlaams Energiebedrijf slechts zal kunnen worden beoordeeld naar aanleiding van ontwerpen die effectief in de terbeschikkingstelling van die middelen voorzien, moet nu al worden gewaarschuwd dat die bijkomende overheidsmiddelen de staatssteunrechtelijke positie van het Vlaams Energiebedrijf en zijn dochterondernemingen significant kunnen wijzigen. Zelfs als daarbij een beroep zou kunnen worden gedaan op artikel 106, lid 2, van het VWEU, kunnen een aantal waarborgen met betrekking tot het voeren van een gescheiden boekhouding¹⁶ en de vergoeding van openbardienstverplichtingen¹⁷ zich dan opdringen.¹⁸

Er zal moeten worden op toegezien dat eventuele staatssteun tijdig wordt aangemeld en dat de organisatie van en het toezicht op het Vlaams Energiebedrijf (en zijn dochterondernemingen) desgevallend wordt aangepast.

Afdeling 4 – Dierenwelzijnsfonds

Artikel 22

1. Bij artikel 22, 1°, van het voorontwerp worden aan de inkomstenzijde van het Vlaams Dierenwelzijnsfonds¹⁹ toegevoegd “andere retributies voortvloeiend uit de toepassing van [de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren]”, naast enkele specifieke reeds vermelde retributies, bijdragen en boetes die in die wet worden geregeld.

---

¹⁵ Adv.RvS 49.272/3 van 15 maart 2011 over een ontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 15 juli 2011, *Parl.St.* VI.Parl. 2010-11, nr. 1113/1, 41-44.

¹⁶ Zie in het bijzonder richtlijn 2006/111/EG van de Commissie van 16 november 2006 ‘betreffende de doorzichtigheid in de financiële betrekkingen tussen lidstaten en openbare bedrijven en de financiële doorzichtigheid binnen bepaalde ondernemingen’.

¹⁷ Zie bv. besluit 2012/21/EU van de Commissie van 20 december 2011 ‘betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen’.

¹⁸ In dat verband kan in herinnering worden gebracht dat de hybride positie van het Vlaams Energiebedrijf als zelfstandige marktdeelnemer en verlengstuk van de overheid bij de tenuitvoerlegging van het beleid al eerder tot moeilijkheden aanleiding heeft gegeven: zie adv.RvS 62.591/3 van 29 december 2017 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 ‘tot uitvoering van het klimaatplan met betrekking tot de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden’.

¹⁹ Zoals geregeld in artikel 107 van het decreet van 19 december 2014 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015’.

Op de vraag welke retributies worden beoogd met deze algemene omschrijving, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Aan de ontvangstenzijde wordt dus de mogelijkheid gecreëerd voor de ontvangst van potentiële toekomstige nieuwe retributies. Momenteel kunnen deze nog niet gespecificeerd worden, aangezien het gaat om (...) toekomstige nieuwe retributies.”

Bij artikel 22, 3°, van het voorontwerp wordt het aan de uitgavenzijde van het Vlaams Dierenwelzijnsfonds mogelijk gemaakt om de middelen van dat fonds te besteden aan “het verlenen van subsidies”, zonder dat dit nog langer wordt beperkt tot subsidies bestemd “voor het dekken van de kosten voortvloeiend uit het gesubsidieerd wetenschappelijk onderzoek in het kader van dierenwelzijn toegekend voor 1 juli 2014 door de FOD Volksgezondheid”. Op de vraag welke soort subsidies worden beoogd, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Waaraan kan gedacht worden: het verlenen van subsidies voor het dekken van kosten voortvloeiend uit wetenschappelijk onderzoek in het algemeen (bv. in het kader van het zoeken naar alternatieven voor proefdieronderzoek).”

Bij artikel 22, 4°, van het voorontwerp wordt, eveneens aan de uitgavenzijde van het Vlaams Dierenwelzijnsfonds, voorzien in de mogelijkheid van de besteding van middelen van dat fonds aan subsidies “bestemd ter uitvoering van projecten in het kader van het Klimaatbeleid”. Op de vraag wat voor subsidies daarmee worden bedoeld, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Er kan bv. gedacht worden aan het klimaatbestendig maken van asielen. Dit gaat om het klimaatbeleid op Vlaams niveau.”

Het is raadzaam om de retributies aan de inkomstenzijde en de subsidies aan de uitgavenzijde inhoudelijk meer specifiek te omschrijven, zodat de ontworpen wijzigingen meer in lijn liggen van artikel 15, § 2, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019, dat inhoudt dat het decreet “uitdrukkelijk [omschrijft] welke *specifieke* ontvangsten kunnen worden aangewend voor welke *specifieke* uitgaven” (cursiveringen aangebracht).

2. Artikel 22, 2°, van het voorontwerp houdt in dat de besteding van middelen van het Vlaams Dierenwelzijnsfonds mogelijk wordt gemaakt voor de “Vlaamse Dierenwelzijnsprijs”. Erop gewezen dat daarmee nog geen rechtsgrond wordt gecreëerd voor het nader regelen van die prijs bij een besluit van de Vlaamse Regering, formuleerde de gemachtigde het volgende tekstvoorstel:

“Art. 22/1. Er wordt jaarlijks een Vlaamse Dierenwelzijnsprijs toegekend dat als doel heeft het bewustzijn rond dierenwelzijn en goed wetenschappelijk onderzoek te stimuleren. Deze prijs wordt toegekend aan zowel een bachelor- als masterproef aan een Vlaamse hogeschool of universiteit, en bedraagt telkens 1.500 euro. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen.”

Met dat voorstel kan worden ingestemd.

Afdeling 5 – Wijziging aan de Vlaamse Codex Wonen van 2021Artikel 23

Artikel 3.20, eerste lid, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 bepaalt dat, in geval van een ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring van een woning in beroep, de betrokken woning “op de datum van het besluit [van de Vlaamse Regering], vermeld in artikel 3.16, eerste lid” op de inventarislijst wordt ingeschreven. Artikel 23 van het voorontwerp strekt ertoe de voornoemde bepaling zo te wijzigen dat de woning op de inventarislijst wordt ingeschreven “op de datum *bepaald* in het besluit, vermeld in artikel 3.16, eerste lid”.

In de memorie van toelichting wordt dienaangaande het volgende gesteld:

“Het te wijzigen artikel stond tot 31 december 2020 in het zogenaamde Heffingsdecreet (decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996). Sinds 1 januari 2021 is het ongewijzigd overgeheveld naar de VCW.

Vanaf 2007 sprak de tekst in het Heffingsdecreet over *de datum die in het besluit van de minister wordt bepaald*. Het artikel werd in 2013, naar aanleiding van de integratie van het Kamerdecreet in de Vlaamse Wooncode, vervangen. Zonder verduidelijking werd op dat moment ook de formulering van de betreffende passage aangepast naar *de datum van het besluit van de minister*. Dit was een louter taalkundige aanpassing die niet de bedoeling had om inhoudelijk iets te wijzigen. De bestaande werking werd dan ook verdergezet en er werd steeds verwezen naar de datum bepaald in het besluit.

Met dit voorstel wordt de onbedoelde inhoudelijke aanpassing uit 2013 rechtgezet.”

De datum waarop de woning op de inventarislijst wordt ingeschreven heeft bepaalde rechtsgevolgen op het vlak van de heffingsplicht en kan bijgevolg moeilijk op discretionaire wijze worden vastgesteld door de Vlaamse Regering (lees: de bevoegde minister) wanneer ze een besluit neemt in de zin van artikel 3.16, eerste lid, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021. In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat de volgende gevallen zich kunnen voordoen wanneer de bevoegde minister een dergelijke beslissing neemt:

“- De woning voldoet aan de woningkwaliteitsnormen en is dus niet ongeschikt of onbewoonbaar. In dit geval wordt de opname op de Vlaamse inventaris ongedaan gemaakt en is er bijgevolg ook geen sprake meer van een heffingsplicht.

- De woning voldoet niet aan de woningkwaliteitsnormen en is ongeschikt en eventueel ook onbewoonbaar, maar de procedure in eerste aanleg is niet volledig correct gelopen. In dit geval zal de startdatum van de inventarisatie gelijk zijn aan *de datum van het ministerieel besluit*.

- De woning voldoet niet aan de woningkwaliteitsnormen en is ongeschikt en eventueel ook onbewoonbaar. In dit geval is het de bedoeling om *de datum van het besluit van de burgemeester* aan te houden als startdatum van de inventarisatie. Mocht in dergelijke gevallen standaard de datum van het besluit van de minister genomen (moeten) worden zou de periode van 12 maanden opnieuw van voor af aan beginnen lopen en schuift de heffingsplicht dus per definitie aanzienlijk op. Mede gezien de bepaling dat de inventarisatie geschorst wordt (en dus niet ongedaan gemaakt) naar aanleiding van beroep, is dat duidelijk niet de intentie van de decreetgever geweest. (...)”

Rekening houdend met de rechtsgevolgen die verbonden zijn aan de datum van inventarisatie van de betrokken woning, verdient het in het belang van de rechtszekerheid aanbeveling om de wijze waarop die datum in het besluit van de bevoegde minister moet worden bepaald, in de twee hypothesen vermeld in de memorie van toelichting, uitdrukkelijk op te nemen in het te wijzigen artikel 3.20 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021.

HOOFDSTUK 8 – ONDERWIJS EN VORMING

Afdeling 1 – Rechtzetting materiële fout bedrag werkingsmiddelen kleuteronderwijs

Bij deze afdeling zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 2 – Hertelling in het buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022

Artikelen 26 en 27

1. De artikelen 26 en 27 van het voorontwerp voorzien voor de scholen voor buitengewoon basisonderwijs in een afwijkende regeling wat de teldag betreft voor de berekening van “de lestijden volgens de schalen” en “de uren volgens de richtgetallen” van het schooljaar 2021-2022.

De ontworpen bepaling doet aldus een verschil in behandeling ontstaan tussen de scholen voor gewoon basisonderwijs enerzijds en de scholen voor buitengewoon basisonderwijs anderzijds.

In de memorie van toelichting wordt de maatregel als volgt verantwoord:

“Door de coronacrisis zijn scholen meer dan anders verplicht om aan te melden in plaats van fysiek in te schrijven. Voor buitengewoon basisonderwijs wezen gezamenlijke aanmeldingsprocedures in het verleden uit dat er zich in sommige regio’s een grote capaciteitsnood stelt.

Om dit op te vangen werd voor het lopende schooljaar 2020-2021 de mogelijkheid voorzien voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs om te hertellen op de eerste schooldag van oktober 2020. Dit maakte het mogelijk voor scholen om capaciteitsverhoging te realiseren om op korte termijn een capaciteitsprobleem op te lossen.

De maatregel wordt verlengd met een schooljaar waardoor voor alle scholen voor buitengewoon basisonderwijs waarvoor de nood aan omkadering groter is in vergelijking met het voorgaande schooljaar, het aantal lestijden en uren stijgt.

Dit artikel regelt de afwijking van de teldag voor de berekening van de lestijden volgens de schalen.”

2. Het lijkt niet uitgesloten dat ook scholen voor gewoon basisonderwijs in de voormelde omstandigheden geconfronteerd kunnen worden met capaciteitsproblemen. Voor hen voorziet de ontworpen regeling niet in de mogelijkheid om op overeenkomstige wijze “op korte

termijn een capaciteitsprobleem op te lossen”. Deze verschillende behandeling moet in de memorie van toelichting passend worden verantwoord in het licht van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel. De stellers van het voorontwerp dienen daarbij in het bijzonder aan te tonen waarom de maatregel enkel wordt ingevoerd voor het buitengewoon basisonderwijs of waarom in het gewoon basisonderwijs géén gelijkaardige capaciteitsnoden bestaan.

Afdeling 3 – Aanvullende werkingsmiddelen voor pedagogische begeleidingsdiensten ter versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs

Afdeling 4 – Indexering middelen Hogere Kunstinstituten

Afdeling 5 – Wijziging van de decreetsbepaling voor het begrotingsfonds van het departement Onderwijs en Vorming

Afdeling 6 – Machtiging aan AGION voor verbintenissen voor huursubsidies

Afdeling 7 – Correctie op de berekening van de besparing van de werkingsmiddelen in het deeltijds kunstonderwijs

Bij deze afdelingen zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 8 – Maatregelen onderwijs en vorming binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht

1. De ontworpen bepalingen voorzien in een machtiging aan de Vlaamse Regering om voor de school- of academiejaren 2021-2022 en 2022-2023, “binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht”, bijkomende werkingsbudgetten, investeringsmiddelen of omkadering ter beschikking te stellen van de scholen, centra of scholengemeenschappen voor gewoon of buitengewoon basis- of secundair onderwijs, de pedagogische begeleidingsdiensten, de netoverstijgende regionale ondersteuningseenheden, de centra voor basiseducatie, de centra voor volwassenenonderwijs, de hogescholen en universiteiten en de Hogere Zeevaartschool. De Vlaamse Regering wordt daarbij ook gemachtigd om “per actie de verdere modaliteiten vast [te stellen]”.

2. De ontworpen bepalingen staan evenwel op gespannen voet met het wettigheidsbeginsel dat vervat is in artikel 24, § 5, van de Grondwet.

De voormelde grondwetsbepaling bepaalt immers dat de inrichting, erkenning of subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld “door de wet of het decreet”.

Volgens het Grondwettelijk Hof²⁰ drukt deze bepaling de wil uit van de grondwetgever om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden om een regeling te

---

²⁰ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bijvoorbeeld GwH 15 maart 2011, nr. 40/2011, B.6.3, en GwH 12 juni 2012, nr. 72/2012, B.4.

treffen voor de essentiële aspecten of elementen van het onderwijs, wat de inrichting, erkenning of subsidiëring ervan betreft, maar verbiedt ze niet dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden toevertrouwd. De voormelde grondwetsbepaling vereist dat de delegaties die door de decreetgever worden verleend, alleen betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de door hem vastgestelde beginselen. De gemeenschapsregering of een andere overheid zou daarmee de onnauwkeurigheid van die beginselen niet kunnen opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet kunnen verfijnen.

De ontworpen bepalingen, die tot doel hebben bijkomende werkingsbudgetten, investeringsmiddelen of omkadering toe te kennen, hebben onmiskenbaar betrekking op de inrichting en subsidiëring van het onderwijs. Bijgevolg dienen de essentiële elementen van deze regeling bij decreet te worden geregeld.

3. Voor zover zou mogen worden aangenomen dat de decreetgever zich de basisprincipes die zijn neergelegd in het relanceplan Vlaamse Veerkracht en de bijbehorende visienota's, eigen heeft gemaakt²¹ en daaruit het doel van de bijkomende financiering of subsidiëring kan worden afgeleid, moet hoe dan ook worden vastgesteld dat de in dat plan en in die nota's vooropgestelde doelstellingen op een zeer algemene en niet-normatieve wijze zijn geformuleerd. Er kan niet uit worden afgeleid welke onderwijsinrichtingen voor de bijkomende middelen in aanmerking komen, welke de financierings- of subsidiëeringsvoorwaarden zijn en welke de omvang en de verdelingswijze van de toegekende middelen zijn. Bovendien blijkt uit de ontworpen bepalingen dat de toegekende middelen elke mogelijke vorm van financiering of subsidiëring kunnen aannemen, zodat de beleidsruimte voor de Vlaamse Regering op dat punt onbeperkt is.

De omstandigheid dat in de memorie van toelichting de “speerpunten” en enkele algemene procedurele stappen worden beschreven, leidt niet tot een andere conclusie, net zo min overigens als het voorschrift van de ontworpen bepalingen dat de middelen “binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe” worden toegekend.

4. De ontworpen regeling bevat bijgevolg onvoldoende richtinggevende criteria voor de Vlaamse Regering om de aard en de omvang van de bijkomende middelen te bepalen, alsook de wijze waarop die middelen over de verschillende school- en instellingsbesturen zullen worden verdeeld. Aldus wordt het aan de Vlaamse Regering overgelaten om de onvolledigheid van de ontworpen decretale bepalingen op te vangen of de onvoldoende precies gemaakte beleidskeuzes nader te bepalen.

Bijgevolg moet worden besloten dat de ontworpen bepalingen tekortdoen aan het wettigheidsbeginsel van artikel 24, § 5, van de Grondwet. Ofwel dienen bijkomende elementen van het subsidie- en financieringsmechanisme in het decreet zelf te worden bepaald ofwel dient de machtiging aan de Vlaamse Regering met meer richtinggevende criteria te worden afgebakend.

---

²¹ Dat lijkt alvast niet het geval te kunnen zijn voor de basisprincipes van de visienota “Van kwetsbaar naar weerbaar”, aangezien uit de stukken van het dossier dat aan de Raad van State werd voorgelegd, niet blijkt dat die visienota reeds de goedkeuring van de Vlaamse Regering heeft verkregen.

HOOFDSTUK 9 – INWERKINGTREDINGArtikel 44

1. Op de vraag waarom voor artikel 3 van het voorontwerp wordt afgeweken van de gebruikelijke regeling voor inwerkingtreding van decreten, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Het gaat hier om uitgaven die deels met middelen uit het begrotingsfonds gefinancierd worden, en deels met relancemiddelen. De VR wil de uitgaven met relancemiddelen asap vastleggen. Gelet op de twee financieringskanalen van deze uitgaven (klimaatfonds en relancemiddelen) wordt daarom gevraagd de kortst mogelijke termijn voor inwerkingtreding (1dag na bekendmaking) te hanteren.”

Die verantwoording bevat geen concrete en overtuigende redenen waarom niet kan worden volstaan met de gebruikelijke regeling voor de inwerkingtreding van decreten. Artikel 3 moet dan ook worden weggelaten uit de opsomming in artikel 44, eerste lid, 1°, van het voorontwerp, tenzij indien alsnog een betere verantwoording kan worden verstrekt.

2. Naar luid van artikel 44, tweede lid, van het voorontwerp hebben de artikelen 20 en 21 van het aan te nemen decreet uitwerking vanaf 1 mei 2021.

De terugwerkende kracht die aldus aan die bepalingen wordt gegeven kan enkel worden verantwoord wanneer ze onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang.

Volgens de memorie van toelichting “[wordt d]e datum van [i]nwerkingtreding (...) vastgelegd zodat de middelen voor energiemaatregelen die voorzien zijn in het programma Vlaamse Veerkracht (VR 2021 0502 VV MED.0003/1TER) tijdig en op een efficiënte wijze besteed kunnen worden”.

De band met het Vlaamse relanceprogramma “Vlaamse Veerkracht” kan weliswaar verantwoorden dat de artikelen 20 en 21 van het aan te nemen decreet zo snel mogelijk in werking moeten treden, maar biedt geen afdoende verantwoording voor de terugwerkende kracht. Artikel 44, tweede lid, van het voorontwerp moet dan ook worden weggelaten. Wel kunnen de artikelen 20 en 21 worden toegevoegd aan artikel 44, eerste lid, 1°, van het voorontwerp.

3. Op de vraag waarom voor artikel 22 van het voorontwerp wordt afgeweken van de gebruikelijke regeling voor inwerkingtreding van decreten, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Een afwijking is inderdaad niet nodig. De gebruikelijke datum van inwerkingtreding kan behouden blijven.”

Artikel 22 moet dan ook worden weggelaten uit artikel 44, eerste lid, 1°, van het voorontwerp.

4. Volgens artikel 44, vijfde lid, van het voorontwerp van decreet krijgen de artikelen 42 en 43 uitwerking vanaf 1 juni 2021. Hoewel de beoogde uitwerking van de voormelde bepalingen vanaf de genoemde datum op zich in beginsel aanvaardbaar lijkt te zijn, rijst de vraag naar de verantwoording ervan, op grond van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, wat de verschillende behandeling betreft die ze inhoudt ten aanzien van de doelgroepen van de subsidiëring waarin de artikelen 33 tot en met 41 van het voorontwerp voorzien.²² De decreetgever zal in de memorie van toelichting dienen te verantwoorden dat die verschillende behandeling op een objectief criterium berust en in een redelijk verband van evenredigheid staat tot het nagestreefde doel.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Wilfried VAN VAERENBERGH

---

²² De artikelen 33 tot en met 41 van het voorontwerp treden pas in werking op 1 september 2021.

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD
RUIMTELIJKE ORDENING – ONROEREND ERFGOED

Aan de heer Matthias Diependaele
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en
Onroerend Erfgoed
Martelaarsplein 7
1000 BRUSSEL

uw kenmerk

-

ons kenmerk

L1-2021/09

bijlagen

-

vragen naar / e-mail

bea.kayaerts@vlaanderen.be

telefoonnummer

-

datum

11 mei 2021

Betreft: Adviesvraag voorontwerp programmadecreet aanpassing begroting 2021

Mijnheer de minister,

SARO ontving op 3 mei 2021 uw vraag voor spoedadvies over het voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021.

SARO stelt vast dat het voorontwerp van decreet geen bepalingen inzake ruimtelijke ordening of onroerend erfgoed bevat die een strategisch advies noodzakelijk maken. SARO wenst aldus geen strategische bemerkingen te formuleren bij het voorliggend voorontwerp van decreet.

Met vriendelijke groeten,

Filiep Loosveldt
voorzitter SARO

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Advies programmadecreet begrotingsaanpassing 2021

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel

T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed op 30 april 2021

Uitgebracht door de Algemene Raad op 11 mei 2021 met eenparigheid van stemmen

Voorbereiding: werkgroep Beleidsnota-Programmadecreet 6 mei 2021 onder voorzitterschap van Mia Douterlungne

Dossierbeheerder: Filip De Bruyne

1 Situering

Het voorontwerp van programmadecreet bij begrotingsaanpassing 2021 werd op 30 april principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Aan de adviesraden wordt gevraagd om een spoedadvies uit te brengen tegen maandag 17 mei.

De Vlaamse onderwijsraad formuleert in dit advies drie opmerkingen op het voorontwerp van programmadecreet.

2 Hertelling leerlingenaantallen in het buitengewoon basisonderwijs (afdeling 2)

De Vlaamse Regering verlengt de maatregel waarin de mogelijkheid gecreëerd wordt voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs om op de eerste schooldag van oktober de leerlingenaantallen te hertellen in het kader van de berekening van lestijden.

De Vlor uit zijn tevredenheid over deze maatregel: het laat de scholen toe om op korte termijn een capaciteitsverhoging te realiseren wanneer zij bij de start van een nieuw schooljaar geconfronteerd worden met capaciteitsnoden in de regio.

3 Aanvullende werkingsmiddelen voor pedagogische begeleidingsdiensten (afdeling 3)

De Vlaamse Regering kent in het begrotingsjaar 2021 aanvullende werkingsmiddelen toe voor een bedrag van 3,5 miljoen euro aan de pedagogische begeleidingsdiensten van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten, Provinciaal Onderwijs Vlaanderen en Gemeenschapsonderwijs. De begeleidingsdiensten ontvangen deze middelen om scholen te ondersteunen bij het versterken van brede basiszorg en verhoogde zorg.

Hoewel de Vlor tevreden is met deze aanvullende middelen, merkt de raad ook op dat dit een zeer gedeeltelijke compensatie blijft tegenover de besparing van 11 miljoen euro die de Vlaamse Regering tijdens deze legislatuur wil realiseren. Het bijkomend bedrag zal de structurele onderfinanciering van deze diensten niet oplossen. De Vlor hoopt dat de Vlaamse Regering vanuit de huidige crisis nieuwe inzichten verwerft over het belang van de pedagogische begeleidingsdiensten en van hieruit ook besluit om die diensten te herwaarderen.

Deze bepaling in het voorontwerp voegt een artikel toe aan het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs waarin enkel begrotingsjaar 2021 vermeld wordt. Dit betekent dat de bijkomende middelen niet recurrent worden toegekend. Hierdoor wordt het de pedagogische begeleidingsdiensten zeer moeilijk gemaakt om een duurzaam kwaliteitsvol onderwijs uit te bouwen.

De Vlor vindt ook dat de aanwending van de bijkomende middelen sterk beperkt wordt door die specifiek in te kleuren voor 'het versterken van brede basiszorg en verhoogde zorg'. De raad erkent dat er voldoende aandacht moet zijn voor deze specifieke opdrachten. Maar zoals de raad al eerder heeft aangehaald¹, vindt ze hier het kleuren van middelen niet het beste instrument om dit te bereiken. Het creëert bijkomende planlast en verhoogt het risico dat de beperkte middelen versnipperd worden. De mate waarin de

---

¹ Vlor, Algemene Raad. [Advies over het voorontwerp van programmadecreet bij begrotingsopmaak 2021](#), 22 oktober 2020.

pedagogische begeleidingsdiensten aan deze opdrachten werken kan in de begeleidingsverslagen worden teruggevonden.

De Vlor merkt op dat er voor de overige pedagogische begeleidingsdiensten - die niet in artikel 28 van het voorontwerp vermeld worden – een onduidelijke situatie ontstaat. Sommige eerder genomen maatregelen met betrekking tot besparingen of kleuring van middelen zijn van toepassing op alle pedagogische begeleidingsdiensten. Voor deze maatregel om scholen te ondersteunen bij het versterken van brede basiszorg en verhoogde zorg is het echter onduidelijk of er eveneens een compensatieregeling zal zijn voor alle pedagogische begeleidingsdiensten.

4 Relanceplan Vlaamse Veerkracht (afdeling 8)

In het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht heeft de Vlaamse Regering een budget van 585 miljoen euro voorzien voor volgende maatregelen in het onderwijs:

- ─ 375 miljoen euro voor Digisprong
- ─ 90 miljoen euro 'van kwetsbaar naar weerbaar en verhoging wendbaarheid scholen'
- ─ 60 miljoen euro voor Edusprong
- ─ 60 miljoen euro voor het Voorsprongfonds Hoger Onderwijs

In afdeling 8, hoofdstuk 8, van het voorontwerp van programmadecreet worden de deelbudgetten voor elk van deze maatregelen decretaal vastgelegd in alle niveaudecreten voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023.

De Vlor stelt daarbij vast dat er voor het deeltijds kunstonderwijs niets is opgenomen in het relanceplan. Het deeltijds kunstonderwijs is weliswaar geen leerplichtonderwijs, maar niettemin kan het kwalificerend zijn. De raad ervaart dit als een tekort voor het volwaardig onderwijsniveau dat het deeltijds kunstonderwijs is.

Voor elke maatregel uit het relanceplan zal de Vlaamse Regering verdere modaliteiten vastleggen via uitvoeringsbesluiten.

De Vlor verwacht van de Vlaamse Regering dat die over de vraag naar advies voor nieuwe regelgeving oordeelkundig beslist: zowel bij conceptnota's, visienota's als ontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering.

Gelet op de grote budgettaire impact in het onderwijsveld en het belang van een billijke verdeling van de middelen beschouwt de Vlor deze uitvoeringsbesluiten van strategisch belang. De raad wil er daarom dan ook op aandringen bij de Vlaamse Regering om deze besluiten als basisuitvoeringsbesluiten te oormerken zodat de regering bij opmaak van deze besluiten advies zal vragen aan de Vlor, conform art. III.94 §2 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018².

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Verreth
algemeen voorzitter

---

² Vlaams Parlement. [Art. III.92 §2 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018](#)

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR CULTUUR,
JEUGD, SPORT EN MEDIA

Advies**Algemene Raad****17 mei 2021****Advies over het programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021**

De SARC werd op 3 mei 2021 namens Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed om spoedadvies gevraagd over het voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021. Dit spoedadvies kwam tot stand via schriftelijke procedure en in samenwerking met de Sectorraad Kunsten en Erfgoed, de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk en de Sectorraad Media.

De SARC brengt advies uit over Hoofdstuk 2. Cultuur, Jeugd, Sport en Media, afdeling 1, artikel 2 en afdeling 2, artikel 3.

I. ADVIES**1.1. Werkingsuitgaven erkenning landelijke radio-omroeporganisaties (art. 2)**

Op 12 februari 2021 bekrachtigde de Vlaamse Regering het decreet houdende wijziging van diverse bepalingen over de radio-omroeporganisaties van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie met betrekking tot de landelijke en regionale radio-omroeporganisaties en de technische eindapparatuur voor FM-radio-ontvangst van radio-omroeporganisaties. In uitvoering van dit decreet werd een “besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over radio-omroep” goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 12 maart 2021. In dat BVR worden de potentiële ontvangsten toegelicht (geraamd op 9 indieners x 50.000 euro inschrijvingskost = 450.000 euro ontvangsten). In de nota aan de Vlaamse Regering wordt ook de invulling van deze middelen geduid: “Die vergoeding dient om de kosten voor de administratieve handelingen te dekken. De verhoging van de vergoeding is eveneens ingegeven door het feit dat er wordt overwogen om externen en/of publiek te betrekken bij de beoordeling van de ingediende dossiers.”

In het begrotingsakkoord bij bovenstaand BVR werden twee voorwaarden opgenomen:

- *de budgettaire impact van de implementatie van het BVR wordt opgevangen binnen de beschikbare kredieten van het betrokken beleidsdomein;*

- *de opstart van de nieuwe erkenningsronde mag geen aanleiding geven tot een meervraag inzake apparaatskredieten en VTE, ook niet in meerjarig perspectief.*

Om ook bij deze decreetsbepaling aan deze voorwaarden te voldoen werd de bepaling beperkend opgesteld, waardoor ondersteuning i.k.v. een erkenningsronde via het begrotingsfonds enkel kan gefinancierd worden met ontvangsten geïnd i.k.v. deze erkenningsronde, en deze specifieke ontvangsten enkel kunnen dienen voor die ondersteuning (en dus niet voor de andere doeleinden van het begrotingsfonds).

Band met de begroting:

Aan het bestaande begrotingsfonds “Personeelsleden met Verlof voor Opdracht” wordt een WT-artikel toegevoegd (HB0-1HAX4ZZ-WT) voor de aanrekening van de werkingsuitgaven in het kader van de volgende erkenningsronde. De beslissing om de erkenningsronde te lanceren werd genomen door de Vlaamse Regering op 12 maart 2021. VR 2021 3004 DOC.0483/3BIS De concrete ontvangsten worden verwacht in de maand juli 2021. Vanaf augustus 2021 zullen de eerste werkingsuitgaven moeten worden vastgelegd. Dit verantwoordt de noodzaak om deze bepaling in het programmadecreet BA2021 op te nemen en hoogdringend advies te vragen.

Advies

De SARC bracht eerder advies uit over het hier bedoelde besluit van de Vlaamse regering over de radio-omroepen¹. Dit artikel voorziet in een decretale grondslag voor de financiering van de werkingsuitgaven voor de erkenningen. Het lijkt de SARC niet meer dan logisch dat de gevraagde inschrijvingsgelden bij de erkenningsronde voor de daadwerkelijke evaluatie van de erkenningsronde worden gebruikt. Bij de sectorraad Media was er immers enige bezorgdheid dat de verhoging van de vergoeding een additionele drempel voor kandidaten zou opleveren; op deze manier is het duidelijk dat de verhoging gerechtvaardigd is en de verhoogde evaluatiekosten weerspiegelt.

De SARC adviseert positief.

1.2. Begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd - klimaatbeleid (art.3)

Bij artikel 14 van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012 werd het “Vlaams Klimaatfonds” opgericht. Bij de artikelen 5 tot 9 van het Programmadecreet van 18 december 2020 bij de begroting 2021 werd de rechtspersoon Fonds Culturele Infrastructuur opgeheven en werden de middelen voor het cultuur- en jeugdinfrastructuurbeleid opgenomen in de begroting van het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Dit heeft tot gevolg dat de middelen uit het Vlaams Klimaatfonds niet meer overgedragen kunnen worden via een toelagebesluit zoals dat vorige jaren wel gebeurde ten gunste van het Fonds Culturele Infrastructuur. Door de toevoeging van een punt 6° in artikel 5, § 3 van het Programmadecreet van 18 december 2020 bij de begroting 2021 kunnen

---

¹ [20210330_advies_ontwerpBVR_wijziging_diverse_besluiten_radioomroep.pdf \(cjsm.be\)](#)

de middelen van het begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd worden aangewend voor het verstrekken van subsidies en leningen met betrekking tot cultuur- en jeugdinfrastructuur in het kader van het klimaatbeleid. Tegelijkertijd wordt langs de inkomstzijde van het begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd de mogelijkheid gecreëerd om middelen te ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds.

Band met de begroting:

De band met de begroting 2021 spreekt voor zich. De klimaatmiddelen 2021 voor het cultuur- en jeugdinfrastructuurbeleid komen terecht in het begrotingsfonds en kunnen aangewend worden voor het verstrekken van subsidies, toelagen en leningen met betrekking tot cultuur- en jeugdinfrastructuur in het kader van het klimaatbeleid. De eerste vastleggingen en vereffeningen via het begrotingsfonds betreffen het project “Gratis Energiescans” en zijn voorzien voor juli.

Advies

De SARC handhaaft zijn negatief advies over de overheveling van het FOCI d.d. 21 oktober 2020². Aan dit advies werd geen positief gevolg gegeven, maar nu deze beslissing uitgevoerd is kan de SARC zich wel positief uiten over de in dit decreet voorgestelde regeling die daaraan verbonden wordt, met name de koppeling van geoormerkte middelen in het kader van het Klimaatfonds aan het begrotingsfonds infrastructuur met het oog op verbeterde energieprestaties in cultuur- en jeugdinfrastructuur. De huidige COVID-crisis voegt hier volgens de SARC bovendien een bijkomende dimensie aan toe: ook de noden met betrekking tot betere ventilatie³ in het kader van een veilig en comfortabel (her)gebruik van de culturele- en jeugdinfrastructuur vragen op korte termijn extra aandacht én investeringen.

Namens de Algemene Raad,

Annick Schramme, algemeen voorzitter

Bart Dierick, algemeen secretaris

---

² [20102022 Advies programmadecreet BO21.pdf \(cjsm.be\)](#)

³ Zie ook: [Open deuren vragen open ramen | SERV](#)

PROTOCOL NR. 114 HOUDENDE DE CONCLUSIES
VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD WERDEN IN DE VERGADERINGEN
VAN HET VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITÉ VOOR HET HOGER ONDERWIJS
EN HET UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS GENT OP 4 MEI 2021

VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITE VOOR HET HOGER ONDERWIJS EN HET UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS GENT

Brussel, 07/05/2021

PROTOCOL NR. 114 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE GEVOERD WERDEN IN DE VERGADERINGEN VAN HET VLAAMS ONDERHANDELINGSCOMITE VOOR HET HOGER ONDERWIJS EN HET UNIVERSITAIR ZIEKENHUIS GENT OP 04/05/2021

over

het **Voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021**

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1. dhr. Ben WEYTS, Viceminister president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, voorzitter VOC BE
2. dhr. Jan JAMBON, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, lid;
3. mevr. Hilde CREVITS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en landbouw, lid;
4. dhr. Bart SOMERS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, lid,
5. dhr. Matthias DIEPENDAELE, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, lid

de afvaardiging van de besturen, te weten:

Dhr. Hugo DE VREESE, personeelsdirecteur UGent
Dhr. Lode DE GEYTER, algemeen directeur Hogeschool West-Vlaanderen
Dhr. Alain VOSSAERT, algemeen secretaris Hogeschool VIVES

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten:**- de Algemene Centrale der Openbare Diensten**, vertegenwoordigd door:

Dhr. Marc BORREMANS, adjunct-algemeen secretaris ACOD-onderwijs
Dhr. Lorenzo EECLOO, afgevaardigde ACOD-overheidsdiensten

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten (de Christelijke Onderwijscentrale COC en ACV-openbare diensten), vertegenwoordigd door:

Dhr. Jan SOONS, nationaal secretaris COC
Dhr. Chris HERREMAN, secretaris ACV-Openbare Diensten – Vlaamse universiteiten

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:

Dhr. Wauter LEENKNECHT, secretaris-onderhandelaar VSOA-onderwijs

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde **Voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2021.**

***

De universiteitsbesturen formuleren een protocol van akkoord met opmerking bij het voorontwerp voor het Programmadecreet.

- De besturen waarderen de decretale verankering van het Voorsprongfonds in het Programmadecreet (art. 42 en 43), waarmee in het kader van het Vlaamse relanceplan de beschikbare enveloppe van 60 miljoen euro wordt toegekend als bijkomende werkingstoelage aan de hogescholen en universiteiten.
- M.b.t. de bestedingstermijn voor de middelen stelt het voorontwerp voor om de middelen toe te kennen voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023. Het kader voor de Europese relanceplannen voorziet echter in een uitgebreider tijdsvenster, nl. besteding van de middelen tot het einde van het kalenderjaar 2023. Dit ruimere tijdsvenster zal extra ruimte bieden voor de realisatie van de projecten door de instellingen.

***

De Vlaamse hogeschoolbesturen geven een protocol van akkoord op het Voorontwerp programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021.

Ze waarderen de bijkomende financiële middelen om te investeren in een vernieuwing van hun opleidingsportfolio, en om te investeren in leven lang leren en in hybride leervormen.

De hogeschoolbesturen merken op dat de inhoudelijke ambities die de hogescholen met hun vernieuwingsplannen in het kader van het Voorsprongfonds zullen realiseren, op termijn tot structurele uitgaven zullen leiden. Ze wensen op termijn hierover opnieuw te kunnen overleggen.

***

FCSOD geeft een protocol van akkoord bij het voorliggend 'Voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021'.

FCSOD waardeert ook de toelichting die werd gegeven over het voorsprongfonds en vraagt aan de overheid het engagement aan te houden om dit ook in de toekomst op de agenda van het VOCHO te plaatsen.

Vervolg protocol nr. 114 – VOC HO

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

VOORZITTER,

Getekend door: Ben Weyts (Signature)
Getekend op: 2021-05-11 15:05:59 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Ben WEYTS
Viceminister president van de Vlaamse regering
en Vlaams minister van Onderwijs, Sport,
Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,
Voorzitter VOC HO

LEDEN,

Getekend door: Jan Jambon (Signature)
Getekend op: 2021-05-10 10:14:50 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Jan JAMBON
Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken,
Cultuur, ICT en Facilitair Management

AFVAARDIGING VAN DE BESTUREN:

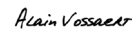
Getekend door: Hugo De Vreese (Signatu
Getekend op: 2021-05-07 15:53:46 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Getekend door: Lode De Geyter (Signatur
Getekend op: 2021-05-11 12:21:13 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Getekend door: Alain Vossaert (Signature)
Getekend op: 2021-05-07 17:26:10 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Vervolg protocol nr. 114 – VOC HO

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:

Getekend door:Hilde Crevits (Signature)
Getekend op:2021-05-11 16:55:43 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

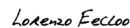
Hilde CREVITS
Viceminister-president van de Vlaamse
regering en Vlaams minister van Economie,
Innovatie, Werk, Sociale economie en
landbouw

Voor de Algemene Centrale der Openbare
Diensten (ACOD):

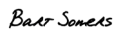
Getekend door:Marc Borremans (Signatu
Getekend op:2021-05-07 14:09:21 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Getekend door:Lorenzo Eecloo (Signatur
Getekend op:2021-05-07 15:45:12 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Voor de Federatie van de Christelijke
Syndicaten der Openbare Diensten

Getekend door:Bartolomeus Somers (Sig
Getekend op:2021-05-14 00:19:57 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Bart SOMERS
Viceminister-president van de Vlaamse
regering en Vlaams minister van Binnenlands
Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke
Kansen

Getekend door:Jan Soons (Signature)
Getekend op:2021-05-07 16:42:44 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Getekend door:Christiaan Herremans (Sig
Getekend op:2021-05-07 20:03:00 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Voor het Vrij Syndicaat voor het Openbaar
Ambt - Onderwijs (VSOA - onderwijs):

Getekend door:Wauter Leenknecht (Sign
Getekend op:2021-05-11 09:02:18 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Getekend door:Matthias Diependaele (Si
Getekend op:2021-05-07 14:10:50 +02:0
Reden:Ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE
Vlaams minister van Financiën en Begroting,
Wonen en Onroerend Erfgoed

PROTOCOL NR. 174 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN
DIE GEVOERD WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING VAN:

- SECTORCOMITÉ X – ONDERWIJS (VLAAMSE GEMEENSCHAP);
- COMITÉ VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN –
AFDELING 2 – ONDERAFDELING 'VLAAMSE GEMEENSCHAP';
- OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITÉ VRIJ GESUBSIDIEERD
ONDERWIJS OP 4 APRIL 2021

**SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap)
COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 –
Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap".
OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS**

Brussel, 07/05/2021

**PROTOCOL NR. 174 HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN DIE
GEVOERD WERDEN IN DE GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING VAN:**

- **SECTORCOMITE X – ONDERWIJS (Vlaamse Gemeenschap);**
- **COMITE VOOR DE PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE OVERHEIDSDIENSTEN – Afdeling 2 – Onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap";**
- **OVERKOEPELEND ONDERHANDELINGSCOMITE VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS;**

OP 04/05/2021

over

het **Voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de
aanpassing van de begroting 2021**

De afvaardiging van de overheid, samengesteld uit:

1. dhr. Jan JAMBON, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, voorzitter SectX-C2
2. dhr. Ben WEYTS, Viceminister president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, voorzitter OOC
3. mevr. Hilde CREVITS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en landbouw – lid;
4. dhr. Bart SOMERS, Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen – lid,
5. dhr. Matthias DIEPENDAELE, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, lid

de afvaardiging van het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap en van de representatieve verenigingen van de inrichtende machten, te weten:**- het Katholiek Onderwijs Vlaanderen**, vertegenwoordigd door:

Dhr. Chris SMITS, secretaris-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Dhr. Marc KEPPENS, directeur dienst personeel

- het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie, VOOP), vertegenwoordigd door:

Mevr. Lieve VANSINTJAN, coördinator OKO

- het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door:

Dhr. Koen PELLERIAUX, afdelingshoofd afd. beleid en belangenbehartiging

- het Onderwijssecretariaat voor Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door:

Dhr. Bruno SAGAERT, directeur Koepelwerking

- het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen, vertegenwoordigd door:

Dhr. Koen BOUVE, pedagogisch begeleider

en de afvaardiging van de representatieve vakorganisaties, te weten:**- de Algemene Centrale der Openbare Diensten**, vertegenwoordigd door:

Mevr. Nancy LIBERT, algemeen secretaris ACOD-onderwijs

Dhr. Jean-Luc BARBERY, adjunct-algemeen secretaris ACOD-onderwijs

- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door:

Dhr. Koen VAN KERKHOVEN, secretaris-generaal COC
Dhr. Koen WILS, adjunct-secretaris-generaal COC
Mevr. Marianne COOPMAN, algemeen secretaris COV
Mevr. Hilde LAVRYSEN, adjunct-algemeen secretaris COV

- het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door:

Dhr. Pascal CLAESSENS, secretaris-onderhandelaar VSOA-onderwijs

hebben een akkoord bereikt over het hierbij gevoegde **Voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2021**

***

Katholiek Onderwijs Vlaanderen onderschrijft een protocol van akkoord bij het bovengenoemd decreet.

Uiteraard juicht Katholiek Onderwijs Vlaanderen de 3,5 miljoen euro aan aanvullende werkingsmiddelen voor de pedagogische begeleidingsdiensten, zoals voorzien in artikel 28, toe. Maar Katholiek Onderwijs Vlaanderen formuleert ook de volgende bedenkingen:

- Deze aanvullende middelen compenseren geenszins de besparingen die voorzien zijn in de meerjarenbegroting en die voor de totale legislatuur 11 miljoen euro bedragen;
- Deze middelen worden beperkt tot het begrotingsjaar 2021 en zijn bijgevolg niet recurrent. Hierdoor wordt het de pedagogische begeleidingsdiensten onmogelijk gemaakt om een kwaliteitsvol en duurzaam beleid uit te bouwen;
- De aanwending van de middelen wordt beperkt tot de ondersteuning van scholen in de versterking van hun brede basiszorg en verhoogde zorg. Katholiek Onderwijs Vlaanderen vraagt met aandrang ongekleurde middelen om de decretale opdrachten uit te voeren en de rapportage en verantwoording te beperken tot het begeleidingsverslag om planlast te vermijden.

***

Het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers kan akkoord gaan met de maatregelen en investeringen in dit voorontwerp maar wenst een paar belangrijke bemerkingen te formuleren.

Hertelling voor scholen buitengewoon basisonderwijs (artikel 26 en 27)

- OKO is tevreden dat deze maatregel, om te kunnen hertellen op de eerste schooldag van oktober, met een schooljaar wordt verlengd. Op deze manier kan ingespeeld worden op capaciteitsproblemen in een regio, en wordt het inschrijven van meer

leerlingen ook gevolgd door de noodzakelijke omkadering.

- OKO stelt zich de vraag of deze maatregel ook niet voor het buitengewoon secundair onderwijs van toepassing gemaakt zou kunnen worden.

Aanvullende werkingsmiddelen voor grote pedagogische begeleidingsdiensten (artikel 28)

- De maatregel die hier wordt genomen, kan niet los gezien worden van de grote besparing die op de werking van alle pedagogische begeleidingsdiensten moet gerealiseerd worden. In deze moeilijke tijden waar schoolleiding en lerarenteams een grote nood hebben aan ondersteuning, komt deze besparing hard aan. Het aantal plaatsen waarin verwezen wordt naar de pedagogische begeleiding als actor voor begeleiding van scholen, of als deskundige voor deelname aan werkgroep en stuurgroepen voor het uittekenen van of reflecteren op beleid, is groter dan ooit. Besparingen blijven dan ook onbegrijpelijk.
- Met de teruggave van een deel van de middelen, aan de vier grote begeleidingsdiensten, gaat ook een kleuring gepaard: ze moeten besteed worden voor een welbepaald doel. Dit lijkt een voorafspiegeling van de toekomstige werkwijze. De vraag is hoe dit in relatie staat tot de kerntaken van iedere begeleidingsdienst.
- In deze maatregel worden alleen de vier grote begeleidingsdiensten genoemd. Zij krijgen aanvullende werkingsmiddelen voor de ondersteuning van scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs in de versterking van hun brede basiszorg en verhoogde zorg. De verdeling gebeurt op basis van de organieke betrekkingen in de onderwijsinstellingen verbonden aan deze begeleidingsdiensten. De pedagogische begeleidingsdiensten van de vier koepels van OKO worden hier niet vernoemd. Zij krijgen geen deel van deze aanvullende middelen.
- Dat is bevreemdend omdat de algehele besparing op de begeleidingsdiensten wel ook de vier kleine begeleidingsdiensten meeneemt in de oefening. Daarenboven wordt er aan deze aanvullende toekenning van middelen ook een opdracht gekoppeld voor de begeleidingsdiensten. Ook de vier kleine begeleidingsdiensten staan voor deze zelfde opdracht om hun gewone scholen te ondersteunen in hun basiszorg en verhoogde zorg. Deze ondersteuning is gerelateerd aan de uitrol en de concretisering van het leersteundecreet. Ook in dat thema willen de kleine koepels hun eigen verantwoordelijkheid opnemen.
- Elke begeleidingsdienst moet over voldoende middelen beschikken om de opdrachten te kunnen uitvoeren ten dienste van de eigen scholen en om in te kunnen spelen op relevante vragen naar overleg en professionalisering. De commissie Monard sprak in dit verband van een noodzakelijke minimumsokkel van een voltijdse begeleider voor elk van de vier kleine begeleidingsdiensten. Een begeleidingsdienst moet immers kunnen vertrekken vanuit de eigen visie op goed onderwijs en schoolondersteuning en aansluitend bij het pedagogisch project. Daarnaast is samenwerking een verrijking. Daarvoor is een deskundige kern noodzakelijk.

Beleid en middelen voor digisprong (artikel 34 e.v.)

- De overheid stelt heel veel middelen voor een eenmalig project ter beschikking van het onderwijsveld en koppelt daaraan een budgettaire- en een ondersteuningstraject. Naast tevredenheid voor een belangrijke financiële injectie voor het onderwijs, roept deze gigantische operatie ook veel vragen op.
- Om te komen tot een duurzaam en zinvol gebruik van digitale technologie in de schoolcontext en in het leer-en ontwikkelproces van leerlingen, is het essentieel dat er in iedere school een eigen schoolbeleid kan worden uitgetekend en dat dit het uitgangspunt kan zijn van de inhoudelijke en methodische keuzes die gemaakt worden. Schooleigen keuzes kunnen vertrekken vanuit de eigen pedagogische visie, binnen de huidige doelenkaders en de afspraken over bereikbaarheid, afstandslernen en digitale technologie. Het antwoord van alle scholen zal divers zijn, maar tegelijk de beste garantie op zinvol gebruik van digitale technologie. Scholen moeten zelf kunnen bepalen of, wanneer, en hoe en met welk doel digitale middelen in het klasgebeuren worden ingezet. Hierbij moet zeker rekening worden gehouden met de leeftijd van leerlingen en met de brede doelstellingen van onderwijs. Er zijn immers vele visies op de manier waarop het leren van leerlingen via digitale ondersteuning vorm kan krijgen.
- OKO wil vanuit dit perspectief dit alles nauwgezet opvolgen en is vragende partij voor een grondige bespreking van de conceptnota's en van de besluiten die de uitvoering regelen. De problematiek van de nieuwe scholen die pas van start gaan nadat de teldatum voor de eenmalige toekenning voorbij is, verdient bijvoorbeeld aandacht en kan worden meegenomen bij de uitrol van het besluit van de Vlaamse regering hierover.

***

OVSg geeft een protocol van akkoord bij het ontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021

OVSg is tevreden over de geleverde inspanningen, de pedagogische begeleidingsdiensten ontvangen met deze beleidsimpuls recurrente middelen om het leersteundecreet te realiseren.

OVSg waardeert tevens de maatregelen binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht.

OVSg vindt het positief dat binnen het kader van Edusprong voor het volwassenenonderwijs gericht ingezet wordt op kwalificatie. OVSg wenst wel een bezorgdheid mee te geven omtrent de timing voor de projectoproepen. De middelen worden voorzien voor 2021 en 2022, maar de projectoproepen moeten nog gelanceerd en opgestart worden.

OVSg vraagt verder naar de mogelijkheid om de investeringen naar lesuren mee te nemen in de berekening van de financieringspunten van de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) voor de periode na 2022. Daardoor kunnen de CVO's groeien en het personeel dat aangeworven werd in het kader van de projecten kan bestendig worden. Op die manier is Edusprong een investering in het volwassenenonderwijs met een blijvend effect voor de toekomst.

Met uitzondering van een herverdeling van de werkmiddelen - waarvan OVSg tot op heden geen simulaties heeft ontvangen - is er voor het deeltijds kunstonderwijs (DKO) niets opgenomen in dit programmadecreet. In tegenstelling tot het volwassenenonderwijs is er voor het DKO enkel een overbruggingskrediet voorzien en geen relancemaatregelen. Het DKO behoort tot onderwijs en is kwalificerend waardoor aan leerlingen leerbewijzen, bewijzen van competenties én beroepskwalificatie kunnen worden uitgereikt. Voor sommige jongeren (zij die in het (K)SO

uitstromen zonder diploma) zou het DKO zelfs een vorm van tweedekansonderwijs kunnen zijn door de combinatie DKO en Aanvullende Algemene vorming in het volwassenenonderwijs. Vanuit dit perspectief betreurt OVSG dat er voor dit onderwijsniveau niet ingezet werd op relance.

***

ACOD Onderwijs tekent een protocol van akkoord bij het Voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021 - hoofdstuk 8. Onderwijs en Vorming.

ACOD Onderwijs kan het voortschrijdend inzicht appreciëren om toch extra werkingsmiddelen toe te kennen aan de pedagogische begeleidingsdiensten die een belangrijke rol hebben in ons onderwijssysteem. Het bewijst dat de zware besparing niet zo verstandig was. De balans tussen de injectie die men nu doet en de besparingen in de PBD, is nog steeds negatief. De ongerustheid bij de personeelsleden van de pedagogische begeleidingsdiensten wordt hiermee niet getemperd. De personeelsleden vragen een duidelijk toekomstbeeld en een totaalvisie op hun opdracht.

ACOD Onderwijs dringt er nogmaals op aan om het kerntakendebat voor de pedagogische begeleidingsdienst zo snel als mogelijk met alle sociale partners op te starten. Ook de scholen en naaste actoren van de pedagogische begeleidingsdiensten zijn vragende partij. Zullen zij nog voldoende kunnen steunen op een dienst die gebukt gaat onder de besparing in de uitbouw van onder meer de noodzakelijke versterking van de basiszorg en verhoogde zorg? Een sterke pedagogische begeleidingsdienst komt het schoolbeleid, het personeel en de schoolgaande jeugd alleen maar ten goede.

***

COC geeft een protocol van akkoord bij het voorliggend 'Voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021'.

Tegelijk betreurt COC dat er in de visienota Digisprong geen aandacht is voor leerlingen en cursisten uit het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs. Ook in die onderwijsniveaus zijn er kwetsbare cursisten en leerlingen met sterke digitale noden.

Als kanttekening bij de procedure van het voorliggend voorontwerp van programmadecreet willen we tot slot wijzen op het ontbreken van essentiële informatie op het moment van de onderhandelingen, bijvoorbeeld bij artikel 33 § 2 de visienota 'Van kwetsbaar naar weerbaar'.

***

Het COV sluit een protocol van akkoord bij dit voorontwerp van programmadecreet maar met een ernstige bedenking bij artikel 28.

Het COV apprecieert ten eerste dat de Vlaamse Regering de maatregel waarin de mogelijkheid gecreëerd wordt voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs om op de eerste schooldag van oktober de leerlingenaantallen te hertellen in het kader van de berekening van lestijden. Hierdoor kunnen scholen voor buitengewoon basisonderwijs een capaciteitsverhoging realiseren wanneer dit bij de start van het schooljaar nodig zou zijn.

Het COV heeft ernstige bedenkingen bij artikel 28 van dit voorontwerp van programmadecreet over aanvullende werkingsmiddelen voor pedagogische begeleiding. We zijn tevreden dat de Vlaamse Regering initiatief neemt om de besparingen die de pedagogische begeleidingsdiensten treffen te milderen. Dit is nodig gelet op de opdrachten die van de begeleidingsdiensten verwacht worden. Voor het COV volstaat het niet de aanvullende middelen te verdelen over de pedagogische begeleidingsdiensten naar rato van het aantal organieke betrekkingen in de onderwijsinstellingen verbonden aan de pedagogische begeleidingsdiensten. Er moet ook rekening gehouden worden met het onderwijsniveau waar de begeleiding moet gebeuren. Het COV wenst betrokken te worden bij de verdere uitwerking van het verdelingsmechanisme gelet op de impact dat dit heeft op de tewerkstelling in de pedagogische begeleidingsdiensten en de ondersteuning van het personeel en de scholen van het basisonderwijs.

Het COV apprecieert dat de Vlaamse Regering een rechtsgrond creëert voor de middelen in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Wij dringen er op aan om betrokken te worden bij de verdere uitwerking van de verdeling en de aanwending van deze middelen.

***

Met betrekking tot het *Voorontwerp van programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2021*, geeft het **VSOA Onderwijs een protocol van akkoord** en wenst daarbij geen bijkomende opmerkingen te maken.

VSOA Onderwijs wenst zijn appreciatie uit te drukken voor de bijkomende middelen in het kader van Digisprong en het Relanceplan Vlaamse Veerkracht.

Brussel,

AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID:

VOORZITTERS,

Vervolg protocol nr. 174 - SectX+C2+OOC

AFVAARDIGING VAN HET GO! ONDERWIJS VAN
DE VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VAN DE
VERENIGINGEN VAN DE INRICHTENDE MACHTEN:

Voor het Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Getekend door: Christiaan Smits (Signatur
Getekend op: 2021-05-09 13:24:29 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Getekend door: Marc Keppens (Signature)
Getekend op: 2021-05-07 14:16:39 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Christiaan Smits

Marc Keppens

Getekend door: Jan Jambon (Signature)
Getekend op: 2021-05-10 10:14:19 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Jan JAMBON
Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken,
Cultuur, ICT en Facilitair Management
Voorzitter SectX en C2
Ondervoorzitter OOC

Voor het Overleg Kleine Onderwijs-
verstrekkers (FOPEM, IPCO, Steiner-federatie,
VOOP)

Getekend door: Godelieve Vansintjan (Sig
Getekend op: 2021-05-07 14:23:37 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Lieve Vansintjan

Voor het GO! onderwijs van de Vlaamse
Gemeenschap:

Getekend door: Koen Pelleriaux (Signatur
Getekend op: 2021-05-10 12:53:34 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Getekend door: Ben Weyts (Signature)
Getekend op: 2021-05-11 15:06:41 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Ben Weyts

Ben WEYTS
Viceminister president van de Vlaamse regering
en Vlaams minister van Onderwijs, Sport,
Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,
Voorzitter OOC
Ondervoorzitter SectX en C2

Voor het Onderwijssecretariaat
voor Steden en Gemeenten van de
Vlaamse Gemeenschap:

Getekend door: Bruno Sagaert (Signature)
Getekend op: 2021-05-10 08:19:24 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Bruno Sagaert

Voor het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen:

Getekend door: Koen Bouve (Signature)
Getekend op: 2021-05-07 14:13:33 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Koen Bouve

Vervolg protocol nr. 174 - SectX+C2+OOC

LEDEN,

Getekend door: Bartolomeus Somers (Sig)
Getekend op: 2021-05-14 00:20:23 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Bart Somers

Bart SOMERS
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Binnenlands
Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke
Kansen

Getekend door: Hilde Crevits (Signature)
Getekend op: 2021-05-11 16:55:13 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Hilde Crevits

Hilde CREVITS
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Economie,
Innovatie, Werk, Sociale economie en
Landbouw

Getekend door: Matthias Diependaele (Si)
Getekend op: 2021-05-07 14:10:53 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Matthias Diependaele

Matthias DIEPENDAELE
Vlaams minister van Financiën en Begroting,
Wonen en Onroerend Erfgoed

AFVAARDIGING VAN DE REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

Getekend door: Nancy Libert (Signature)
Getekend op: 2021-05-07 14:21:00 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Nancy Libert

Getekend door: Jean-Luc Barbery (Signat)
Getekend op: 2021-05-08 10:27:32 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Jean-Luc Barbery

Voor de Federatie van de Christelijke
Syndicaten der Openbare Diensten:

Getekend door: Koen Van Kerkhoven (Sig)
Getekend op: 2021-05-07 15:50:40 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Koen Van Kerkhoven

Getekend door: Koenraad Wils (Signature)
Getekend op: 2021-05-07 17:10:40 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Koen Wils

Getekend door: Marianne Coopman (Sign)
Getekend op: 2021-05-10 17:57:34 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Marianne Coopman

Getekend door: Hilde Lavrysen (Signature)
Getekend op: 2021-05-10 08:55:38 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Hilde Lavrysen

Voor het Vrij Syndicaat voor het
Openbaar Ambt:

Getekend door: Pascal Claessens (Signat)
Getekend op: 2021-05-10 09:54:47 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

Pascal Claessens

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN PROGRAMMADECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op gezamenlijk voorstel van de leden van de Vlaamse Regering;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Afdeling 1. Werkingsuitgaven erkenning landelijke radio-omroeporganisaties

Art. 2. In artikel 33 van het decreet van 6 juli 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2001, gewijzigd bij de decreten van 22 december 2006, 21 november 2008, 18 december 2009, 30 juni 2017 en 20 december 2019, wordt paragraaf 9 vervangen door wat volgt:

“§9. Aan het fonds van het Vlaams ministerie van Cultuur, Jeugd, Sport en Media worden alle inkomsten toegewezen die verkregen worden uit de kandidaatstellingen voor landelijke radio's, netwerkradio's en lokale radio's die bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media worden ingediend.

De middelen van het fonds van het Vlaams ministerie van Cultuur, Jeugd, Sport en Media, verkregen op basis van het eerste lid, dienen aangewend te worden voor de betaling van de wedden en weddentoelagen van de tijdelijke personeelsleden die worden aangeworven voor het behandelen van de aanvragen inzake landelijke radio's, netwerkradio's en lokale radio's alsook voor de werkingsuitgaven naar aanleiding van de behandeling van de genoemde aanvragen.”.

Afdeling 2. Begrotingsfonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd – klimaatbeleid

Art. 3. In artikel 5 van het programmadecreet van 18 december 2020 bij de begroting 2021 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 2 wordt een punt 8° toegevoegd dat luidt als volgt:

“8° de middelen ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds, vermeld in artikel 14, §5, tweede lid, van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012.”;

2° aan paragraaf 3 wordt een punt 6° toegevoegd dat luidt als volgt:

“6° het verstrekken van subsidies, toelagen en leningen met betrekking tot cultuur- en jeuginfrastructuur in het kader van het klimaatbeleid.”.

Hoofdstuk 3. Financiën en Begroting

Art. 4. Artikel 6 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6. Als ze niet behoren tot de Vlaamse deelstaatoverheid zijn op de publiek-rechtelijke vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen, vermeld in artikel I.3, 2°, d), van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, en de Vlaamse openbare instellingen, vermeld in artikel I.3, 4°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, alleen artikel 42, §1, tweede lid, 1°, 2° en 4°, artikel 43, artikel 60 tot en met 65, hoofdstuk 8, artikel 80, derde lid, en artikel 110 van toepassing."

Art. 5. In artikel 80, derde lid, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 wordt de zinsnede "afdeling 5" vervangen door de zinsnede "hoofdstuk 10".

Hoofdstuk 4. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Afdeling 1. Aanpassing toepassingsgebied Fonds Onroerende Goederen

Art. 6. Aan artikel 19, §2, van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, vervangen bij decreet van 25 juni 1992, gewijzigd bij decreet van 24 december 2004 en gewijzigd bij decreet van 18 december 2015, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Aan het Fonds Onroerende Goederen worden tevens toegewezen de middelen ontvangen vanuit het Vlaams Klimaatfonds, vermeld in artikel 14, §5, tweede lid, van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012."

Art. 7. Aan artikel 19, §3, van het decreet van 21 december 1990 houdende begrotingstechnische bepalingen alsmede bepalingen tot begeleiding van de begroting 1991, vervangen bij decreet van 25 juni 1992, gewijzigd bij decreet van 24 december 2004 en gewijzigd bij decreet van 18 december 2015, wordt een vierde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De middelen van het Fonds Onroerende Goederen mogen tevens aangewend worden voor uitgaven in het kader van het Actieplan Mobiliteit en het Actieplan Gebouwen van de Vlaamse overheid in het kader van het klimaatbeleid."

Afdeling 2. Machtiging tot verkoop van een administratief gebouw

Art. 8. Met toepassing van artikel 2, tweede lid, van het decreet van 30 november 2018 betreffende het vervreemden van onroerende domeingoederen en het vestigen en vervreemden van zakelijke rechten door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, wordt de Vlaamse Regering ertoe gemachtigd om het administratief gebouw te 1000 Brussel, Trierstraat 9-11 (kadastraal gekend als Brussel, 5de afdeling, sectie E, nummers 441L8 en 441/03D) te verkopen aan het Europees Parlement.

Hoofdstuk 5. Landbouw en Visserij

Art. 9. In behoorlijk gemotiveerde gevallen kan het Vlaams betaalorgaan voor het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Landbouwgarantiefonds, opgericht bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 maart 2003, naar analogie met artikel 54, derde lid, a), i), van de verordening (EU) Nr. 1306/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 inzake

de financiering, het beheer en de monitoring van het gemeenschappelijk landbouw-beleid en tot intrekking van Verordeningen (EEG) nr. 352/78, (EG) nr. 165/94, (EG) nr. 2799/98, (EG) nr. 814/2000, (EG) nr. 1290/2005 en (EG) nr. 485/2008 van de Raad, besluiten de terugvordering van het bedrag, voor wat betreft het gedeelte ervan dat gesubsidieerd is middels Vlaamse cofinanciering, niet voort te zetten als aan de bepalingen van dat artikel is voldaan voor het Vlaamse en Europese deel samen.

Hoofdstuk 6. Mobiliteit en Openbare Werken

Art. 10. Artikel 18 van het decreet van 13 december 2002 houdende de oprichting van de naamloze vennootschap van publiek recht Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM), laatst gewijzigd bij decreet van 29 maart 2019, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 18. BAM mag leningen aangaan, kredieten opnemen en schuldeffecten uitgeven binnen de door de Vlaamse Regering vastgestelde grenzen.

Het Vlaamse Gewest machtigt de Vlaamse Regering om de verbintenissen, aansprakelijkheden en schade te waarborgen die BAM is aangegaan, zal aangaan of kan oplopen. Deze waarborgen kunnen een onvoorwaardelijke, onherroepelijke, abstracte waarborg uitmaken, afroepbaar op eerste verzoek die van kracht blijft tot deze verbintenissen en aansprakelijkheden ten aanzien van derden of schade die BAM oploopt volledig zijn voldaan.

De Vlaamse Regering kan van BAM een eenmalige of periodieke vergoeding vorderen in ruil voor de in dit artikel bedoelde waarborgen. Die vergoeding kan variëren in functie van de omvang van de waarborg of op grond van andere relevante parameters. Het niet of laattijdig betalen van de vergoeding door BAM doet op geen enkele wijze afbreuk aan de rechtsgeldigheid of aan het onvoorwaardelijk, onherroepelijk, het abstract karakter of de afroepbaarheid van de waarborg.

De in dit artikel bedoelde waarborgen zijn niet onderworpen aan de bepalingen van hoofdstuk 10, afdeling 4, van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019.”.

Hoofdstuk 7. Omgeving

Afdeling 1. Wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018: VMM-heffingen

Art. 11. In artikel 4.2.2.1.4. van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, gewijzigd bij decreet van 21 december 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° Aan paragraaf 5 worden een zesde en zevende lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“Indien de heffingsplichtige waterverontreiniging, in afwijking van wat wordt bepaald in het eerste en tweede lid, een laattijdige hernieuwingsaanvraag indient, kan de Vlaamse Milieumaatschappij na onderzoek van het dossier beslissen de verlenging van het statuut met terugwerkende kracht toe te staan vanaf de vervaldatum van het oorspronkelijke statuut. De toepassing van de overige bepalingen van dit artikel blijft daarbij onverkort.

Het met terugwerkende kracht toekennen van de verlenging geeft aanleiding tot het opleggen van een boete conform artikel 5.4.2.2, §2.”;

- 2° in paragraaf 8 wordt de zinsnede “paragrafen 2, 3, 4 en 5” vervangen door de zinsnede “paragrafen 2, 3 en 4”;
- 3° een paragraaf 9 wordt toegevoegd, die luidt als volgt:

“§9. Het onderzoek vermeld in het zesde lid van paragraaf 5 kan worden uitgevoerd op heffingsdossiers waarin voorafgaand aan de inwerkingtreding van het zesde en zevende lid van de vijfde paragraaf een laattijdige hernieuwingsaanvraag werd ingediend, en waarvoor op het ogenblik van publicatie van het decreet waarbij deze bepalingen worden ingevoegd:

- 1° een bezwaarschrift hangende is of reeds een beslissing over het bezwaarschrift werd genomen waartegen nog een beroepsmogelijkheid openstaat;
- 2° een vordering in rechte hangende is;
- 3° een aanvraag tot ambtshalve ontheffing als vermeld in artikel 376 van het WIB ingediend werd bij en aanvaard wordt door de Vlaamse Milieumaatschappij;
- 4° een navordering gevestigd werd als vermeld in artikel 4.2.4.5, §2, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018;
- 5° een aansprakelijkheidsvordering werd ingeleid voor hoven en rechtbanken.

De heffingsplichtige dient de Vlaamse Milieumaatschappij hiertoe te verzoeken met een per post aangetekende brief, die ten laatste één jaar na de publicatie van dit decreet wordt verstuurd.

Indien de Vlaamse Milieumaatschappij na onderzoek de verlenging van het nullozersstatuut met terugwerkende kracht toekent kan, in afwijking van artikel 418 WIB, enkel het verschil tussen het oorspronkelijke heffingsbedrag vermeerderd met de eventuele heffingsverhoging en het heffingsbedrag na toepassing van de vrijstelling voor nullozing, eventueel rekening houdend met de toepassing van artikel 4.2.2.1.4, §6, van hetzelfde decreet, terugbetaald worden aan de heffingsplichtige. De toekenning met terugwerkende kracht geeft eveneens aanleiding tot het opleggen van de boete, zoals bepaald in artikel 5.4.2.2, §2.

Alle kosten verbonden aan eerdere betwistingen in dit verband blijven ten laste van de heffingsplichtige.”

Art. 12. Artikel 5.4.2.2 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 5.4.2.2. §1. De ambtenaren van de Maatschappij, bedoeld in artikel 5.4.1.2, §1, kunnen een geldboete van 50 tot 1250 euro opleggen voor elke overtreding van hoofdstuk II van titel IV evenals van de ter uitvoering ervan genomen besluiten.

§2. Bij het met terugwerkende kracht toekennen van de verlenging van het nullozersstatuut, conform artikel 4.2.2.1.4, §5, zesde en zevende lid, wordt een geldboete opgelegd van 1000 euro per heffingsjaar waarvoor de vrijstelling met terugwerkende kracht wordt toegestaan.”

Afdeling 2. Voorstel tot invoering van een regeling voor de kwijtschelding van bepaalde in het kader van steunregelingen uit het energierecht ontstane schulden aan het Vlaamse Gewest

Art. 13. In artikel 8.2.2 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, ingevoegd bij het decreet van 19 december 2014 en gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015 en 30 oktober 2020, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 14. In artikel 8.3.1/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 februari 2017 en gewijzigd bij de decreten van 16 november 2018 en 30 oktober 2020, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 15. In artikel 8.4.2 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 februari 2017 en gewijzigd bij de decreten van 16 november 2018 en 30 oktober 2020, wordt paragraaf 3 opgeheven.

Art. 16. In titel VIII van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 30 oktober 2020, wordt hoofdstuk VI, opgeheven bij het decreet van 14 februari 2014, opnieuw opgenomen in de volgende lezing:

“Hoofdstuk VI. Kwijtscheldingen”.

Art. 17. Aan titel VIII, hoofdstuk VI, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 16, wordt een artikel 8.6.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 8.6.1. De Vlaamse Regering kan op voorstel van de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, schulden die door een energiehuis ten aanzien van het Vlaamse Gewest in het kader van de uitvoering van artikel 8.2.2, artikel 8.3.1/1 of artikel 8.4.2 van dit decreet werden gemaakt geheel of gedeeltelijk kwijtschelden. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de modaliteiten en de voorwaarden waaronder deze kwijtschelding kan geschieden.”.

Art. 18. Aan titel VIII, hoofdstuk VI, van hetzelfde decreet, toegevoegd bij artikel 16, wordt een artikel 8.6.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 8.6.2. De Vlaamse Regering kan op voorstel van de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, schulden die ten aanzien van het Vlaamse Gewest in het kader van de toekenning van steun voor energetische renovatieprojecten van noodkoopwoningen werden gemaakt geheel of gedeeltelijk kwijtschelden. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de modaliteiten en de voorwaarden waaronder deze kwijtschelding kan geschieden.”.

Afdeling 3. Wijziging aan het decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf

Art. 19. Aan artikel 4 van het decreet van 15 juli 2011 houdende machtiging tot oprichting van het privaatrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap NV Vlaams Energiebedrijf wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§5. Het Vlaams Energiebedrijf en haar dochterondernemingen kunnen middelen toekennen aan publieke entiteiten voor zover deze rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de opdrachten, vermeld in paragraaf 2.”.

Art. 20. Aan artikel 5 van het hetzelfde decreet, waarvan de bestaande tekst paragraaf 1 zal vormen, wordt een paragraaf 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§2. Het Vlaams Energiebedrijf en haar dochterondernemingen kunnen in het kader van (beheers-)opdrachten, voor zover deze rechtstreeks of onrechtstreeks bijdragen tot de verwezenlijking van de opdrachten vermeld in artikel 4, §2, beschikken over volgende ontvangsten:

- 1° dotaties en toelagen;
- 2° leningen;
- 3° fiscale heffingen voor zover ze bij decreet toegewezen zijn aan het Vlaams Energiebedrijf;

- 4° retributies voor zover ze bij decreet toegewezen zijn aan het Vlaams Energiebedrijf;
- 5° schenkingen en legaten in contanten. De raad van bestuur beoordeelt vooraf de opportuniteit en de risico's van de aanvaarding;
- 6° inkomsten uit eigen participaties en uit door het Vlaams Energiebedrijf verstrekte leningen aan derden;
- 7° opbrengsten uit de verkoop van eigen participaties;
- 8° de subsidies waarvoor het Vlaams Energiebedrijf als begunstigde in aanmerking komt;
- 9° terugvorderingen van ten onrechte gedane uitgaven;
- 10° vergoedingen voor prestaties aan derden, volgens de voorwaarden, bepaald in de samenwerkingsovereenkomst;
- 11° opbrengsten uit intellectuele rechten;"

Afdeling 4. Dierenwelzijnsfonds

Art. 21. In artikel 107 van het decreet van 19 december 2014 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015, gewijzigd bij de decreten van 3 juli 2015 en 22 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° aan paragraaf 2, 1°, worden de volgende bepalingen toegevoegd:
  - de retributie, bedoeld in artikel 13, §1, tweede lid;
  - de retributie, bedoeld in artikel 34ter, §2, tweede lid.";
- 2° in paragraaf 3 wordt tussen de zinsnede "en wetenschappelijk onderzoek," en de zinsnede "investerings," de zinsnede "de Vlaamse Dierenwelzijnsprijs," ingevoegd;
- 3° in paragraaf 3 wordt tussen de woorden "in het kader van dierenwelzijn" en de zinsnede "toegekend voor 1 juli 2014" de zinsnede ", inclusief de onderzoeksprojecten" ingevoegd;
- 4° aan paragraaf 3 wordt na de woorden "FOD Volksgezondheid" de zinsnede ", en deze bestemd ter uitvoering van projecten in het kader van het Klimaatbeleid" toegevoegd.

Afdeling 5. Wijziging aan de Vlaamse Codex Wonen van 2021

Art. 22. In artikel 3.20 van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"De woningen, vermeld in artikel 3.19, §1, 1°, worden ingeschreven op de inventarislijst op de datum van het besluit van de burgemeester, vermeld in artikel 3.12, §1. In geval van een beslissing tot ongeschikt- of onbewoonbaarverklaring in beroep als vermeld in artikel 3.16, eerste lid, worden de woningen ook ingeschreven op de inventarislijst op de datum van het besluit, vermeld in artikel 3.12, §1, tenzij:

- 1° het besluit, vermeld in artikel 3.12, §1, niet tot stand gekomen is volgens de procedure, vermeld in artikel 3.12 en 3.13;
- 2° het een beslissing betreft als vermeld in artikel 3.15, tweede lid.

In deze gevallen worden de woningen ingeschreven op de inventarislijst op de datum van het besluit, vermeld in artikel 16, eerste lid."

Hoofdstuk 8. Onderwijs en Vorming

Afdeling 1. Rechtzetting materiële fout bedrag werkingsmiddelen kleuteronderwijs

Art. 23. In artikel 79, §3, derde lid, 8°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2019, wordt het bedrag "70.282.000 euro" vervangen door het bedrag "69.545.000 euro".

Art. 24. In artikel 85bis, §3, derde lid, 8°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2019, wordt het bedrag "994.000 euro" vervangen door het bedrag "983.000 euro".

Afdeling 2. Hertelling in het buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022

Art. 25. In afwijking van artikel 137bis van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, is voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 de teldag voor de berekening van de lestijden volgens de schalen, als die school voor buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 een hoger aantal lestijden volgens de schalen genereert dan op basis van de eerste schooldag van februari van het schooljaar 2020-2021.

De teldag, vermeld in het eerste lid, is niet van toepassing voor de berekening van andere omkadering en werkingsmiddelen.

Art. 26. In afwijking van artikel 148 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, is voor scholen voor buitengewoon basisonderwijs de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 de teldag voor de berekening van de uren volgens de richtgetallen, als die school voor buitengewoon basisonderwijs op de eerste schooldag van oktober van het schooljaar 2021-2022 een hoger aantal uren volgens de richtgetallen genereert dan op basis van de eerste schooldag van februari van het schooljaar 2020-2021.

Afdeling 3. Aanvullende werkingsmiddelen voor pedagogische begeleidingsdiensten ter versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs

Art. 27. In het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een artikel 19/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 19/1. De pedagogische begeleidingsdiensten van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten, het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen en het Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap, GO! ontvangen in begrotingsjaar 2021 3,5 miljoen euro aan aanvullende werkingsmiddelen voor de ondersteuning van scholen voor gewoon basis- en secundair onderwijs in de versterking van hun brede basiszorg en verhoogde zorg.

De aanvullende werkingsmiddelen, vermeld in het eerste lid, worden verdeeld over deze pedagogische begeleidingsdiensten naar rato van het aantal organieke betrekkingen in de onderwijsinstellingen verbonden aan de pedagogische begeleidingsdienst."

Afdeling 4. Indexering middelen Hogere Kunstinstituten

Art. 28. In artikel III.119, §8, van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, ingevoegd bij het decreet van 18 december 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in punt 5° wordt de zinsnede "apass (advanced performance and scenography studies)" vervangen door de zinsnede "PoPoK (Posthogeschool voor Podiumkunsten)";
- 2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De bedragen vermeld in het eerste lid, worden in het begrotingsjaar 2021 geïndexeerd overeenkomstig de bepalingen in paragraaf 1 van dit artikel."

Afdeling 5. Wijziging van de decreetsbepaling voor het begrotingsfonds van het departement Onderwijs en Vorming.

Art. 29. Aan artikel 41, §4, van het decreet van 20 december 2013 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2014, vervangen bij het decreet van 8 juli 2016, worden een punt 3° en 4° toegevoegd, die luiden als volgt:

- 3° projecten in het kader van klimaat;
- 4° uitgaven in het kader van risicomanagement."

Afdeling 6. Machtiging aan AGION voor verbintenissen voor huursubsidies

Art. 30. In artikel 20 van het decreet van 30 juni 2017 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017, het laatst gewijzigd bij het decreet van 20 december 2019, wordt het bedrag "20.200.000 euro" vervangen door het bedrag "25.200.000 euro".

Afdeling 7. Correctie op de berekening van de besparing van de werkingsmiddelen in het deeltijds kunstonderwijs.

Art. 31. In artikel 83, zesde lid, van het decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs, ingevoegd bij het decreet van 20 december 2019, worden de woorden "de toegekende lestijden" vervangen door de woorden "de toegekende werkingsmiddelen".

Afdeling 8. Maatregelen onderwijs en vorming binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht

Art. 32. §1. De visienota's die zijn opgenomen in de bijlagen 1, 2, 3 en 4 die bij dit decreet zijn gevoegd, worden goedgekeurd.

§2. In het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een artikel 67/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Artikel 67/1. §1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen en speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum Digisprong ten dienste van het onderwijsveld binnen de maatregel VV 15 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Digisprong. Van achterstand naar voorsprong, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112

DOC.1425/2QUATER), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 375 miljoen euro binnen de relanceprovisie bijkomende werkingsbudgetten, investeringsmiddelen of omkadering toekennen aan de scholen of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs of, wat speerpunten 3 en 4 betreft middelen toekennen ter ondersteuning van deze scholen. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.

§2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong, speerpunt 2: versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 90 miljoen euro binnen de relanceprovisie, desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie versterking onderwijs en/of de AGODI-provisie, bijkomende werkingsbudgetten, investeringsmiddelen of omkadering toekennen aan de scholen of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 33. In het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt een nieuw hoofdstuk V/2, dat bestaat uit artikel 27/4, ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk V/2. Extra financiering en subsidiëring in het kader van de maatregelen VV15 Digisprong en VV17 Van kwetsbaar naar weerbaar, van het Vlaams relanceplan voor schooljaren 2021-2022 en 2022-2023

Art. 27/4. In het kader van de uitvoering van de speerpunten in de maatregelen VV15 Digisprong, met deelenvelophe van 375 miljoen euro binnen de relanceprovisie en VV17 Van kwetsbaar naar weerbaar, van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, met deelenvelophe van 90 miljoen euro binnen de relanceprovisie, zoals opgenomen in de visienota's Digisprong. Van achterstand naar voorsprong, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER) en Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 bijkomende werkingsbudgetten, investeringsmiddelen of omkadering toekennen aan de pedagogische begeleidingsdiensten. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 34. In de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt in deel III, titel 1, hoofdstuk 3, afdeling 2, een onderafdeling 6, die bestaat uit artikel 34/1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 6. Extra financiering en subsidiëring in het kader van de maatregelen VV15 Digisprong en VV17 Van kwetsbaar naar weerbaar, van het Vlaams relanceplan voor schooljaren 2021-2022 en 2022-2023

Artikel 34/1. §1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen en speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum Digisprong ten dienste van het onderwijsveld binnen de maatre-

gel VV 15 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Digisprong. Van achterstand naar voorsprong, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 375 miljoen euro bijkomende omkadering toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs of, wat speerpunten 3 en 4 betreft, ter ondersteuning van deze scholen en centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.

§2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong, speerpunt 2: versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie versterking onderwijs en/of de AGODI-provisie bijkomende omkadering toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 35. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 18 december 2020, wordt in deel III, titel 1, hoofdstuk 3, afdeling 3, een onderafdeling 5, die bestaat uit artikel 48/1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 5. Extra financiering en subsidiëring in het kader van de maatregelen VV15 Digisprong en VV17 Van kwetsbaar naar weerbaar van het Vlaams relanceplan voor schooljaren 2021-2022 en 2022-2023

Artikel 48/1. §1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur, speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen en speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum Digisprong ten dienste van het onderwijsveld binnen de maatregel VV 15 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Digisprong. Van achterstand naar voorsprong, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 11 december 2020 (VR 2020 1112 DOC.1425/2QUATER), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 375 miljoen euro bijkomende werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en buitengewoon secundair onderwijs of, wat speerpunten 3 en 4 betreft, ter ondersteuning van deze scholen en centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.

§2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong, speerpunt 2: versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie versterking onderwijs en/of de AGODI-provisie bijkomende werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de scholen, centra of scholengemeenschappen in het gewoon en

buitengewoon secundair onderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 36. In artikel 16 van het decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, gewijzigd bij het decreet van 5 april 2019, wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§2/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie versterking onderwijs en/of de AGODI-provisie bijkomende omkadering, werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de netoverstijgende regionale ondersteuningscellen. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 37. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, wordt een artikel 32/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 32/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenveloppe van 90 miljoen euro desgevallend aangevuld met middelen uit de provisie versterking onderwijs en/of de AGODI-provisie bijkomende werkingsbudgetten of investeringsmiddelen toekennen aan de centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 38. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, wordt een artikel 41/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/2. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1: van achterstand naar voorsprong en speerpunt 3: bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten binnen de maatregel VV 17 van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Van kwetsbaar naar weerbaar, goedgekeurd op de ministerraad van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 (VR 2021 0705 VV DOC.0055-1 en 2), kan de Vlaamse Regering voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare enveloppe van 90 miljoen euro bijkomende omkadering toekennen aan de centra. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 39. Aan artikel 91 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 We sensibiliseren elke Vlaming om levenslang te blijven leren via het volwassenenonderwijs, het speerpunt 2 Versterken van arbeidsmarktkansen via om- en bijscholen, het speerpunt 3 Versterking van digitale competenties en het speerpunt 4 Gericht inzetten op kwalificatie, binnen de maatregel VV 19 Edusprong voor volwassenen: het volwassenenonderwijs versterkt, van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de

visienota Edusprong, kan de Vlaamse Regering tijdens de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 60 miljoen euro bijkomende VTE, punten en werkingstoelagen toekennen aan de centra voor basiseducatie. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 40. Aan artikel 101 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 We sensibiliseren elke Vlaming om levenslang te blijven leren via het volwassenenonderwijs, het speerpunt 2 Versterken van arbeidsmarktkansen via om- en bijscholen, het speerpunt 3 Versterking van digitale competenties en het speerpunt 4 Gericht inzetten op kwalificatie binnen de maatregel VV 19 Edusprong voor volwassenen: het volwassenenonderwijs versterkt, van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals opgenomen in de visienota Edusprong (VR 2021 1202 VV DOC.0007/2BIS), kan de Vlaamse Regering tijdens de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 binnen de perken van de beschikbare deelenvelophe van 60 miljoen euro bijkomende leraarsuren, punten en werkingsmiddelen toekennen aan de centra voor volwassenenonderwijs. De Vlaamse Regering stelt per actie de verdere modaliteiten vast.”.

Art. 41. In de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 wordt een artikel 25/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 25/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 Een toekomstbestendig en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio uitbouwen, het speerpunt 2 Veel meer mogelijkheden aanreiken om levenslang te leren binnen het hoger onderwijs en het speerpunt 3 Kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen in het hoger onderwijs, binnen de maatregel VV112 Voorsprongfonds Hoger Onderwijs, van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals beschreven in de visienota Voorsprongfonds Hoger Onderwijs, goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 26 februari 2021 (VR 2021 2602 VV DOC.0011/2BIS), kan de Vlaamse Regering voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023, binnen de perken van de beschikbare enveloppe van 60 miljoen euro, naast de bepalingen in artikel III.25, een bijkomende werkingstoelage toekennen aan de hogescholen en universiteiten. De Vlaamse Regering bepaalt de verdeling van die bijkomende middelen over de hogescholen en universiteiten en stelt de aanwending ervan vast.”.

Art. 42. In het decreet van 20 februari 2009 betreffende de Hogere Zeevaartschool wordt een artikel 2/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2/1. Ter uitvoering van de acties vervat in het speerpunt 1 Een toekomstbestendig en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio uitbouwen, het speerpunt 2 Veel meer mogelijkheden aanreiken om levenslang te leren binnen het hoger onderwijs en het speerpunt 3 Kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen in het hoger onderwijs, binnen de maatregel VV112 Voorsprongfonds Hoger Onderwijs van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, zoals beschreven in de visienota Voorsprongfonds Hoger Onderwijs, goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 26 februari 2021 (VR 2021 2602 VV DOC.0011/2BIS), kan de Vlaamse Regering voor de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023, binnen de perken van de beschikbare enveloppe van 60 miljoen euro, naast de bepalingen in artikel 2, een bijkomende werkingstoelage toekennen aan de Hogere Zeevaartschool. De Vlaamse Regering bepaalt de aanwending van deze bijkomende middelen.”.

Hoofdstuk 9. Inwerkingtreding

Art. 43. Dit decreet treedt in werking 10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van:

- 1° artikel 6, 7, 8, 9, 10 en 21 die in werking treden een dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad;
- 2° artikel 25, 26, 31 en 32 tot en met 42 die in werking treden op 1 september 2021.

Artikel 19 en 20 hebben uitwerking vanaf 1 mei 2021.

Artikel 23 en 24 hebben uitwerking vanaf 1 januari 2020.

Artikel 27, 28 en 29 hebben uitwerking vanaf 1 januari 2021.

Brussel, 21 mei 2021

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie
en Landbouw,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,

Wouter BEKE

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,
Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,
Lydia PEETERS

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media,
Benjamin DALLE

BIJLAGE 1

VISIENOTA EDUSPRONG. VAN ACHTERSTAND NAAR VOORSPRONG,
VERMELD IN ARTIKEL 32

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Visienota "Digisprong"

Van Achterstand naar Voorsprong

ICT-plan voor een kwalitatief digitaal onderwijs in uitvoering
van het relanceplan "Vlaamse veerkracht"

Inleiding

Vlaanderen grijpt de coronacrisis aan om in het kader van het relanceplan ‘Vlaamse Veerkracht’ een historisch bedrag van 375 miljoen euro te investeren in een grote digisprong voor álle scholen, leerlingen en leerkrachten. Vlaanderen is in toenemende mate een kennis economie en investeringen hierin zijn dan ook **bijzonder kritisch voor onze toekomst**¹. Naar aanleiding van de COVID-19 crisis heeft de Vlaamse Regering al 60 miljoen euro aan digitale oplossingen uitgewerkt zoals onder meer de eerste hulp bij afstandsonderwijs, het laptopproject “Digital for Youth”, multimediale Zomerscholen Vlaanderen, digitale hulpmiddelen in het hoger onderwijs en recent de subsidiëring van de aankoop van 15.000 nieuwe laptops voor kwetsbare kinderen van de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Maar nu is het tijd om in hoogste versnelling te schakelen via een ongeziene historische investering in digitaal onderwijs, om zo vorm te geven aan meer onderwijskwaliteit in het digitale tijdperk.

Diverse onderzoeken en internationale vergelijkingen tonen aan dat het Vlaams onderwijs achterop loopt op vlak van digitalisering ten opzichte van andere landen. Volgens de resultaten van PIAAC hebben 19% van de volwassenen een (te) laag probleemoplossend vermogen in een technologiserende omgeving. Uit de ICT-monitor MICTIVO (2018) blijkt dat een groot deel van de ICT-infrastructuur in scholen verouderd is en dat het effectieve gebruik van technologie en digitale leermiddelen eerder laag is. In het gewoon lager onderwijs is 57% van de desktops en laptops ouder dan 4 jaar en 33% tussen de 1 en 4 jaar oud. De situatie is beter in het secundair onderwijs maar ook hier zijn 33,3% van de laptops en desktops ouder dan vier jaar. 39,5% is tussen 1 en 4 jaar oud en 15,8% is nieuw. Maar 65% van de directies zegt dat de school beschikt over een ICT-beleidsplan. Leerkrachten lager onderwijs gebruiken gemiddeld “meerdere keren per maand” tot “wekelijks” ICT om lessen voor te bereiden en tijdens de les. Leerkrachten uit het secundair onderwijs gebruiken ICT vooral om lessen voor te bereiden. Het ICT-gebruik tijdens de les ligt lager en beperkt zich gemiddeld eerder tot één tot meerdere keren per maand of slechts een paar keer per jaar. Vlaanderen scoort evenmin goed wat betreft de ICT-vaardigheden van leraren. Uit het PISA-onderzoek van 2018 blijkt dat we onder het OESO-gemiddelde scoren wat betreft de vaardigheden van leerkrachten om digitale middelen te integreren in hun lessen met een 63ste plaats op 78 landen. Nauwelijks 55% van de leerkrachten (in het lager secundair onderwijs) zijn hier volgens de directies klaar voor. TALIS 2018 toont dat het gebruik van ICT slechts beperkt aan bod komt in de Vlaamse lerarenopleidingen.

De coronacrisis heeft niet alleen deze achterstand in het Vlaamse onderwijs duidelijker gemaakt maar eveneens de verschillen tussen de scholen onderling. Digitale middelen waren de eerste hulplijn om afstandsonderwijs mogelijk te maken. Scholen die al ver stonden op vlak van ICT-integratie hadden bij de start van de coronacrisis een groot voordeel. Zij waren in staat om snel over te schakelen op afstandsonderwijs. Hun leerlingen beschikten over infrastructuur en de leraren hadden een voorsprong met betrekking tot de didactische vaardigheden om de infrastructuur educatief verantwoord in te zetten. Bovendien hadden deze scholen ook al meer ervaring met en een groter aanbod aan digitale leermiddelen. Heel wat (andere) scholen en leraren hebben naar aanleiding van de coronacrisis grote stappen gezet bij het inzetten en gebruiken van onderwijstechnologie.

---

¹ Rapport Economisch Relancecomité 14 juli 2020.

“Ieder nadeel heb zijn voordeel” zei ooit een sportieve wijsgeer. **We grijpen de Corona-crisis aan om de toekomst te veranderen. En dus om van (ICT-)achterstand naar voorsprong te wippen. Een eerste voorwaarde daartoe betreft de ICT-uitrusting van scholen en leerlingen. Het vijfde leerjaar wordt voortaan een mijlpaal in het leven van elk kind. Het wordt het leerjaar waarin elk kind in Vlaanderen een eigen ICT-toestel krijgt. We verschaffen alle scholen meteen ook de middelen om de huidige leerlingengeneraties gefaseerd toegang te geven tot een eigen toestel. Ook voor de leerkrachten doen we een extra inspanning door te voorzien in een specifieke impuls voor ICT-materiaal en aangepaste ICT-opleidingen.**

Een en ander vergt vanzelfsprekend een gigantische budgettaire inspanning. In 2019 bedroeg de jaarlijkse totale ICT-steun voor de scholen vanuit de Vlaamse overheid 32 miljoen euro. Nu maken we 375 miljoen euro vrij. Om van achterstand naar voorsprong te gaan.

Digitalisering blijft wel een middel en is geen doel op zich. De belangrijkste reden is het onderwijs effectiever maken, de leerprocessen te versterken en ervoor te zorgen dat er meer en diepgaander geleerd kan worden. Het is een middel om noodzakelijke ICT-competenties bij de leerlingen te bereiken én om het onderwijsproces ten volle te ondersteunen. Digitale middelen bieden extra kansen voor differentiatie om sterkere leerlingen verder uit te dagen en kwetsbare leerlingen gerichter te ondersteunen (gepersonaliseerd leren), om afstandsonderwijs te voorzien in bepaalde situaties (ziekte, afwezigheid, besmettingen...), om inzicht in studievoortgang bij leerlingen via learning analytics te verwerven, om administratieve processen te vereenvoudigen, om communicatie met leerlingen, cursisten en ouders... te optimaliseren. Maar evenzeer is digitalisering nodig om de attractiviteit van ons Vlaams onderwijs te versterken door gebruik te maken van nieuwe technologieën².

Met deze digisprong willen we dus een kwaliteitsvolle digitalisering in het onderwijs realiseren om de volwassenen van morgen voor te bereiden op het functioneren in een technologische maatschappij.

We concentreren ons op **vier cruciale en samenhangende speerpunten**: (1) een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur voor alle scholen van het leerplichtonderwijs, (2) een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid, (3) ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen, (4) een kennis- en adviescentrum ‘Digisprong’ ten dienste van het onderwijsveld.

Per speerpunt formuleren we een of meer strategische doelstellingen en geven we aan welke concrete acties we nemen om de digitalisering in het onderwijs door te voeren.

We streven hierbij steeds naar een efficiënte besteding van de overheidsmiddelen en voorzien in een gerichte opvolging van dit digitaliseringsplan.

---

² Advies van het STEM-platform over “Levenslang leren en digitalisering”.

Speerpunt 1: een toekomstgerichte en veilige ICT-infrastructuur

Een cruciale randvoorwaarde voor de digitalisering van het onderwijs is de beschikbaarheid van ICT-infrastructuur³. Concreet gaat het om de beschikbaarheid van kwalitatieve hardware, netwerk- en serverinfrastructuur, internet en connectiviteit in de school maar ook om beveiligingssoftware en randapparatuur zoals routers, beamers en digitale borden. Naast de aanwezigheid van deze infrastructuur, is ook het beheer en het onderhoud een belangrijk deel van deze randvoorwaarde. Extra aandacht moet hierbij gaan naar het veilig houden van het ICT-park en het omgaan met privacy-aanvallen zoals hacking, phishing,...

We werken aan volgende knelpunten:

- onvoldoende beschikbaarheid van ICT-materiaal voor leerlingen en klassen als basisvoorwaarde voor een volledige digitale inclusie;
- ontoereikende ondersteuning van de leerkrachten inzake ICT-materiaal;
- ontoereikende middelen voor een up-to-date computerpark en ICT-ondersteunde infrastructuur zoals internet/wifi/netwerk servers, stopcontacten, laadpunten, software ter ondersteuning....;
- onvoldoende connectiviteit, snelheid en beveiliging;
- onvoldoende kennis en expertise inzake cybersecurity.

We hebben de ambitie om alle scholieren van het vijfde en zesde jaar basisonderwijs en het volledige secundair onderwijs gefaseerd (over de schooljaren 21-22 en 22-23) een individueel toestel ter beschikking te stellen. Daarnaast voorzien we in enkele toestellen voor gedeeld gebruik in elke kleuterklas en klas van het eerste tot en met vierde leerjaar in het basisonderwijs.

We ondersteunen scholen om hun leerkrachten te kunnen voorzien van ICT-materiaal en hun infrastructuur aan te passen in functie van deze doorgedreven digitalisering. We verschaffen daartoe de scholen de nodige middelen. De aankopen van de zowel de toestellen voor de leerlingen als het ICT-materiaal voor de leerkrachten dienen door de betrokken scholen en of scholengroepen met toepassing van de wet op overheidsopdrachten te gebeuren. Het staat de scholen en of scholengroepen vrij binnen het wettelijk kader zelf een plaatsingsprocedure te kiezen of beroep te doen op bestaande raamovereenkomsten.

Naast de middelen voor ICT-infrastructuur, faciliteert de overheid ook door middel van raamovereenkomsten in het kader van telecom en internetverbindingen. Een performante internetverbinding is immers de brandstof waarmee het ICT-gebruik zich moet voeden.

We besteden aandacht aan ecologie en de ethische aspecten van ICT-gebruik. De aangeschafte toestellen moeten aantoonbaar gefabriceerd worden in omstandigheden die voldoen aan principes van het milieu-, sociaal- en arbeidsrecht en de anti-discriminatie wetgeving. Er wordt ook maximaal ingezet op duurzaamheid en circulariteit door afgeschreven hardware te refurbishen en te hergebruiken.

---

³ Aanbevelingen Maatschappelijk Relancecomité 13 juli 2020.

Doelstelling	
Elke school beschikt over een kwaliteitsvolle digitale infrastructuur die digitale didactiek en veilig ICT-gebruik mogelijk maakt.	
Acties	
Actie 1.1.	Actie 1.1.1: elke leerling van het vijfde en zesde leerjaar in het basisonderwijs voorzien van een toestel via de scholen; Actie 1.1.2: elke leerling in het secundair onderwijs voorzien van een toestel via de scholen; Actie 1.2.3: enkele toestellen voor gedeeld gebruik te voorzien in elke klas van het kleuteronderwijs en van het eerste tot en met het vierde leerjaar in het basisonderwijs via de scholen.
Actie 1.2.	Actie 1.2.1: ICT-materiaal voor leerkrachten voorzien via de school; Actie 1.2.2: de versterking van de ICT-infrastructuur binnen de schoolmuren via de scholen.
Actie 1.3.	Het faciliteren van connectiviteit en telecomdiensten voor scholen en onderwijsinstellingen met bijzondere aandacht voor beveiligingsopties en snelheid via een nieuwe raamovereenkomst.
Actie 1.4.	Het faciliteren van het refurbishen en het hergebruik van toestellen via een raamovereenkomst.

Speerpunt 2: een sterk ondersteunend en doeltreffend ICT-schoolbeleid

Een kwaliteitsvolle digitalisering gebeurt doelgericht en onderbouwd. Het volstaat vanzelfsprekend niet om enkel een substantiële hoeveelheid toestellen te voorzien. Een kwaliteitsvolle digitalisering is ingebed in een duidelijke schoolvisie: wat willen met en voor leerlingen bereiken en hoe kan technologie daartoe bijdragen. De aandacht voor de problematiek van cyberpesten vraagt eveneens gerichte aandacht.

Scholen hebben nood aan doeltreffende ondersteuning om deze uitdaging waar te maken op maat van hun eigen pedagogisch project en hun autonomie. De ICT-coördinator en/of een ICT-team spelen een sleutelrol bij de totstandkoming en implementatie van deze schooleigen ICT-visie. ICT-coördinatoren staan in voor zowel de technische als de pedagogische ICT ondersteuning. Deze pedagogische rol is belangrijk om optimaal gebruik van ICT te garanderen in de klas. In Vlaanderen kennen we sinds 2003 een systeem van ICT-coördinatie waarbij de overheid een puntenenveloppe toekent op basis van het aantal leerlingen. Het systeem geldt voor scholen in het leerplichtonderwijs, de CVO's en het DKO, maar niet voor de basiseducatie, een inconsistentie die best wordt weggewerkt.

De coronacrisis toonde aan dat de huidige ICT-omkadering niet voldoet om de huidige uitdagingen aan te gaan. Het onderwijsveld is vragende partij om de taakomschrijving van de ICT-coördinatoren te stroomlijnen en het statuut van de ICT-coördinator te versterken. De roep van het werkveld⁴ wordt ondersteund door de Europese publicatie over digitaal onderwijs (European

⁴ Open brief van de Vlaamse ICT-coördinatoren liga.

commission/EACEA/Eurodice, 2019) die laat zien dat Vlaanderen op dit vlak aan een inhaalbeweging toe is.

We werken aan volgende knelpunten:

- de alsmaar toenemende bevraging van de ICT-coördinatoren is moeilijk op te vangen met de huidige omkadering;
- de onduidelijkheden over het takenprofiel en statuut van de ICT-coördinator;
- de discrepantie tussen de verschillende onderwijsniveaus op het vlak van ICT-coördinatie;
- het gebrek aan een schooleigen ICT-visie;
- de drempels inzake e-inclusie identificeren met aandacht voor ouders met een lage digitale geletterdheid⁵;
- het cyberpesten bestrijden.

Doelstellingen	
• We voorzien voldoende ICT-coördinatie en versterken het ambt van ICT-coördinator zowel inhoudelijk als statutair. • Alle scholen voeren een doeltreffend ICT-beleid gestoeld op een schooleigen visie.	
Acties	
Actie 2.1.	Het uitbreiden van de ICT-coördinatie voor het basisonderwijs, secundair onderwijs, DKO , CVO en CBE.
Actie 2.2.	Samen met het werkveld de kernopdracht/functieomschrijving van de ICT-coördinator verduidelijken en hun statuut versterken.
Actie 2.3.	Stimuleren en ondersteunen van scholen tot de uitbouw van een doeltreffend ICT-beleid met inbegrip van een doeltreffende aanpak van cyberpesten en e-inclusie .

Speerpunt 3: ICT-competente leerkrachten en lerarenopleiders en aangepaste digitale leermiddelen

We willen leerkrachten en scholen ondersteunen bij deze grote digisprong. ICT-competenties van lerenden kunnen alleen maar groeien onder begeleiding van een deskundig schoolteam met de juiste ICT-competenties. Kennis, competenties en attitudes ten opzichte van ICT in het pedagogisch didactisch handelen, het werken in de schoolcontext en de eigen professionele ontwikkeling zijn cruciaal om deze grootschalige operatie te doen slagen. Het Europese referentiekader DigCompEdu is hiervoor de leidraad.

Om de ICT-competenties bij leraren te verhogen zijn er reeds verschillende professionaliseringsmogelijkheden. De Vlaamse overheid ondersteunt momenteel diverse professionaliseringstrajecten (Toll-net, KlasCement, Future Classroom Lab-opleidingen, i-learn ...). Toch blijkt uit het IDEA-onderzoek dat het professionaliseringsveld versnipperd en ontoereikend is en geen afdoende antwoord biedt op de nood van het werkveld. De vraag naar een professionalisering op maat van alle leraren wordt onvoldoende ingelost. Een gerichte en dringende impuls via laagdrempelige professionaliseringsmogelijkheden voor alle leerkrachten en het voorzien van intensieve ICT-bootcamps is cruciaal om de noodzakelijke sterke inhaalbeweging te realiseren.

⁵ Advies VLOR “Volut voor weerbaar onderwijs”.

Lerarenopleiders missen de juiste ICT-competenties en vullen hun rolmodel op dit vlak nog onvoldoende in. Beginnende onderwijsprofessionals zijn niet gewapend tegen de praktijkshock en de digitale uitdagingen op het onderwijsveld. Een gerichte impuls is hier eveneens broodnodig.

Naast infrastructuur is software belangrijk om de digitalisering van het onderwijs kwaliteitsvol waar te maken. Hiermee wordt bedoeld op alle digitale content: digitale oefeningen, digitale cursussen, online content... De beschikbaarheid van meer en betere digitale leermiddelen en leeromgevingen, is een sterke katalysator voor de toenemende digitalisering van scholen in Vlaanderen. Daarom zetten we in op een “single sign on-infrastructuur”, het verder uitbouwen van de educatieve portaalsite KlasCement, de doorontwikkeling van het Archief voor Onderwijs, de ontwikkeling van digitale leermiddelen voor praktijkvakken en in het kader van het stimuleren van gepersonaliseerd leren de evaluatie van i-learn.

Daarnaast ontwikkelen we een kwaliteitskader ‘digitaal onderwijs’ conform het algemene referentiekader onderwijskwaliteit, het OK, dat het onderwijsveld een richtsnoer biedt en waarop het kwaliteitstoezicht gestoeld wordt.

De weg te werken knelpunten zijn:

- de nood aan ICT-competentieverhoging voor alle leerkrachten;
- het gebrek aan mogelijkheid om leerkrachten te specialiseren in ICT;
- het rolmodel die lerarenopleiders opnemen inzake digitaal onderwijs en gewapende beginnende onderwijsprofessionals afleveren;
- de eindgebruikers in staat stellen om snel, eenvoudig en veilig éénmalig in te loggen waarna automatisch toegang wordt verschaft tot meerdere applicaties en zo ook de planlast vermindert;
- het ontbreken van een richtsnoer omtrent kwaliteitsvol digitaal onderwijs;
- het beschikbaar en bruikbaar maken van open lesmateriaal, leermiddelen en Nederlandstalig audiovisueel materiaal;
- de toegang tot betaalbare software;
- de nood aan digitale leermiddelen voor praktijkvakken;
- de nood aan afspraken over de ontwikkeling, de aankoop en het gebruik van onderwijssoftware.

Doelstellingen	
• Alle leerkrachten en lerarenopleiders beschikken over de nodige digitale competenties en kunnen zich specialiseren. • Vlaamse onderwijsinstellingen hebben toegang tot kwaliteitsvolle en innovatieve leermiddelen, leerplatformen en digitale evaluatievormen o.a. via een single sign on-principe.	
Acties	
Actie 3.1.	Digitale competentiebevordering van leerkrachten en ICT-coördinatoren via maatgerichte ICT-opleidingen en ICT-bootcamps met het oog op het verbeteren van digitaal didactische vaardigheden en het gebruik van ICT in het onderwijsproces (m.i.v. digitale leeromgevingen die inzetten op nieuwe technologieën zoals AI of learning analytics).

Actie 3.2.	Gerichte ondersteuning van de lerarenopleiders op het vlak van digitale competenties met het oog op het digitaal competente beginnende onderwijsprofessionals.
Actie 3.3.	De toegang tot digitale leermiddelen vergemakkelijken via de creatie van een “Single Sign On” infrastructuur.
Actie 3.4.	De ontwikkeling van een kwaliteitskader digitaal onderwijs al dan niet geïntegreerd in de bestaande kaders als richtsnoer voor het onderwijsveld met het oog op gericht kwaliteitstoezicht.
Actie 3.5.	De uitbouw van KlasCement als “uniek platform” voor educatief open lesmateriaal met aandacht voor innovatie .
Actie 3.6.	De doorontwikkeling van het Archief voor Onderwijs met uitgebreide leerlingentoeegang en extra functies voor leraren.
Actie 3.7.	Het versterken van initiatieven die digitale leermiddelen voor praktijkvakken en arbeidsmarktgerichte opleidingen ontwikkelen, o.a. via InnoVET.
Actie 3.8.	We evalueren i-learn en onderzoeken hoe we het concept gepersonaliseerd leren kunnen vorm geven.
Actie 3.9.	Het afsluiten van raamovereenkomsten voor software voor scholen en onderwijsinstellingen.
Actie 3.10.	Met uitgeverijen, ontwikkelaars en onderwijsverstrekkers stellen we een ethische code op om onder meer afspraken te maken over de ontwikkeling en het gebruik van onderwijssoftware .

Speerpunt 4: een kennis- en adviescentrum ‘Digisprong’ ten dienste van het onderwijsveld

KlasCement, de educatieve portaalsite van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming zet leerkrachten aan om lesmateriaal en leermiddelen te delen. Naar aanleiding van de coronacrisis steeg het aantal nieuwe leden op nog geen maand tijd met ongeveer 10.000. In maart steeg het aantal unieke dagelijkse aanmeldingen met 15%. Het aantal toegevoegde leermiddelen in maart bedroeg 70% meer dan een gemiddelde maand (cijfers 9 april 2020). Deze cijfers tonen de hoge nood voor ondersteuning op het werkveld. Daarom bedden we KlasCement in een advies- en kenniscentrum Digisprong, die de expertise op het onderwijsveld bundelt, ondersteunt en samenwerking tussen de onderwijsinstellingen en externe actoren faciliteert (bijv. het Vlaams Kenniscentrum Mediawijs,...). We richten deze expertisecel in op overheidsniveau ⁶ naar analogie van kennis- en adviescentra rond digitalisering van het onderwijs in het buitenland. Voor een kennisregio als Vlaanderen met de ambitie om tot de Europese top te behoren, is zo’n kenniscentrum een must.

Data en Artificiële Intelligentie zijn tevens een noodzaak voor onderbouwde beleidsvoering en visievorming zowel binnen de overheid als op schoolniveau. Vlaams wetenschappelijk onderzoek leert dat scholen op dit vlak sterk verschillen. Nochtans wijzen wetenschappers op substantiële effecten op leerlingenniveau bij een gericht datagebruik op schoolniveau. Daarom willen we de dienstverlening vanuit de Vlaamse onderwijsadministratie aan de scholen versterken en digitaliseren en waar mogelijk

⁶ Ballyn, D. (e.a.) (2020) Leerk@cht.net Actieprogramma voor professionalisering van leraren voor de digitale school. Studie in opdracht van VLAIO. Brussel: IDEA Consult

data ter beschikking te stellen met het oog op het voeren van een informatie- en data-onderbouwde beleid.

De Vlaamse overheid kiest resoluut voor een wetenschappelijk onderbouwde beleidsvoering en visieontwikkeling. Daarom versterken we een data-onderbouwde beleidsvoering op Vlaams niveau in samenwerking met het Agentschap Informatie Vlaanderen. Beschikbare informatie uit lopend onderzoek en data-analyse van relevante data over het onderwijs worden doelgericht gebruikt. Specifiek voor ICT beschikt de onderwijsadministratie over een onmiddellijk inzetbaar en gevalideerd instrument, de ICT-monitor MICTIVO.

Verder zetten we in op een digi-check van alle onderwijsregelgeving.

De knelpunten die we wegwerken, zijn:

- de nood aan ondersteuning en begeleiding op digitaal vlak van scholen;
- het tekort aan datagebruik voor het uitbouw van een schoolbeleid;
- de nood aan een sterk dataonderbouwd onderwijsbeleid;
- de bestaande onderwijsregelgeving digitaal vriendelijk maken.

Doelstelling	
Via een centraal kennis- en advies-“Digisprong” ondersteunen we scholen bij de digitalisering van hun onderwijs.	
Acties	
Actie 4.1.	Het oprichten van een centrale ondersteuningsstructuur in de vorm van een kennis-en adviescentrum “Digisprong” ten dienste van het ruimere werkveld met inbegrip van de pedagogische begeleidingsdiensten.
Actie 4.2.	Een datagedreven, kwaliteitsvolle en vereenvoudigde digitale dienstverlening aan de scholen.
Actie 4.3.	Een inspiratiegids ontwikkelen met goede praktijken en tips om scholen te begeleiden in de digitale transformatie.
Actie 4.4.	Het versterken van een data-onderbouwd onderwijsbeleid .
Actie 4.5.	Een digi-check van de onderwijsregelgeving.

Monitoring

Tot slot voorzien we in een accurate monitoring van dit digitaliseringsplan zowel procesmatig als kwalitatief en op alle echelons.

De onderwijsvernieuwingen op het werkveld zullen nauw opgevolgd worden door de ICT-monitor MICTIVO. De ICT-monitor of MICTIVO verschaft beleidsinformatie omtrent infrastructuur, aard en frequentie van gebruik, computervaardigheden en percepties via meer dan 20 indicatoren. Omwille van de coronacrisis wordt het eens zo belangrijk om de evoluties ten opzichte van vorige afnames te meten, en vorderingen van acties genomen op algemeen en schoolbeleid te monitoren. Door een nieuwe afname kan de impact van alle genomen maatregelen m.b.t. digitalisering in het onderwijs beter worden vastgesteld. Een nieuwe afname zal ook een kwalitatief luik bevatten en nagaan alle behoeften afdekt zijn. Door te werken met dit gevalideerd instrument krijgen we ook zicht op de longitudinale evoluties.

Verder zetten we de onderwijsinspectie in. Tijdens de schooldoorlichtingen nemen zij de ICT-component (infrastructuur, schoolbeleid, ICT-gebruik, enz.) op in het toezichtskader. Ze baseren zich daartoe op het referentiekader onderwijskwaliteit (het OK) en het nog te ontwikkelen referentiekader 'digitaal onderwijs' al dan niet geïntegreerd in de bestaande kaders. Over de digitale vooruitgang van de scholen wordt jaarlijks gerapporteerd.

Over de resultaten van het advies- en kenniscentrum 'Digisprong', de digi-check van de onderwijsreglementering en de ondersteuning van scholen op het vlak van datagedreven beleid zal gerapporteerd via de geijkte kanalen. De scholen zullen geregeld op hun tevredenheid worden bevraagd.

Gezien om gevoegd te worden bij het programmadecreet van [...] bij de aanpassing van de begroting 2021

BIJLAGE 2

VISIENOTA VAN KWETSBAAR NAAR WEERBAAR,
VERMELD IN ARTIKEL 32

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Visienota
"van kwetsbaar naar weerbaar" – deel 1
'beter leren, beter voelen'
Plan voor een kwalitatief versterkt onderwijs in uitvoering
van het relanceplan "Vlaamse veerkracht" (VV17)

Inleiding

Het relanceplan ‘van kwetsbaar naar weerbaar’ vormt het sluitstuk van vier relanceplannen in uitvoering van het Vlaanderenbrede relanceplan “Vlaamse Veerkracht”. Ik geloof er sterk in dat deze crisis een kans biedt op een sprong voorwaarts. Samen met de acties in de Digisprong, de Edusprong én het Voorsprongfonds zorg ik ervoor dat de kwetsbare leerlingen mee deze sprong voorwaarts maken.

Ik liet me bij dit plan inspireren door vier basisdocumenten om gefundeerde en kwaliteitsvolle acties uit te rollen:

1. De aanbevelingen van het maatschappelijk relancecomité.¹
2. Het VLOR-advies *Voluit voor weerbaar onderwijs – Wat leren we uit de coronacrisis voor onderwijsbeleid?*²
3. De resolutie van de commissie ad hoc Corona van het Vlaams parlement.³
4. Het advies van de pedagogische taskforce over leervertraging en welbevinden.⁴

Op basis van deze insteken werk ik een ambitieus plan uit waarbij we het volledige Vlaamse onderwijs in twee schooljaren (2021-2022 en 2022-2023) toekomstbestendig maken voor alle leerlingen, met specifieke aandacht voor de meest kwetsbaren.

Om dit te realiseren zet ik in op het terugdringen van de leerachterstand die ten gevolge van de crisis bij de meest kwetsbare leerlingen nog opgelopen is. Daarnaast zet ik in op de mentale gezondheid en het welbevinden van alle lerenden, want de voorbije periode bracht de nodige angst en onzekerheid met zich mee omdat voor velen hun veilige haven wegviel. Deze sprong voorwaarts is enkel mogelijk als we de leraren, lerarenopleiders en schoolleiders ook ondersteunen en versterken. Zonder hen is dit onmogelijk. We weten immers dat sterke leraren en schoolleiders het verschil maken voor weerbare leerlingen.

Concreet vertalen we dit naar drie speerpunten:

1. Van achterstand naar voorsprong: aanpakken leerachterstand (deel 1).
2. Bevorderen van het mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten (deel 1).
3. Versterking van leraren, lerarenopleiders en schoolleiders (deel 2).

Voorliggende visienota focust op de eerste twee speerpunten. De prioriteit ligt op het wegwerken van de leerachterstand en het aanpakken van het verminderd welbevinden bij alle Vlaamse leerlingen. Ik ben er namelijk van overtuigd dat we moeten inzetten op ‘beter leren, beter voelen’.

Budgettair gaat het om een enorme, eenmalige injectie om het hoofd te bieden aan de gevolgen van de coronacrisis in het onderwijs. We opteren ervoor om de zwaarte van de uitrol te leggen in het

¹ Aanbevelingen voor maatschappelijk relance naar aanleiding van COVID19: <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/37581>

² Advies op eigen initiatief van de Vlaamse Onderwijsraad – *voluit voor weerbaar onderwijs*: <https://www.vlor.be/adviezen/voluit-voor-weerbaar-onderwijs>

³ Resolutie over aanbevelingen voor het Vlaamse coronabeleid in het beleidsdomein Onderwijs door de Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid: <https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1456340>

⁴ Advies pedagogische taskforce over leervertraging en welbevinden: <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/advies-pedagogische-taskforce-over-leervertraging-en-welbevinden>

schooljaar 2021-2022 om de nefaste gevolgen van de coronacrisis zo snel mogelijk aan te pakken. In het schooljaar 2022-2023 voorzien we nog een (beperkt) budget om de scholen, leerlingen, leraren, studenten en schoolleiders toekomstgericht te versterken. We gaan ervan uit dat na deze twee schooljaren de gevolgen van de coronacrisis weggewerkt zijn.

De evolutie van de acties wordt drie maal per jaar gemonitord via de periodieke rapportering van de Vlaamse Regering.

Speerpunt 1: Van achterstand naar voorsprong

Zoals hierboven aangehaald is het wegwerken van achterstand en creëren van voorsprong een belangrijk doel. We hebben echter op Vlaams niveau momenteel geen objectief en geverifieerd zicht op de leerachterstand bij de Vlaamse leerlingen. Daarom beroepen we ons momenteel nog op andere toetsen, zoals de peilingsproeven, de OVSG-toetsen en de interdiocesane proeven. In de toekomst zullen we werken met de gestandaardiseerde, gevalideerde en genormeerde net- en koepeloverstijgende proeven zodat we een duidelijker Vlaanderenbeeld beeld krijgen van de onderwijskwaliteit en zo de vinger aan de pols kunnen houden.

Dat het sluiten van de scholen leerverlies teweeg bracht bij kinderen en jongeren bleek wel uit het onderzoek van de Katholieke Universiteit Leuven⁵. Het onderzoek toont aan dat het Nederlands van leerlingen in het basisonderwijs er met elke sluitingsdag op achteruit ging. Bovendien stelt de studie vast dat de impact van sluitingsdagen groter is in scholen met veel kwetsbare leerlingen. De geanalyseerde groep van leerlingen zou in 2020 significante leerverliezen laten optekenen, die zelfs overeenkomen met een half jaar scholing.

Om de ambitie te realiseren de leerachterstand weg te werken én het momentum van deze crisis aan te grijpen om een voorsprong te creëren, gaan we als volgt te werk:

1.1. Structureel meer handen in de klas (loonmodel voorzien op begrotingsaanpassing 2021)

We voorzien structureel meer handen in de klas. Dit wordt mogelijk omwille van de automatische toekenning van de schooltoeslag die de omkadering in het basis- en secundair onderwijs verhoogt. De sociaal-economische status-indicator 'schooltoelage' zorgt ervoor dat net die scholen met meer kwetsbare leerlingen ook meer middelen genereren. Uit het onderzoek van de Katholieke Universiteit Leuven waar we hierboven naar verwezen blijkt dat leerlingen uit minder bevoorrechte socio-economische groepen grotere leerverliezen leden. De 540 voltijds bijkomende onderwijzende personeelsleden (27 miljoen euro op jaarbasis) kunnen ingezet worden voor die leerlingen én we willen hen in de toekomst een voorsprong geven.

1.2. Bijsprong: bijkomende omkadering in het leerplichtonderwijs (éénmalig 'versterking onderwijs')

Naast de structurele extra handen in de klas, zetten we het succesvolle initiatief van de 'Bijsprong' voor één schooljaar verder. Maar liefst 78% van de scholen (zowel voorrang als niet-voorrang scholen) hebben hierop ingetekend. Ook in de resolutie van de Commissie ad hoc Corona van het Vlaams parlementen in het advies van de pedagogische taskforce wordt erop gewezen dat we de

⁵ De Witte, Kristof, and Maldonado, Joana. De Effecten Van De COVID-19 Crisis En Het Sluiten Van Scholen Op Leerlingprestaties En Onderwijsongelijkheid. Vol. 2020, KU Leuven. Faculteit Economie En Bedrijfswetenschappen. Departement Economie, 2020

leerachterstand prioritair tijdens de reguliere onderwijstijd moeten remediëren. Door in te zetten op meer handen in de klas krijgen we de beste garantie om alle kinderen te bereiken.

We voorzien hiervoor ongeveer 2.000 voltijds bijkomende onderwijzende personeelsleden voor het schooljaar 2021-2022. De aanvragende scholen in het kleuter- en leerplichtonderwijs krijgen hiervoor bijkomende omkadering om specifiek in te zetten op het wegwerken van leerachterstand. We gaan na of de aanvraagprocedure voldoende efficiënt is voor de scholen en sturen desgevallend beperkt bij. Met deze bijkomende impuls willen we scholen aanzetten om in een hoog tempo werk te maken van het wegwerken van de leerachterstanden bij die leerlingen die door de extra structurele middelen niet vervat zijn.

1.3. Versterken van de B-stroom, TSO, (D)BSO (arbeidsmarktgerichte finaliteit), het Buitengewoon onderwijs (OV1 en OV2) en de Leertijd (relancemiddelen ‘van kwetsbaar naar weerbaar’)

Uit de onderwijsstatistieken⁶ rond de leerlingenkenmerken blijkt dat het beroepssecundair onderwijs (arbeidsmarktgerichte finaliteit) meer aantikt voor indicatoren van kansarmoede. Omwille van de grotere groep kwetsbaren in deze onderwijsvorm, willen we naast de structurele handen in de klas én de éénmalige extra impuls van de bijsprong ook versterkt inzetten op de B-stroom en het beroepsgericht onderwijs (arbeidsmarktgerichte finaliteit).

1.3.1 Delen van goede praktijken

Vlaams peilingsonderzoek en internationaal vergelijkend onderzoek tonen een duidelijk meetbare achteruitgang in onderwijsprestaties van leerlingen uit de B-stroom en het BSO (arbeidsmarktgerichte finaliteit), en dit voor verschillende vaardigheden en vakken. Toch bestaan er in verschillende scholen goede praktijken die de onderwijsprestaties kunnen verbeteren. Deze goede (innovatieve) praktijken willen we identificeren, evidence-based ondersteunen, opschalen en verspreiden ter versterking van de aangehaalde doelgroepen binnen het arbeidsmarktgericht onderwijs, en dit zowel wat betreft het schoolbeleid als de onderwijspraktijk. Op die manier zorgen we voor een extra versterking van het onderwijs voor deze doelgroep.

1.3.2 ICT-versterking in het buitengewoon onderwijs (OV1 en OV2), het DBSO (arbeidsmarktgerichte finaliteit) en de Leertijd

Waar de bovenstaande actie zich nog breed richt op verschillende vaardigheden en vakken, willen we ook zorgen voor innovatief digitaal leermateriaal. Het is namelijk nu het momentum om deze digitale achterstand aan te grijpen en er digispong van te maken. De meeste acties hierrond zitten reeds vervat in de visienota ‘Digisprong’ (inclusief OV 3 en OV 4 in het buitengewoon onderwijs), maar we willen de kwetsbare leerlingen uit het buitengewoon onderwijs (OV1 en OV2), het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd ook voorzien van digitale infrastructurele omkadering (ICT-infrastructuur en toestellen). Dit gaat over ongeveer 18.000 leerlingen, waarvoor we €552 per leerling uittrekken.

---

⁶ <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/onderwijsstatistieken>

1.3.3 Virtual Reality in TSO (dubbele finaliteit) en BSO (arbeidsmarktgerichte finaliteit)

Maar we gaan nog verder. We willen namelijk het arbeidsmarktgericht onderwijs in het technisch- en beroepssecundair onderwijs (arbeidsmarktgerichte en dubbele finaliteit) afstemmen op de digitale innovaties in de toekomst. We realiseren daarom een digitale innovatiegolf die vertrekt vanuit de brede waaier van het potentieel van XR – Extended Reality en infrastructuur die inzet op computationeel denken via een uitleensysteem. Daar waar XR vandaag voor veel van deze kwetsbare leerlingen nog een onbekend gegeven is, biedt de relance de mogelijkheid om het potentieel van deze technologie in een onderwijscontext te benutten en het computationele denken concreet uit te werken op de klasvloer. Hierdoor creëren we voor deze leerlingen een voorsprong voor hun toekomst op de arbeidsmarkt. Voor de uitvoering van deze actie zullen we erop toezien dat het maximaal samen spoort met de werking van InnoVET.

1.4. Zomerscholen structureel verankeren (recurrent ‘versterking onderwijs’)

De leerachterstand willen we voornamelijk wegwerken in de scholen én tijdens de schooluren (zie acties 1.1 tot 1.3). Aanvullend is het echter, zeker voor de kwetsbare leerlingen, zinvol om extra leertijd te creëren en het leerverlies door het zomereffect te beperken. We verankeren daarom de zomerscholen die in 2020 voor het eerst werden georganiseerd, structureel. Dit doe ik samen met mijn collega-minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen. De sterkte van de zomerscholen ligt in een gevarieerd en doelgericht aanbod dat gekoppeld is aan de onderwijsdoelen en het individueel onderwijstraject van deelnemende leerlingen. De zomerscholen vinden vanaf nu elk jaar in juli en augustus plaats.

Speerpunt 2. Bevorderen mentaal welzijn van leerlingen, scholieren en studenten

De signalen dat het mentaal welzijn van de leerlingen en studenten onder druk staat, worden ons door verschillende instanties bevestigd. De pediatrische taskforce en de kinderrechtencommissaris geven aan dat de gevolgen van de schoolsluitingen, het deeltijds afstandsonderwijs én het ontbreken van structuur voor de leerlingen en studenten nefast is voor hun algemeen welbevinden. Ook de CLB-sector krijgt meer vragen rond het begeleiden van leerlingen met verminderd welbevinden. De taskforce over leervertraging en welbevinden wijst ons erop dat een leerkracht soms tijd wint om leervertraging weg te werken net door eerst tijd en ruimte te nemen om het welbevinden van leerlingen bespreekbaar te maken. Leervertraging ombuigen en welbevinden versterken zijn dus niet in tegenspraak met elkaar, maar versterken elkaar, al is dit evenwicht precair. Via dit speerpunt wil ik daarom inzetten op de opvolging en ondersteuning van het mentaal welzijn van alle Vlaamse leerlingen en studenten. Om deze ambitie waar te maken schuiven we volgende acties naar voor:

2.1. Welzijn van leerlingen en scholieren verhogen via CLB (éénmalig ‘versterking onderwijs’)

2.1.1. Versterking CLB-sector ter ondersteuning van scholen en leerlingen

Leerlingen ervaren een verminderd welbevinden en hebben vaak nood aan een luisterend oor. Via hun school of ouders vinden meer en meer leerlingen de weg naar het CLB. Dit biedt opportuniteiten. Daarom willen we de sector versterken zodat zij leerlingen, ouders en scholen kunnen blijven ondersteunen in de nasleep van de coronacrisis. De CLB moeten opnieuw de nodige tijd en ruimte krijgen om hun rol als leerlingbegeleider in de scholen op te nemen. De CLB-sector gaf namelijk aan

dat ze de handen vol hadden met contacttracing. Dit bleek ook uit de hoorzitting met een CLB-directeur⁷.

De coronamaatregelen hadden immers niet alleen een invloed op de leervorderingen en het psychisch en sociaal functioneren van de leerlingen. De gevolgen dringen ook door in andere domeinen zoals leren en studeren, onderwijsloopbaanbegeleiding en psychosociaal functioneren (PSF). De pedagogische taskforce vindt voornamelijk dat we moeten inzetten op het bevorderen van het PSF. Het is daarom logisch om de CLB-sector daar ook in te versterken.

Daarnaast lijkt het plausibel dat de CLB in het begin van het schooljaar 2021-2022 ook nog hun cruciale taak in het bestrijden van het coronavirus in de scholen door middel van contactonderzoek zullen moeten opnemen omdat de kans klein is dat alle -18-jarigen voor de start van volgend schooljaar gevaccineerd zullen zijn.

2.1.2. Digitaal platform CLB

Zoals hierboven gesteld is een positief effect van de crisis dat meer leerlingen en hun ouders de weg gevonden hebben naar de CLB. Om dit laagdrempelig te organiseren en om nog meer leerlingen en ouders te ondersteunen, werd vaak gebruik gemaakt van CLBCh@t. De CLBCh@t willen we nu onderbrengen in een nog te ontwikkelen CLB-platform. Dit nieuw platform zorgt ervoor dat leerlingen en hun ouders gemakkelijker de weg vinden naar hun CLB. Leerlingen en ouders kunnen er dan immers laagdrempelig een afspraak maken met een CLB-medewerker. Op het platform zal de CLB-sector reeds bestaande tools ter beschikking stellen. Het gaat dan om tools waarmee leerlingen en ouders ondersteund worden rond thema's als faalangst, studiekeuze, motivatie, gezondheidsbevordering, welbevinden, enz. Indien hier nood aan is, kunnen ook nieuwe tools ontwikkeld worden. Aanvullend zal het platform voorzien in alle relevante informatiebronnen en hulpbronnen voor leerlingen, ouders, CLB-medewerkers en school- en netwerkpartners. Het platform moet ook voor scholen en ondersteuners een nuttig instrument zijn.

2.2. Digitale tool welbevinden (relancemiddelen 'van kwetsbaar naar weerbaar')

Naast de CLB wil ik het ook voor de scholen makkelijker maken om hun rol in het verhogen van het welbevinden van de leerlingen op te nemen. Om die leerlingen goed op te volgen op het vlak van welbevinden vind ik het belangrijk dat de school hier data rond verzamelt. Daarom zal ik onderzoeken welke digitale tools er bestaan om de scholen hierin te ondersteunen. Via deze toekomstige tool zou de zorgcoördinator of leerlingbegeleider GDPR-conform een zicht moeten krijgen op het welbevinden op school-, klas- en leerlingniveau. Eveneens zal ik nagaan hoe de CLB-sector deze tool kan inzetten in hun werking om de scholen te ondersteunen.

2.3. Duurzaam versterken studentenwelzijn tijdens en in de nasleep van de coronapandemie (relancemiddelen 'van kwetsbaar naar weerbaar')

Naast aandacht voor het welbevinden in het basis- en secundair onderwijs via de CLB, geef ik ook expliciete aandacht voor het welbevinden van de studenten in het hoger onderwijs. We maken dit concreet in drie fases:

Fase 1: VVS project 'Mentaal welzijn van studenten'

De eerste fase loopt momenteel en bestaat uit het project 'Mentaal welzijn van studenten' dat getrokken wordt door de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). We weten dat de studententijd

---

⁷ Verslag van de hoorzitting (4 december 2020) Commissie ad hoc voor de Evaluatie en Verdere Uitvoering van het Vlaamse Coronabeleid: <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1634234>

een sleutelperiode is waarbij studenten meer vrijheid en autonomie krijgen alsook vaker af te rekenen hebben met stress over beslissingen die hun leven kunnen beïnvloeden. Daarom lanceerde VVS de eerste Vlaanderenbrede bevraging naar het mentaal welzijn van studenten. Deze bevraging is een nulmeting waarna VVS zal komen tot concrete beleidsaanbevelingen voor de instellingen en de overheid. Voor het volledige project staat VVS in nauw contact met de instellingen, de studentenvoorzieningen en het SIHO.

Fase 2: opstart uitrol Vlaanderenbreed beleid

In een tweede fase, die eveneens loopt, willen we een Vlaanderenbreed beleid uitwerken rond het mentaal welzijn van studenten. Aan het Steunpunt Inclusief Hoger onderwijs (SIHO) hebben we gevraagd om dit op te nemen. Hiervoor werd een addendum toegevoegd aan het Convenant met het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO). Het SIHO vormt een brug tussen de Vlaamse overheid en de Vlaamse hogescholen en universiteiten. Er worden momenteel zes verbindingsofficieren ingezet op het versterken en vergroten van de samenwerking in de studentensteden tussen de hogeronderwijsinstellingen en de regionale diensten. Bovendien voorzien deze officieren in extra ondersteuning om de verhoogde nood aan zorg voor de psychische gezondheid van de studenten tijdens de coronapandemie op te vangen. Verder wordt momenteel een centraal platform 'studentenwelzijn' ontwikkeld over de mentale gezondheid en psychische klachten en voorzien we in een online e-health aanbod voor studenten. Daarnaast werd een lerend netwerk voor onderwijsinstellingen opgericht waarin de deskundigheid inzake mentaal welbevinden en inclusief hoger onderwijs continu en duurzaam wordt gedeeld en bevorderd. Aan de hand van de zes omgevingsanalyses van de zes verbindingsofficieren, het onderzoek van VVS en de inzichten van de experts uit het lerend netwerk zal SIHO een tussentijds rapport bezorgen aan de minister van onderwijs met beleidsaanbevelingen. Op het einde van dit project volgt dan een finaal rapport.

Fase 3: implementeren nieuwe beleidslijnen

Aan de hand van de inzichten uit de eerste twee fases, zal tot slot, in een derde fase worden ingezet op nieuw Vlaams beleid rond het mentaal welzijn van studenten. Aan de hand van zowel de resultaten en aanbevelingen uit het project van VVS als aan de hand van de omgevingsanalyse, sociale kaart en beleidsaanbevelingen en actiepunten die uit het tussentijdse rapport van SIHO volgen, wordt nieuw Vlaanderenbreed beleid uitgestippeld. De nieuwe beleidslijnen worden uitgewerkt in de tweede helft van 2021 en vinden ingang op 1 januari 2022.

Het Vlaanderenbrede onderzoek naar het mentaal welzijn van studenten zal voortaan jaarlijks worden uitgevoerd o.l.v. prof. Bruffaerts. Op die manier kan het beleid ook worden gemonitord en bijgestuurd wanneer nodig.

Slot

Bovenstaande acties pakken de leerachterstand en het welbevinden van alle Vlaamse leerlingen actief aan. Ik ben ervan overtuigd dat dit eerste gedeelte van het relanceplan “van kwetsbaar naar wendbaar – deel1: beter leren, beter voelen” de basis vormt om de grootste gevolgen van de coronacrisis in het onderwijs om te draaien van een achterstand naar een voorsprong.

In de volgende visienota van het relanceplan “van kwetsbaar naar wendbaar” focussen we op de acties in kader van het derde speerpunt: versterken van leraren, schoolleiders en lerarenopleiders. Dit onderwijspersoneel zorgt er namelijk voor dat bovenstaande acties succesvol kunnen uitgevoerd worden en ons onderwijs toekomstbestendig maken.

Gezien om gevoegd te worden bij het programmadecreet van [...] bij de aanpassing van de begroting 2021

BIJLAGE 3

VISIENOTA EDUSPRONG. VAN ACHTERSTAND NAAR VOORSPRONG,
VERMELD IN ARTIKEL 32

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Visienota "Edusprong"

Van Achterstand naar Voorsprong

Plan voor een kwalitatief versterkt volwassenenonderwijs in
uitvoering van het relanceplan "Vlaamse veerkracht"

Inleiding

Door de coronacrisis werden heel wat sectoren geconfronteerd met verplichte sluitingen en werknemers getroffen door tijdelijke of definitieve werkloosheid. Daarom focust dit relanceplan op de beroepsgerichte, kwalificerende en duurzame vorming voor mensen die noodgedwongen moeten bijscholen of omscholen. Ook wie minder rechtstreeks getroffen was, moest door de verregaande maatregelen vaak zijn levenswijze aanpassen, zijn gezins- en professionele leven herorganiseren en zijn sociale leven herdenken.

De impact van de coronacrisis op het volwassenenonderwijs is groot. De centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs moesten hun fysieke lessen noodgedwongen stopzetten en schakelden – waar mogelijk – over op afstandsleren. Anders dan het leerplichtonderwijs, werden in het volwassenenonderwijs ook heel wat opleidingen afgebroken of niet meer opgestart. Kwetsbare cursisten haakten af, o.a. omdat ze bezorgd waren over de mogelijke gezondheidsrisico's. Ook in het nieuwe schooljaar 2020-2021 zijn de problemen nog niet van de baan door het verplicht overschakelen op afstandsonderwijs in heel wat opleidingen.

Een crisis biedt ook een kans op een sprong voorwaarts. Opleiding en vorming zijn hierbij cruciale elementen. Het Vlaams volwassenenonderwijs is een belangrijke partner voor een samenleving die opstaat uit de crisis, die nieuwe wegen inslaat en nieuwe kansen benut. De centra voor volwassenenonderwijs (cvo) en de centra voor basiseducatie (cbe) zijn daarbij een belangrijke schakel binnen een breder veld van vorming, opleiding, werk en sociale ontplooiing. Niet als concurrent, maar als partner van andere opleidingsverstrekkers.

Het volwassenenonderwijs blijft daarom voluit inzetten op het aanbieden van een brede en duurzame vorming met als doel een bijdrage te leveren aan de persoonlijke ontwikkeling en het maatschappelijk functioneren, het beheersen van een taal, de verdere deelname aan onderwijs of het uitoefenen van een beroep. Dit relanceplan focust op het opvangen van de shock van de coronacrisis via een lokaal verankerd, arbeidsmarkgericht aanbod, een vernieuwing van het opleidingsaanbod, het flexibeler maken van de opleidingsmogelijkheden en het actief in de markt zetten van het aanbod. Op die manier willen we voor alle volwassenen de mogelijkheid tot een 'Edusprong' creëren en de centra een stevige kwaliteitsimpuls geven.

Een behoeftegerichte invulling van het opleidingsaanbod volwassenenonderwijs in afstemming met lokale partners op basis van een regioscan, vormt een sleutelement. Tegelijkertijd maken we werk van vernieuwde toekomstgerichte beroepsopleidingen die we flexibel aanbieden. Daarnaast zetten we in op een ruim toegankelijk en aantrekkelijk digitaliseringsaanbod. De ongekwalificeerde uitstroom dringen we terug door gerichte acties.

De beleidsdomeinen Werk en Onderwijs zien het schooljaar 2021-2022 als "Jaar van de Opleiding". Daarom lanceren we een groot offensief op vlak van opleiding, zowel voor werkzoekenden, als voor tijdelijk werklozen, als voor inactieven, als voor mensen die een job hebben maar zich wensen of genoodzaakt zien, te heroriënteren specifiek gericht op het volwassenenonderwijs. Daarom is levenslang leren ook als belangrijke prioriteit opgenomen in het relanceplan voor de Vlaamse arbeidsmarkt 'Alle hens aan dek', alsook in het 'Voorsprongfonds' die de relance in het hoger onderwijs voorziet. Met Edusprong willen we van het volwassenenonderwijs een sterk en gekend merk maken, dat ook de nodige kruisbestuiving voorziet met de arbeidsmarkt en andere opleidingsverstrekkers.

We doen dit alles binnen een langetermijnvisie op levenslang leren en binnen een breed partnerschap met VDAB, Syntra's en de sectoren.

1. Omgevingsanalyse

Voor de Vlaamse Regering is levenslang en levensbreed leren een prioriteit die is opgenomen in het Vlaams regeerakkoord 2019-2024¹. De experts van het maatschappelijk en economisch relancecomité² onderstreepten andermaal het belang ervan. Het Vlaams parlement formuleerde eveneens een aantal aanbevelingen ten aanzien van het volwassenenonderwijs. Ten slotte is er ook heel wat onderzoek over levenslang leren in Vlaanderen. In lijn met het voornemen om 'data-driven' beleid te voeren, is deze visienota gebaseerd op een omgevingsanalyse.

Nieuwe maatschappelijke uitdagingen versus de Vlaamse leercultuur

Deze crisis toont aan dat het meer dan ooit belangrijk is dat iedereen de eigen competenties een leven lang versterkt, uitbreidt of vernieuwt en vraagt van iedereen een grote wendbaarheid en flexibiliteit. Internationaal en Vlaams onderzoek tonen het belang aan van brede transversale vaardigheden om later in het leven duurzaam inzetbaar te blijven op de arbeidsmarkt of om volwaardig aan de samenleving te kunnen participeren.³

Nochtans kan de leercultuur in Vlaanderen nog een flink stuk beter. Met een participatie van 8,6% van de 25-64 jarigen aan opleiding of vorming in 2019 zit Vlaanderen in de lagere middenmoot in vergelijking met andere Europese landen. Dat is ver onder de benchmark van 15% die afgesproken is in het kader van het 'Education and Training 2020'-kader.⁴ Bovendien zijn het vaak de meest kwetsbaren die weinig deelnemen aan vormen van bijscholing en levenslang leren. Zowel de OESO als het PIAAC-onderzoek⁵ waarschuwen dan ook voor dit Mattheüeffect.

In de beleidsnota voor Onderwijs 2019-2024⁶ staat de uitdrukkelijke ambitie om van Vlaanderen tegen 2024 een lerende samenleving te maken. Daartoe werd samen met het beleidsdomein werk een partnerschap levenslang leren opgericht waarvoor vier prioritaire uitdagingen werden geformuleerd: iedereen leergretig maken; leren toegankelijk maken; vraag en aanbod goed afstemmen; leren wordt werken en werken wordt leren.⁷ Volwassenen aansporen om te blijven leren wordt echter een hele uitdaging in een Vlaanderen waar het begrip 'leercultuur' nog onvoldoende is ingeburgerd en waar de Vlaming moeilijk te verleiden is om deel te nemen aan vorming en opleiding.

Vormen van afstandslernen zijn te weinig ingeburgerd

De coronacrisis zorgt ervoor dat heel wat opleidingen in het volwassenenonderwijs noodgedwongen een combinatie zijn tussen afstandsonderwijs en contactonderwijs. Deze vorm van 'blended learning' vormt voor heel wat cursisten én centra een uitdaging.

¹ Vlaamse Regering, Vlaams Regeerakkoord 2019-2024, p. 20

² 'Vlaanderen herleeft' Aanbevelingen voor maatschappelijke relance naar aanleiding van COVID-19, p. 7, 33, 35, 54, 81, 83

³ Hanushek, Schwerdt, Woessmann en Zhang (2017), General Education, Vocational Education, and Labor-Market Outcomes over the Life-Cycle. In: Journal of Human Resources, 52, pp. 49-88.

Hampf en Woessmann (2017), Vocational vs. General Education and Employment Over the Life-Cycle: New Evidence from PIAAC. Paper presented at the 4th international PIAAC conference, Singapore.

Laurijssen en Glorieux (2017), De arbeidsmarktperspectieven van een beroepsgerichte opleiding. Een analyse van de eerste jaren van Vlaamse schoolverlaters op de arbeidsmarkt. Gent: Steunpunt Onderwijsonderzoek. Geraadpleegd op 05.09.2018 op http://socipc1.vub.ac.be/torwebdat/publications/t2017_20.pdf

Lavrijsen en Nicaise (2014), Life cycle patterns in the labour market returns to vocational education. Evidence from the LFS and PIAAC, Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen, Leuven. Geraadpleegd op 05.09.2018 op https://steunpuntssl.be/Publicaties/Publicaties_docs/ssl-2014.05-1-1-1-life-cycle-patterns-in-the-labour-market-returns-to-vocational-education

ⁿ

⁴ EAK Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium), LFS Eurostat, bewerking Steunpunt Werk en Statistiek Vlaanderen

⁵ Martin (2018), Skills for the 21st century. Findings and policy lessons from the OECD survey of adult skills. OECD Education Working Papers; PIAAC, <https://www.oecd.org/employment/skills-and-work/adult-learning/>

⁶ Beleidsnota 2019-2024 Onderwijs. p. 14

⁷ 'De lerende samenleving' Conceptnota voor de Vlaamse Regering (12/06/2020).

Het PIAAC-onderzoek leert dat Vlaanderen de laagste participatie van alle deelnemende landen kent aan vormen van afstandsleren voor opleidingen van volwassenen in de periode voor de coronacrisis. Dat geldt ook voor volwassenen met sterke digitale vaardigheden.⁸

Een analyse van het afstandsleren in het volwassenenonderwijs tijdens de lockdown door de OESO, duidt op het belang van digitale basisvaardigheden als noodzakelijke randvoorwaarde. Voor veel leraren is het overschakelen op afstandsleren een uitdaging en dus pleit de OESO voor een gerichte en doorgedreven professionalisering.⁹

Het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs is kwalificerend van aard en wordt afgesloten met een vorm van evaluatie of assessment. Op vlak van digitale evaluatie mist ook het volwassenenonderwijs ervaring.¹⁰

Digitale vaardigheden

De digitalisering van de samenleving stelt grote uitdagingen voor wie niet mee is op deze digitale trein. In 2019 beschikt slechts 36% van de Vlamingen over meer dan een basiskennis aan digitale vaardigheden. 38% van de Vlaamse bevolking beschikt echter over zwakke tot geen digitale vaardigheden en is dus kwetsbaar voor de toenemende digitalisering van de samenleving.¹¹ Deze coronapandemie heeft dit nog eens op scherp gesteld.

Hierin zit een opportuniteit voor het volwassenenonderwijs dat al geruime tijd een brede waaier aan ICT-opleidingen voor volwassenen aanbiedt, van de elementaire vaardigheden in de centra voor basiseducatie tot een brede waaier aan opleidingen van beginners tot gevorderden op het vlak van toepassingssoftware, sociale media, web-, video- en grafische toepassingen. Het aanbod in het volwassenenonderwijs is bovendien ideaal geplaatst om die groepen in de samenleving die versneld moeten omschakelen naar een digitale variant van hun beroeps- of vrijetijdsactiviteiten te ondersteunen.

Ongekwalficeerde uitstroom

Volgens het schoolverlatersrapport van de VDAB kampt Vlaanderen met 9,0% ongekwalficeerde schoolverlaters, waarvan 30,5% na één jaar als werkzoekend wordt geregistreerd¹². Ook tijdens de eerste lockdown haakten heel wat kwetsbare jongeren vroegtijdig af. Nochtans is een studiegetuigschrift¹³ of een diploma secundair onderwijs cruciaal. Het streefdoel is en blijft uiteraard dat zo veel mogelijk jongeren via de gebruikelijke weg een onderwijskwalificatie behalen. Jongeren zonder studiegetuigschrift of een diploma secundair onderwijs blijven namelijk kwetsbaar op de arbeidsmarkt waarbij hun tewerkstelling vaak niet voldoende duurzaam is. Deze bezorgdheid wordt onderstreept door de Vlaamse Onderwijsraad¹⁴.

⁸ PIAAC, <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/the-potential-of-online-learning-for-adults-early-lessons-from-the-covid-19-crisis-ee040002/>

⁹ OECD (2020), The potential of online learning for adults: Early lessons from the COVID-19 crisis, 2020

¹⁰ Idem 'Vlaanderen herleeft' Aanbevelingen voor maatschappelijke relance naar aanleiding van COVID-19, p. 7, 33, 35, 54, 81, 83

¹¹ Statbel, ICT-enquête huishoudens, 4 februari 2021 (<https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/digitale-kloof-blijft-breed-tussen-laag-en-hooggeschoolden>)

¹² Schoolverlatersrapport: Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen – editie 2020, VDAB, p. 15

¹³ studiegetuigschrift verwijst hier naar het studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs.

¹⁴ Vlor-advies: meer kruisbestuiving tussen wegen naar een diploma secundair onderwijs

Daarnaast is er een substantiële groep zogenaamde NEET-jongeren. Deze groep 15- tot 24-jarigen is niet aan het werk en volgt geen onderwijs of vorming. In Vlaanderen bevindt 7,8% van de jongeren in de leeftijdscategorie 18- tot 24-jarigen zich in die situatie.

Een analyse van de Rijksdienst voor de Sociale zekerheid over de eerste maanden van de coronacrisis toont aan dat de volledige of gedeeltelijke sluiting van heel wat ondernemingen een grote impact heeft, niet in het minst op jongeren¹⁵. Die impact is bijzonder divers, niettemin staat vast dat een economische crisis voor veel jongeren en werknemers ook een moment is om hun levensloopbaan een andere wending te geven, bijvoorbeeld richting knelpuntberoepen. Het volwassenenonderwijs kan in de bij- en omscholing van deze werknemers en de kwetsbare jongeren een belangrijke rol vervullen.

2. Speerpunten en acties

Met de relancemiddelen willen we van het volwassenenonderwijs een sterk merk maken én het een boost geven om meer dan ooit de speler te worden die de sociale mobiliteit van mensen faciliteert, via omscholing, bijscholing en kwalificering. We vertrekken vanuit de achterstand die het volwassenenonderwijs opliep door de coronacrisis om het een voorsprong te geven en pakken tegelijkertijd de structurele problemen aan. We mikken daarom naast een grotere naamsbekendheid, toeleiding bij het grote publiek en een sterke verankering in de regionale context op inhoudelijke vernieuwingen die het volwassenenonderwijs een sterkere arbeidsmarktgerichte focus en een 21ste eeuws karakter geven. Flexibiliteit, innovatie en duurzame verankering staan voorop. Om deze ambitie waar te maken richten we ons op vier inhoudelijke speerpunten waaraan 13 actielijnen worden gekoppeld. De vier speerpunten zijn :

- 1) een sterke promotiecampagne 'Levenslang Blijven Leren' in het volwassenenonderwijs;
- 2) het versterken van arbeidsmarktkansen voor alle Vlamingen die er nood aan hebben;
- 3) het versterken van digitale competenties van een ruim doelpubliek;
- 4) het gericht inzetten op een gekwalificeerde uitstroom.

Speerpunt 1: Het volwassenenonderwijs vervult een belangrijke rol in het stimuleren van elke Vlaming om levenslang te blijven leren.

We willen deze ambitie waarmaken door:

1. een wervende Vlaanderenbrede promotiecampagne;
2. een opleidingskompas te ontwikkelen;
3. een lokale doeltreffende informatieverstrekking met aandacht voor kansengroepen in samenwerking met lokale partners en bestaande initiatieven.

De brede mediacampagne moet ondersteunend werken aan het beter en breder op de kaart zetten van het volwassenenonderwijs in kader van onder meer "Jaar van de Opleiding 2021".

In een eerste fase spelen we kort op de bal met een snelle en actieve campagne gericht op het brede publiek en in het bijzonder op specifieke doelgroepen die ten gevolge van de covid-19 pandemie nood hebben aan her- of omscholing. Daarnaast leggen we een stevige en brede basis voor het profileren van het volwassenenonderwijs als sterk merk bij het grote publiek. Daarom richt de campagne zich niet enkel tot potentiële cursisten, maar ook tot de vele organisaties waarmee de centra lokaal kunnen

¹⁵ Dynam working paper in het kader van de samenwerking met RSZ, RVA, KSZ, BISA, DWSE en IWEPS (https://www.dynamstat.be/files/publications/DynamRelease2020_NL.pdf)

samenwerken. Potentiële samenwerkingspartners zijn immers vaak nog te weinig bekend met de diversiteit aan opleidingsmogelijkheden binnen het volwassenenonderwijs.

De Vlaanderenbrede communicatiecampagne gericht op het volwassenenonderwijs moet dus inspelen op de acute noden (zoals het dalend aantal inschrijvingen, stijgend aantal werkzoekenden, toename in de vraag naar om- en bijscholing) maar ondersteunt ook de initiatieven die we binnen het volwassenenonderwijs lanceren om een antwoord te bieden op de structurele problemen zoals de lage participatie aan levenslang leren in Vlaanderen, de digitalisering, de positie van de kansengroepen op de arbeidsmarkt en de ongekwalificeerde uitstroom.

De promotiecampagne gaat gepaard met een doelgerichte oriëntering van volwassen (kandidaat)-cursisten naar het meest passende opleidingsaanbod en een objectieve informatieverstrekking over de mogelijkheden en randvoorwaarden om als volwassene te leren. Bij de uitwerking van de campagne stemmen we onderling af met campagnes in andere sectoren die eveneens gericht zijn op levenslang leren met als doel het resultaat voor alle betrokken sectoren te maximaliseren.

Het creëren van meer duidelijkheid bij (potentiële) cursisten over alle mogelijkheden om via het volwassenenonderwijs in Vlaanderen levenslang te leren, is niet vanzelfsprekend. Eerdere pogingen bleken niet altijd een groot succes, zoals bijvoorbeeld de wordatjewil-databank en -website. De recentere website Onderwijskiezer is wel doeltreffender, maar is gericht op oriëntering van scholieren en studenten. Daarom ontwikkelen we een duidelijk en laagdrempelig opleidingskompas. Deze tool zal niet alleen het actuele opleidingsaanbod voor volwassenen presenteren, maar ook kandidaat-cursisten de juiste richting wijzen bij het bepalen van hun leernoden.

Om alle beoogde doelgroepen te bereiken en hen te begeleiden bij hun leervraag zal een outreachende aanpak vereist zijn. Daarom activeren we een sterke netoverstijgende regionale samenwerking van de centra met lokale partners die deze functie reeds opnemen zoals VDAB, agentschap integratie en inburgering, OCMW, Huis van het Nederlands en de Leerwinkels.

Speerpunt 2: Versterken van arbeidsmarktkansen via om- en bijscholen

Dit relanceplan heeft de ambitie om het volwassenenaanbod te versterken op het vlak van duurzame arbeidsmarktgerichte kwalificatiemogelijkheden met een 21ste-eeuws karakter en dit zonder afbreuk te doen aan de brede vorming en het divers en wijdverspreid aanbod waarmee het volwassenenonderwijs zich vandaag al onderscheidt van andere opleidingsverstrekkers.

We ontplooiën daartoe volgende acties:

1. het actief inspelen op lokale arbeidsmarktbehoeften;
2. het versneld ontwikkelen van toekomstgerichte curricula en infrastructuur;
3. een doorgedreven EVC-beleid;
4. het verruimen van flexibele opleidingsmogelijkheden zoals een vakantieaanbod;
5. een inzet op geïntegreerde trajecten (in het bijzonder voor NT2-leerders en laaggeletterden);
6. het verder ontwikkelen van verschillende vormen van hybride leren in functie van een flexibel en gedifferentieerd aanbod.

Inspelen op lokale arbeidsmarktbehoeften

Mensen die een duurzame wending willen (of moeten) maken in hun beroepsloopbaan en dus een nieuwe basiskwalificatie willen behalen, kunnen hiervoor in de centra terecht. Ze krijgen er een brede vorming gericht op competenties die in sterk verschillende contexten bruikbaar zijn. In die zin biedt

het volwassenenonderwijs een beroepsvorming aan met maximale duurzame kansen op de arbeidsmarkt. Hierbij is een nauwe samenwerking met de VDAB en Actiris onmisbaar en zetten we vooral in op opleidingen richting de knelpuntberoepen met het oog op een duurzame kwalificatie. Op die manier geven we mensen de kans om hun carrière een nieuwe wending te geven. Voor wie door een combinatie van de opleiding Aanvullende Algemene Vorming en een beroepsopleiding het diploma SO wil behalen, is een OKOT (Onderwijs kwalificerend opleidingstraject) mogelijk. Voor werklozen worden intensieve OKOT-trajecten in samenwerking met VDAB aangeboden.

Aangezien de lokale noden verschillen, geven we de cvo en cbe de opdracht om op basis van een regioscan een opleidingsaanbod uit te bouwen op maat van de lokale behoeften. Op die manier willen we de regionale verankering van het volwassenenonderwijs stimuleren wat op zijn beurt de naamsbekendheid van de sector ten goede komt.

Flexibel inspelen op toekomstgerichte opleidingen in een sterk lokaal netwerk

We zetten in op een versnelde omzetting van beroepskwalificaties naar nieuwe opleidingen. Bij de versnelde omzetting focussen we vooral op toekomstgerichte vernieuwende opleidingen waarbij de focus ligt op zorgberoepen, STEM en Green Deal. Door technische beroepsopleidingen zoals bijvoorbeeld koeltechnieken, HVAC, installateur van hernieuwbare energie... te moderniseren in functie van artificiële intelligentie en augmented virtual reality, anticiperen we op toekomstige noden. We ondersteunen de centra hierbij en moedigen een samenwerking met het beroepsgericht onderwijs (onder meer met secundaire scholen die TSO, BSO en DBSO aanbieden) en met sectorale organisaties op het vlak van infrastructuur aan. Voor personeelsleden uit de zorgsector zijn er momenteel al tal van uitbreidingsmodules waarvoor een aanbod via (een deel) afstandsonderwijs een meerwaarde zou zijn.

Daarnaast is een lokale en regionale samenwerking met bedrijven bijzonder belangrijk. Om deze doelstelling waar te maken ondersteunen we de centra in onderlinge samenwerking met het oog op het ontwikkelen van een regionaal afgestemd aanbod op basis van een onderbouwde regioscan. Waar nodig versoepelen we de bestaande procedures om een vlotte afstemming van het aanbod op de regionale en lokale behoeften mogelijk te maken (bijvoorbeeld procedure opmaak opleidingsprofielen en procedure voor de aanvraag van een tijdelijke onderwijsbevoegdheid).

Vertrekken vanuit leernoden en -behoeften bij de cursist

Het volwassenenonderwijs heeft niet alleen een brede waaier aan beroepsopleidingen, maar kan deze ook in functie van de doelgroep flexibel aanbieden via een modulaire structuur. Momenteel worden de opportuniteiten hiervan nog onvoldoende benut. We voorzien in een gerichte stimulering op dit vlak en werken desgevallend wettelijke belemmeringen weg.

Het doel- en maatgericht inspelen op de competenties die cursisten al bezitten via het Erkennen van Verworven Competenties (EVC), Erkennen van Verworven Kwalificaties (EVK) en EVC-assessments, vormt eveneens nog een uitdaging. Het huidige financieringsmechanisme werkt op dit vlak contraproductief en verdient een bijstelling. Volwassenen die zich als cursist inschrijven, hebben vaak al via een eerdere opleiding, in hun job(s) of via informeel leren competenties verworven. We willen dat elke cursist bij zijn binnenkomst een screening krijgt in functie van een vlot traject naar de juiste modules. Als bij die screening blijkt dat een potentiële cursist niet de volledige opleiding moet doorlopen maar vrijstellingen kan krijgen, is de kans veel groter dat hij volhoudt. Dit kan dus een win-win situatie zijn: de potentiële cursisten haken minder af en behalen het bewijs van een beroepskwalificatie, de centra genereren middelen door de inschrijvingen en de reeds bestaande kwalificatiebonus en de maatschappij telt meer gekwalificeerde mensen.

Daarom voorzien we relancemiddelen voor het uitwerken van een gemeenschappelijk vrijstellingskader ter ondersteuning van de centra. Centra bundelen hun expertise in het versneld

uitwerken van vrijstellingstesten (inhoud, afnamemodaliteiten...) met respect voor de rol die de pedagogische begeleidingsdiensten hierin opnemen.

Dit geldt in het bijzonder voor het tweedekansonderwijs. We maken werk van een inhoudelijke vernieuwing van de algemene vorming en van een nauwere samenwerking en betere afstemming met de examencommissie (zie infra).

Een flexibele organisatie van het aanbod

Voor werkenden die zich naast hun werkuren willen herscholen zijn er avond- en/of weekendopleidingen, al dan niet in vormen van hybride leren waarbij contactlessen met afstandsonderwijs en werkplekleren worden gecombineerd. Werkenden die met steun van hun werkgever (al dan niet in het kader van het Vlaams Opleidingsverlof) willen omscholen of bijscholen, herintreders of werklozen kunnen overdag een opleiding volgen. Verschillende vormen van hybride leren worden verder ontwikkeld.

Duale trajecten bieden op dit vlak eveneens perspectief. Op die manier kan het volwassenenonderwijs cursisten aantrekken die anders moeilijk de stap zetten naar een opleidingsaanbod. We houden de vooropgestelde timing aan om vanaf september 2022 het duaal leren uit te rollen in het volwassenenonderwijs met een aangepast beleidskader, rekening houdend met de eigenheid van deze leerweg en de diversiteit van de potentiële doelgroep.

Een aanbod tijdens vakantieperiodes kan nieuwe cursisten aantrekken. Meestal houden de arbeidsmarkt en de schoolvakanties elkaar in evenwicht. Schoolvakanties kenmerken zich door een lage aanwervingsgraad en daling in het aantal vacatures. Dat maakt van schoolvakanties een uitgelezen periode voor intensief opleidingsaanbod gericht op een versterkte (her)intrede op de arbeidsmarkt. Vandaag beperkt het zogenaamde 'zomeraanbod' zich in hoofdzaak tot NT2-modules. Dit vakantieaanbod willen we substantieel verruimen. Waar nodig passen we de regelgeving aan in overleg met de sociale partners.

Het gelijktijdig geïntegreerd aanbieden van een module uit een beroepsopleiding en een ondersteunende module biedt een meerwaarde omdat deze aanpak de functionaliteit van de opleidingen ten goede komt en bevorderlijk is voor de leermotivatie en het leerproces van de cursist. In die zin is een optelsom van de duur van de afzonderlijke modules niet noodzakelijk. Daarom werd voor het gelijktijdig geïntegreerd NT2-onderwijs een afwijking op de normale onderwijstijd voorzien. Sinds 1 september 2019 kunnen cbe en cvo aan cursisten gelijktijdig de inhoud van een NT2-module en de inhoud van een module van een andere opleiding aanleren. Maximaal de helft van de normale duur van de NT2-modules of Alfa-NT2-modules kan zo gelijktijdig met een andere opleiding aangeboden worden. Voorwaarde is wel dat de gelijktijdige lessen door twee lesgevers (de NT2-lesgever en de lesgever van de andere opleiding) gegeven worden. Voor de cursisten betekent dit dus een tijdswinst. Samen met de geïntegreerde aanpak zorgt dit voor minder uitval van cursisten. Ook deze opportuniteit willen we uitbreiden.

In het versterken van arbeidsmarktkansen hebben de cbe een belangrijke rol te vervullen. Veel laaggeletterde volwassenen hebben nood aan een extra ondersteuning om een beroepsopleiding met succes te doorlopen. Door een gericht en geïntegreerd geletterdheidsaanbod op vlak van rekenvaardigheden, Nederlands, Leren leren of ICT-competenties te voorzien, kunnen de cbe en cvo de slaagkansen van deze cursisten aanzienlijk verhogen en hun perspectief verruimen. Dergelijk ondersteunend geletterdheidsaanbod kunnen de centra ook voor opleidingen buiten het volwassenenonderwijs organiseren, bijvoorbeeld op vraag van VDAB. De sector volwassenenonderwijs

kan drempelverlagend werken door het aanbod van cbe en cvo beter af te stemmen en vorm te geven in functie van de noden en interesses van laaggeletterde cursisten.

Speerpunt 3: Versterking van digitale competenties

Digitale en technologische evoluties hadden nooit eerder zo'n impact op ons leven. Digitalisering leidt tot nieuwe kansen. Iedereen voldoende digitale basiscompetenties aanreiken is echter niet evident. Daarom beperkt dit relanceplan zich niet tot algemene digitale vaardigheden voor de samenleving, maar is er ook expliciet aandacht voor gerichte opleidingen voor mensen die plaats- en tijdsafhankelijk werken en het gericht ontwikkelen van hun digitale vaardigheden.

We ontwikkelen volgende acties:

1. een maatgericht aanbod digitale vaardigheden voor alle werknemers (inclusief onderwijspersoneel en kansengroepen);
2. het invoeren van doorgedreven flexibele vormen van hybride leren en een digitale cultuur.

Een maatgericht aanbod voor het versterken van werknemers en onderwijspersoneel in het bijzonder

Er is nood aan een maatgericht en duurzaam aanbod rond het versterken van digitale vaardigheden van werknemers die in de toekomst blijvend telewerken en die vandaag nood hebben aan een uitbreiding van hun competenties op dit vlak (Bv. in gebruik van cloudomgeving, digitaal samenwerken, digitaal vergaderen, webinars maken, ...).

Binnen het ruimere onderwijsveld schenken we meer aandacht aan de versterking van ICT-vaardigheden van leraren in het kader van de Digisprong. Het volwassenenonderwijs zal in het aanbieden van deze cruciale beroepsvaardigheden een belangrijke rol spelen en een geschikt aanbod organiseren voor leerkrachten. De bestaande modules ICT in een Educatieve Context worden vandaag te weinig benut. Ook rond andere thema's (ICT en Sociale Media, ICT en Administratie, Webcontent, ICT-programmeren, augmented reality...) kunnen de centra een kwaliteitsvol aanbod uitwerken voor onderwijsprofessionals. Dit aanbod moet zowel door individuele leerkrachten uit verschillende scholen kunnen gevolgd worden, als op maat van een schoolteam worden uitgewerkt. Dit aanbod voor onderwijsprofessionals kan aan kracht winnen door afstemming met het lerend netwerk dat in het kader van het Voorsprongfonds wordt opgericht voor het delen van good practices betreffende de professionalisering van docenten in digitale didactiek en digitaal evalueren.

We versterken de digitale competenties bij kansengroepen die over onvoldoende digitale geletterdheidsvaardigheden beschikken zodat ook zij beter kunnen participeren aan een post-corona samenleving. Meer dan ooit moeten de cbe en cvo dus inzetten op het leren werken met digitale tools, het versterken van het probleemoplossend vermogen in een digitale context en de ontwikkeling van informatiegeletterdheid. Wie in algemene zin over onvoldoende digitale basisvaardigheden beschikt, moet hiervoor in het volwassenenonderwijs een functioneel aanbod kunnen krijgen.

Om maximaal in te spelen op deze noden rond digitale geletterdheid voorzien we in de mogelijkheid om een kwaliteitsvol maatgericht ICT-aanbod aan te bieden onder de vorm van open modules, zodat cursisten doelgericht kunnen werken aan de digitale vaardigheden die ze nog ontbreken met als doel de opleidingskansen en hun participatiemogelijkheden in de brede samenleving te vergroten. Met open modules kunnen de centra beter inspelen op concrete leervragen van cursisten en worden samenwerkingen met partnerorganisaties eenvoudiger en efficiënter. Het ICT-aanbod kan maximaal worden afgestemd op de ICT-noden van de cursist bij de gevolgde opleiding en vergroot de kans dat cursisten in die opleiding slagen en tegelijk ook digitale vaardigheden verwerven. Dit kwaliteitsvol ICT-aanbod verlaagt de drempels om doelgericht deel te nemen aan digitaal afstandsonderwijs.

Flexibele vormen van hybride leren

Vooraf voor de doelgroep van werkende cursisten die woeken met hun tijd biedt afstandsonderwijs opportuniteiten. Vandaag is 100% afstandsonderwijs enkel toegestaan in de periode waarin er beperkende maatregelen van kracht zijn als gevolg van de coronacrisis. De vraag naar verankering dringt zich op. De verdere ontwikkeling van een tijds- en plaats onafhankelijk studieaanbod biedt zeker opportuniteiten om de doelgroep van volwassenen die er door werk- of gezinsverplichtingen niet altijd in slagen om elke week naar de les te komen, maar die wel in een cbe of een cvo een opleiding willen volgen, te bereiken. Daarom geven we de ontwikkeling en de versterking van doelgericht afstandsonderwijs binnen het volwassenenonderwijs alle kansen en passen waar nodig de regelgeving aan en geven we de centra impulsen om aangepaste (onderwijs)methodieken en -technologieën te ontwikkelen en doeltreffend te implementeren.

Daarnaast versterken we de mogelijkheden van online inschrijving, intake en interne leertrajectbegeleiding. Op deze manier verlagen we de drempel naar een volgehouden participatie, vooral voor kwetsbare doelgroepen.

Speerpunt 4: Gericht inzetten op kwalificatie

Het is duidelijk dat de coronacrisis een verhoogd risico op ongekwalificeerd uitstromen met zich meebracht. Heel wat kwetsbare leerlingen waren moeilijker te bereiken met afstandsonderwijs en haakten af. Veel van deze jongeren ervaren nu al, na enkele maanden vruchteloos meedingen op de arbeidsmarkt, dat ze weinig kansen of perspectieven hebben. Geconfronteerd met deze harde realiteit zullen velen van hen wellicht meer inzien hoe belangrijk een diploma SO is. Dit is dus het beste moment om hen te motiveren om dat diploma alsnog te behalen. Een nauwe samenwerking van het volwassenenonderwijs met VDAB en Actiris is hiervoor aangewezen. Een brede, onafhankelijk begeleiding naar en tijdens een geschikt individueel leertraject van deze jongeren biedt de meeste garantie op het succes.

We zetten in op volgende acties:

1. het terugdringen van ongekwalificeerde uitstroom via samenwerking en een outreachende aanpak;
2. een doorgedreven samenwerking met de examencommissie.

Ongekwalificeerde uitstroom terugdringen via samenwerking en een outreachende aanpak

Het terugdringen van ongekwalificeerd schoolverlaten is een prioriteit in het Vlaams regeerakkoord 2019-2024. Meerderjarige jongeren die het secundair onderwijs ongekwalificeerd verlaten, verdienen onze aandacht. Het gaat dan zowel om de jongeren die wel nog een opleiding volgen of aan het werk zijn maar zonder diploma SO geen duurzaam perspectief hebben, als de zogenaamde NEET-jongeren (Not in Education, Employment or Training). Door hen actief aan te spreken en met een aanklappende aanpak verder te begeleiden, moet het tweedekansonderwijs deze jonge mensen helpen bij het behalen van een diploma SO of een duurzame beroepskwalificatie. Voor de NEET-jongeren is daarvoor een intensieve samenwerking met organisaties die expertise hebben in het opsporen van en omgaan met deze jongeren van essentieel belang. Cruciaal daarbij is een individuele leertrajectbegeleiding met aandacht voor een haalbaar perspectief en het vlot erkennen van competenties in functie van een kort, intensief en relevant leertraject. Naast de outreachende aanpak in functie van de toeleiding naar het volwassenenonderwijs, is ook een versterking van de aanklappende cursistenbegeleiding tijdens het leertraject cruciaal. Op beide elementen zetten we gericht in.

Doorgedreven samenwerking met de examencommissie

Het volwassenenonderwijs is een aangewezen partner in het vermijden van de ongekwalificeerde uitstroom in een samenwerking met organisaties die zich bekommeren om de jongeren die niet (meer)

aarden in het gewone schoolse circuit en via de examencommissie op eigen tempo een diploma secundair onderwijs willen behalen. Een nauwere samenwerking tussen het tweedekansonderwijs en de examencommissie biedt meer mogelijkheden om jongeren alsnog hun diploma SO te laten behalen. We zetten dan ook in op een doeltreffende samenwerking tussen centra en de examencommissie¹⁶.

3. Monitoring en opvolging

Tot slot voorzien we in een accurate monitoring van 'Edusprong' zowel procesmatig als kwalitatief en op alle echelons. De onderwijsvernieuwingen op het werkveld zullen nauw worden opgevolgd zowel kwantitatief als kwalitatief. Bij elke actielijn voorzien we een opvolg- en evaluatiestrategie. De efficiënte besteding van de middelen wordt daarbij gericht opgevolgd.

Verder zetten we de onderwijsinspectie in. Tijdens de doorlichtingen nemen zij de impulsen op in het toezichtskader. De onderwijsinspectie zal over de implementatie rapporteren via de geijkte kanalen. Ahovoks zal de besteding van de middelen in samenspraak met de inspectie opvolgen. Het partnerschap levenslang leren zal ten gezette tijde over de voortgang van Edusprong geïnformeerd worden om afstemming te garanderen.

---

¹⁶ Vlor-advies: meer kruisbestuiving tussen wegen naar een diploma secundair onderwijs

BIJLAGE 4

VISIENOTA VOORSPRONGFONDS HOGER ONDERWIJS,
VERMELD IN ARTIKEL 32

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Visienota

“Voorsprongfonds Hoger Onderwijs”

Inleiding

Wij grijpen de coronacrisis aan om achterstand om te buigen in voorsprong. De pandemie was een enorme opdoffer voor onze universiteiten en hogescholen, maar ze bood ook mogelijkheden en kansen om te leren en te veranderen. Het komt er nu op aan dit momentum te benutten om te investeren in een transformatie die ons terug vooraan in de race brengt. We voorzien 60 miljoen euro voor een Voorsprongfonds dat ons hoger onderwijs digitaler, flexibeler en eigentijdsder zal maken en ons op vlak van onderwijs blijvend tot de Europese top zal doen behoren.

De drie speerpunten van het Voorsprongfonds zijn:

- 1) De uitbouw van een Vlaams opleidingsportfolio dat toekomstbestendig en wendbaar is;
- 2) Levenslang leren binnen het hoger onderwijs verder uitbouwen;
- 3) Volop inzetten op digitale onderwijsvormen.

Dit is hét moment om te investeren. We hebben te lang gefocust op het negatieve van de crisis en te weinig op de kansen die ze bood. De COVID-19 pandemie heeft onze manier van leven veranderd. We leven anders, we kopen anders en we leren en onderwijzen anders. Dat bracht vele nieuwe uitdagingen met zich mee voor hogescholen en universiteiten, maar heeft ook reeds gekende problemen scherper gesteld. Instellingen hebben hun manier van lesgeven en evalueren aangepast en stapten over op afstandsonderwijs. Delen van curricula werden ad hoc herdacht en oplossingen werden gezocht -én gevonden - binnen de nieuwe werkelijkheid van een samenleving in de greep van het virus.

Er is nu dus een uniek momentum om samen met alle hogeronderwijspartners nieuwe krijtlijnen uit te tekenen voor de toekomst van het hoger onderwijs in Vlaanderen. Samen de tijd te nemen om een visie uit te werken, de ervaringen die werden opgedaan en de kansen die er liggen vast te nemen en globaal te implementeren van het volledige landschap tot de individuele curricula. Binnen het kader van de Vlaamse en Europese relance richten we een Vlaams Voorsprongfonds voor hoger onderwijs op om concrete acties te kunnen nemen.

Binnen elk speerpunt zullen acties op korte en lange termijn met elkaar verbonden worden. De acties op korte termijn zijn gericht op een concrete ontwikkeling, vb. een oproep om een beleid te ontwikkelen, een traject om een nieuwe opleiding te starten, een investeringsimpuls, ... en beogen een zichtbaar en meetbaar resultaat binnen de looptijd van dit voorsprongfonds.

De acties op lange termijn zijn breder, gaan vb. rond visieontwikkeling en beleidsorganisatie op Vlaams niveau en lopen langer dan de looptijd van het fonds. Beiden staan met elkaar in verbinding. De acties op korte termijn kunnen, door hun ervaringen en resultaten input leveren voor het proces op lange termijn, en het bredere proces op zich kan ook inspirerend werken voor de concrete acties die al lopen.

Het Voorsprongfonds voorziet in een financiële injectie in het hoger onderwijs van 60 miljoen euro bijkomende middelen. De middelen zullen toegekend worden in 2021 en/of 2022 en kunnen ingezet worden tijdens de academiejaren 2021-2022 en 2022-2023. Die substantiële extra middelen zijn bedoeld om het hoger onderwijs in Vlaanderen te helpen de kansen die zich vandaag aanbieden ten volle te grijpen.

Daarbij zetten we resoluut in op maatregelen die het hoger onderwijs én dus ook Vlaanderen opnieuw een voorsprong zullen geven. De toekomst van onderwijs zal ecologisch, digitaal en technologie-gestuurd zijn. Het Vlaamse hoger onderwijs moet een voortrekkersrol kunnen opnemen op vlak van ontwikkeling, innovatie en gebruik.

Met dit Voorsprongfonds moet het Vlaamse hoger onderwijs ook internationaal een voorsprong kunnen nemen. Het hoger onderwijslandschap is immers bij uitstek een internationaal speelveld waarin onze instellingen een sterke positie innemen.

Onze universiteiten en hogescholen zijn onze belangrijkste kenniscentra. Het zijn cruciale groeipolen voor onze economie en onze samenleving. Als we voorsprong nemen met het hoger onderwijs, dan nemen we voorsprong met heel Vlaanderen.

1. Omgevingsanalyse

We mogen trots zijn op ons hoger onderwijs: we hebben sterke instellingen met sterke tradities die tot de wereldtop behoren. Getuige daarvan is onder andere de hoge internationale ranking van onze universiteiten. We kunnen echter niet rusten op de lauweren van het verleden. Om onze aansluiting bij het internationale peloton te behouden moeten we tegelijk ook durven innoveren.

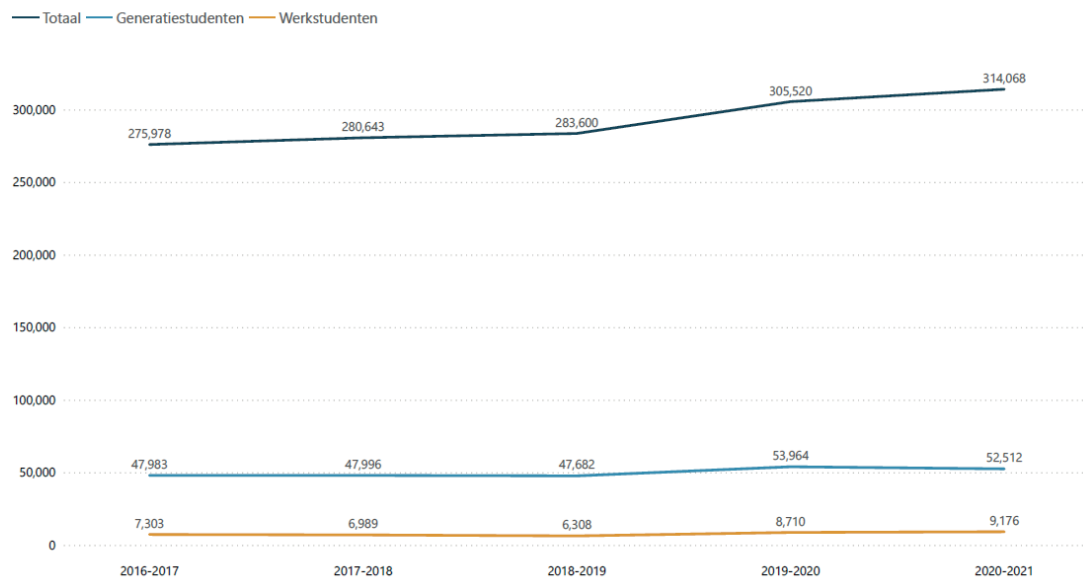
Ons hoger onderwijs staat zeker niet stil. De institutionele hervormingen van het laatste decennium hebben een impact gehad op zowel de organisatie als het aanbod van het hoger onderwijs. Zo werden er bachelors, masters en graduatoren ingevoerd, volgde er een fusiegolf onder universiteiten en hogescholen en werd het flexibiliseringsdecreet ingevoerd.

Tegelijk zagen we een belangrijke groei van studenten. De groep van reguliere studenten bleef niet alleen toenemen maar werd ook meer verscheiden (zie grafiek). Zo geven cijfers van de rectoren van de universiteiten aan dat 1 op 7 studenten die starten aan de universiteit roots heeft buiten Europa¹. De toestroom van 25-plussers en het aantrekken van meer buitenlandse studenten blijft een belangrijke uitdaging voor het hoger onderwijs. Bovendien vragen grote maatschappelijke uitdagingen zoals migratie, klimaatverandering, digitalisering en globalisering dat studenten gevormd worden tot nog meer zelfbewuste, kritische en flexibele burgers die, naast de stevige kennisbasis, beschikken over nieuwe en bredere competenties en vaardigheden eigen aan de 21ste eeuw.

---

¹ 1 op de 7 starters aan unief heeft roots buiten Europa - De Standaard

Aantal inschrijvingen van studenten met een actief diplomacontract tussen 2016-2017 en 2020-2021

Grafiek 1: aantal inschrijvingen aan hogescholen en universiteiten met een actief diplomacontract tussen 2016-2017 en 2020-2021, bron: Databank Hoger Onderwijs

Een toekomstbestendig opleidingsaanbod

Als de economie transformeert en de samenleving evolueert, dan moet ook het opleidingsaanbod in het hoger onderwijs evolueren en transformeren. We moeten durven nieuwe kansen en mogelijkheden met beide handen aangrijpen. Met het relanceplan Vlaamse veerkracht² en het Voorsprongfonds hoger onderwijs gaan we de studieprogramma's en de opleidingsstructuur van het hoger onderwijs op een ambitieuze wijze vernieuwen. We werken aan de verdere inrichting van een stevig en goed doordacht hoger onderwijsaanbod met een versterkte internationale dimensie, aan meer gerichtheid op het levenslang leren en de arbeidsmarkt en met aandacht voor een efficiëntere en meer optimale instroom, doorstroom en uitstroom van studenten.

Dit relanceprogramma wil hogeronderwijsinstellingen een stimulans bieden om actie te ondernemen en hun opleidingsportfolio te evalueren en aan te passen. De behoefte aan een meer wendbaar en toekomstgericht hoger onderwijsportfolio wordt al langer (h)erkend. Het huidige regelgevend kader bevat een aantal drempels om het opleidingsportfolio te evalueren, aan te passen of af te bouwen. Het komt er nu op aan te komen tot een goed georganiseerd en verscheiden hoger onderwijslandschap, afgestemd op de behoeftes van het werkveld en de maatschappij.

Het is één van de doelstellingen van de Vlaamse regering om van Vlaanderen een topregio te maken op vlak van hoger onderwijs. Dit betekent zowel een aanbod voor reguliere studenten aangepast aan innovatieve en maatschappelijke trends, maar ook een uitdagend en aangepast aanbod met het oog op levenslang leren.

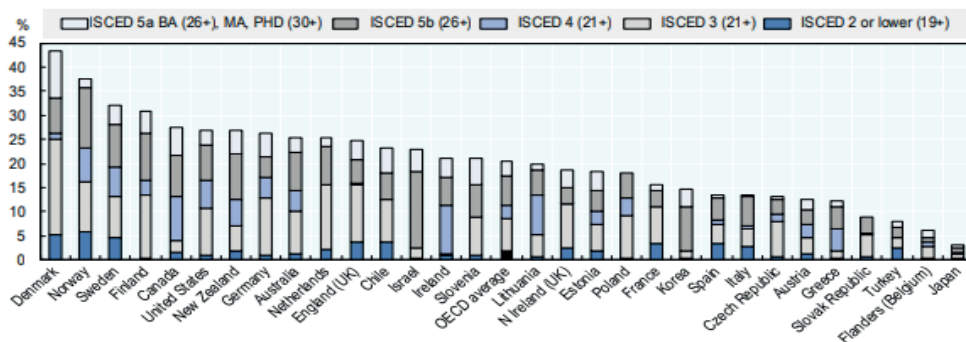
² <https://www.vlaanderen.be/publicaties/relanceplan-vlaamse-regering-vlaamse-veerkracht>

Vlaanderen als lerende samenleving

We hebben in Vlaanderen nog geen echte cultuur van levenslang leren. Te veel mensen beschouwen hun intrede in de arbeidsmarkt nog steeds als het einde van het leer- en studieproces. Maar in de hedendaagse economie en samenleving is het noodzakelijk om levenslang te blijven bijleren. We hebben de uitdrukkelijke ambitie om van Vlaanderen tegen 2024 een lerende samenleving te maken. ‘Leren’ wordt een continu proces dat altijd en overal plaatsvindt en voor iedereen toegankelijk is.

In het Pact 2020 voor een toekomstig Vlaanderen³ wordt de doelstelling geformuleerd dat 15% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd moet deelnemen aan levenslang en levensbreed leren. België scoort al jaren laag wat betreft de volwassen participatie in onderwijs. Met 8,6% van de 25-64 jarigen die onderwijs volgen, ten aanzien van een Europees gemiddelde van 10.9%, is levenslang leren in ons land een opvallend werkpunt⁴. (Grafiek 2). Dit blijkt ook uit de OECD Skills Strategy Flanders⁵, waar een hoofdstuk gewijd werd aan ‘developing a learning culture’. Zeer specifiek voor hoger onderwijs wordt de aanbeveling gegeven om het opleidingsaanbod te verruimen en flexibiliseren met het oog op het aantrekken van de doelgroep van volwassen studenten of werkstudenten.

Figure 2.11. Stock of qualifications attained via adult education

Grafiek 2: kwalificaties behaald door onderwijs aan volwassenen, per onderwijsniveau. Bron: <http://www.oecd.org/publications/oecd-skills-strategy-flanders-9789264309791-en.htm>

De postcorona arbeidsmarkt zal danig verschillen van de arbeidsmarkt van de voorbije decennia. Die markt zal flexibeler, digitaler en meer verscheiden zijn dan vroeger. De vraag naar extra opleidingen in het hoger onderwijs voor mensen die bijvoorbeeld een job of een gezin hebben zal bijvoorbeeld stijgen. Als we hierop willen inspelen dan moet de manier van denken binnen ons hoger onderwijs verschuiven van een aanbod dat zich louter richt op diplomeren van generatiestudenten naar een aanbod gericht op aantrekken van volwassenen en werkende studenten. Deze doelgroep kan geïnteresseerd zijn in allerlei vormen van bijscholing, heroriëntering of specialisatie en wil in functie daarvan slechts enkele opleidingsonderdelen volgen. Het bestaande aanbod van bv. werktrajecten is nog te beperkt en ook nieuwe aanbiedingsvormen zijn nog te weinig ontwikkeld en te weinig toegankelijk en spelen nog te weinig in op de noden van de arbeidsmarkt postcorona.

³ <https://www.vlaanderen.be/publicaties/pact-2020-een-nieuw-toekomstpact-voor-vlaanderen-20-doelstellingen>

⁴ EAK Statbel (Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium), LFS Eurostat, bewerking Steunpunt Werk en Statistiek Vlaanderen

⁵ <http://www.oecd.org/publications/oecd-skills-strategy-flanders-9789264309791-en.htm>

Digitale onderwijsvormen

Wij grijpen dit moment in de geschiedenis ook aan om werk te maken van een digitale versnelling. De COVID-19-crisis heeft ons onderwijs, en bij uitstek ons hoger onderwijs, verplicht om op erg korte termijn grote stappen vooruit te zetten in het zoeken naar digitale oplossingen voor onderwijs en leren. De technologie evolueert in normale tijden al snel, maar niemand kon voorzien hoe snel digitale technologie moest ontwikkelen om ons te helpen deze gezondheidscrisis te doorkomen. Hoewel het hoger onderwijs er alles aan gedaan heeft om op korte termijn stappen vooruit te zetten, waren de oplossingen vaak crisismaatregelen. De kans dient zich nu aan om deze crisismaatregelen in te bedden in een algemene en duurzame visie op leren in de toekomst. De crisis wees ons ook op het feit dat we blijvend aandacht moeten hebben voor kwaliteit en inclusiviteit.

We willen het digitaal afstandsonderwijs nu definitief en structureel inbedden in het Vlaamse hoger onderwijs. Daarvoor is gecoördineerde actie nodig op verschillende terreinen.

2. Speerpunten en acties

Het Voorsprongfonds zal ons hoger onderwijs sterker, flexibeler en digitaler maken. In de toekomst zal het digitale immers nog veel meer dan vandaag een rol spelen in onze samenleving. De coronacrisis heeft ons een gouden kans gegeven daarop in te zetten. Bovendien zijn we ons tegelijk ook bewust geworden van het onmisbare belang van het tastbare en het fysieke in ons leven. Het komt er nu op aan daar ons voordeel mee te doen.

We vertrekken vanuit de kansen die zich postcorona voordoen en pakken tegelijkertijd de structurele uitdagingen aan. We mikken op vernieuwingen die het hoger onderwijs een sterkere arbeidsmarktgerichte/maatschappelijke focus, een focus op levenslang leren en een 21^{ste}eeuws, digitaal karakter geven. Flexibiliteit, innovatie en verduurzaming staan voorop. Om deze ambitie waar te maken richten we ons op 3 inhoudelijke speerpunten waaraan 7 actielijnen worden gekoppeld.

De drie speerpunten zijn:

- 1) De uitbouw van een Vlaams opleidingsportfolio dat toekomstbestendig en wendbaar is
- 2) Veel meer mogelijkheden aanreiken om levenslang te leren binnen het hoger onderwijs
- 3) Volop inzetten op digitale onderwijsvormen

Speerpunt 1: een toekomstbestendig en wendbaar Vlaams opleidingsportfolio uitbouwen

We willen deze ambitie waarmaken door:

- 1) implementatie trajecten naar een toekomstbestendig en wendbaar opleidingsportfolio;
- 2) heroriëntering van curricula;
- 3) breed proces van een nieuwe profilering van hoger onderwijs in Vlaanderen.

Vlaanderen heeft de aansluiting bij de Europese beleidsontwikkelingen in het hoger onderwijs niet gemist. Europese afspraken, zoals de Bolognaverklaring van 1999 en het European Qualifications Framework (EQF) van 2008, werden vertaald in Vlaamse beleidskeuzes die op hun beurt omgezet werden in decreten en besluiten. Zo werd in Vlaanderen de bachelor- en masterstructuur ingevoerd op niveau 6 en 7 van de EQF; de doctoraten namen niveau 8 in⁶. Recent werd in Vlaanderen ook invulling gegeven aan niveau 5 in het hoger onderwijs met de graduaatsopleidingen. Binnen deze ontwikkelingen stond de democratisering van het hoger onderwijs centraal. Vanuit de overheid werd de nadruk gelegd op rationalisering. Dit resulteerde in fusies tussen hogeronderwijsinstellingen en in een rapport van de commissie Soete dat nog geen uitvoering kreeg. Binnen het kader van het relanceplan willen we de instellingen hoger onderwijs uitdagen om hierrond zelf het heft in handen te nemen en stappen vooruit te zetten.

Naar een toekomstbestendig en wendbaar opleidingsportfolio en een nieuwe profilering van hoger onderwijs in Vlaanderen

Het Voorsprongfonds moet instellingen aanzetten hun aanbod toekomstbestendig en wendbaar te maken. Dat vereist dat zij soepel kunnen inspelen op de vragen van de arbeidsmarkt en de maatschappelijke noden.

Het toekomstbestendig en wendbaar zijn, omvat ook aandacht voor de internationale ontwikkelingen met betrekking tot hoger onderwijs. De aandacht voor internationale profilering, internationale benchmark en internationale gerichtheid zijn een essentiële pijler van de uitbouw van het aanbod. Een mooi voorbeeld hiervan is ontwikkeling van de Europese Universiteiten.

Om de instellingen de kans te geven hun opleidingsaanbod te vernieuwen zal de bestaande programmatieprocedure aangepast worden. Het inrichten van nieuwe opleidingen en het verbeteren en vernieuwen van het bestaande aanbod moet sneller en transparanter georganiseerd worden en moet meer dan vandaag leiden tot een rationeel hoger onderwijsaanbod.

Het Voorsprongfonds zal hogeronderwijsinstellingen stimuleren om hun bestaand opleidingsportfolio kritisch te bekijken en acties te ondernemen om hun aanbod meer toekomstgericht en wendbaar te maken.

Hogeronderwijsinstellingen kunnen een actieplan indienen waarbij ze hun huidige opleidingsportfolio evalueren en noden aan vernieuwing, rationalisatie en aanpassing detecteren. Het kan daarbij zowel gaan om nieuwe opleidingen die inspelen op maatschappelijke noden als om innovatie van het bestaande curriculum. De middelen zullen prioritair ingezet worden op inhoudelijke ontwikkeling en innovatie. Dit gebeurt bovendien in samenwerking met het werkveld zodat gegarandeerd wordt dat de opleidingen op de maatschappij en/of de arbeidsmarkt gericht blijven. Instellingen moeten maximaal afstemmen en/of samenwerken met het oog op een rationele inplanning.

Binnen dit plan kunnen zowel vernieuwing van het aanbod als vernieuwing van het curriculum aan bod komen:

Vernieuwing van het opleidingsaanbod gaat in de eerste plaats over het aanpassen van bestaande opleidingen, zoals bijvoorbeeld het vormgeven van nieuwe afstudeerrichtingen of

---

⁶ VLOR advies: Uitdagingen en kansen voor het hoger onderwijs van de toekomst, advies op eigen initiatief, juni 2019

het vernieuwen van opleidingsonderdelen. Dit geeft instellingen de kans om de opleidingen inhoudelijk een impuls te geven, bijvoorbeeld naar het inbouwen van STEM of artificiële intelligentie in het curriculum.

De onderwijsinstellingen zijn aan zet om hun huidige aanbod te evalueren en opleidingen of afstudeerrichtingen die niet meer tegemoet komen aan de noden van de maatschappij en/of de arbeidsmarkt af te bouwen.

In uitzonderlijke gevallen kunnen instellingen een aanvraag indienen voor financiële ondersteuning om specifiek vernieuwend aanbod in te richten met inachtnaam van de bestaande procedures. Daarbij moet het concreet gaan om een vraag vanuit de arbeidsmarkt en/of de maatschappij. Bovendien moet Vlaanderen binnen dit domein een voorsprong kunnen nemen binnen Europa.

Instellingen vertrekken bij deze oefening steeds van een grondige analyse van hun bestaande opleidingsportefeuille.

We verwachten samenwerking tussen hogeronderwijsinstellingen, waardoor het mogelijk wordt om het totaalbeeld van de Vlaamse opleidingsportfolio in kaart te brengen. Samenwerking tussen hogeronderwijsinstellingen kan zowel binnen een vast verband (VLIR, VLHORA, associaties) als op niveau van opleidingen en/of studiegebieden.

Enkel zo kan gegarandeerd worden dat het opleidingsaanbod goed en transparant gespreid wordt over Vlaanderen en overlap tussen instellingen vermeden wordt.

Instellingen kunnen éénmalig financiële ondersteuning aanvragen voor de ontwikkeling van dit aanbod (met inbegrip van internationalisering), professionalisering of herscholing van personeel, noodzakelijke investeringen in materiaal en/of infrastructuur.

Heroriëntering van curricula

Naast vernieuwing van het opleidingsportfolio is ook vernieuwing van het curriculum een aandachtspunt in het Vlaamse hoger onderwijs. Hoewel in Vlaanderen alle instellingen hun opleidingen vorm geven volgens gezamenlijk vastgelegde domeinspecifieke leerresultaten, bepaalt het curriculum de concrete inhoud van elke opleiding. Het curriculum is dan ook het belangrijkste instrument om de opleidingsinhoud af te stemmen op verwachtingen van het werkveld en de brede maatschappij.

Instellingen kunnen een aanvraag indienen voor financiële ondersteuning bij het heroriënteren van de curricula van één of meerdere van hun opleidingen.

Binnen deze heroriëntatie kan er onder meer gedacht worden aan:

- een versterkte inzet op 21ste eeuwse/ VUCA vaardigheden⁷, met aandacht voor ondernemerschap en duurzaamheid, naast academische, internationale, interculturele competenties en competenties voor levenslang leren.
- een versterkt en verhoogd aanbod aan interdisciplinariteit en interprofessionaliteit binnen bestaande opleidingen waardoor een bredere vorming van studenten mogelijk

---

⁷ <https://epale.ec.europa.eu/en/node/117553>

- wordt. Dit zou vorm gegeven kunnen worden door de uitbouw van interprofessionele clusters.
- meer verantwoordelijkheid geven aan studenten, vb. door te werken met studentgecentreerde keuzepakketten. Als studenten meer verantwoordelijkheid en eigenaarschap krijgen om hun eigen curriculum mee vorm te geven, verhoogt de betrokkenheid alsook de inhoudelijke gerichtheid naar het individuele interessegebied van de student.
  - het verder flexibiliseren en modulariseren van het curriculum, waardoor de opleiding(en) meer toegankelijk worden voor niet-generatiestudenten.
  - Het ontwikkelen van een brede visie op profilering van hoger onderwijs met aandacht voor internationale benchmarking.

Speerpunt 2: Veel meer mogelijkheden aanreiken om levenslang te leren binnen het hoger onderwijs

Ons hoger onderwijs heeft nog veel onverzilverd potentieel inzake levenslang leren. Als we het aanbod beter afstemmen op oudere of reeds werkende geïnteresseerden onder meer via aanpassing curricula en opleidingsportfolio (zie supra speerpunt 1), dan kunnen we veel meer mensen de kans geven om later in het leven extra competenties te verwerven.

De huidige graduaats-, bachelor- en masteropleidingen hebben zeker een rol in het aanbod rond levenslang leren, maar er zal ook nood zijn aan kortere, flexibelere en modulaire trajecten die als een her/bijcholings- of verdiepings/verbredingstraject opgenomen kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan postinitieel onderwijs, maar ook aan micro-credentials, waarbij een korter traject in hoger onderwijs gecertificeerd kan worden.

De recente shift naar een betere mix van fysiek en digitaal onderwijs biedt ook mogelijkheden voor een meer toegankelijk hogeronderwijsaanbod voor bepaalde doelgroepen.

Het momentum is er om instellingen te ondersteunen om hun aanbod meer wendbaar te maken. Zo kunnen we het onderwijs meer toegankelijk maken voor levenslang leren of zelf een nieuw specifiek aanbod voor nieuwe doelgroepen ontwikkeld kan worden.

We ontplooien daartoe volgende acties:

1. oproep voor een wendbaar aanbod levenslang leren;
2. Vlaamse visieontwikkeling rond levenslang leren in hoger onderwijs.

Binnen deze acties kunnen hogeronderwijsinstellingen concrete initiatieven vormgeven die zich richten op het (her)ontwerpen van hun opleidingsaanbod om het toegankelijk en wendbaar te maken met het oog op levenslang leren.

Wendbaar aanbod levenslang leren

De hogescholen en universiteiten hebben binnen de bestaande regelgeving reeds verschillende mogelijkheden om in te zetten op levenslang leren. Deze mogelijkheden moeten allereerst ten volle benut worden. Recent kondigde de Europese Commissie aan een Europese visie te ontwikkelen rond micro-credentials en meer specifiek over hun sleutelrol in het ondersteunen van levenslang leren in en het verbreden van de toegang tot hoger onderwijs⁸. Een micro-credential is een erkend bewijs van de leerresultaten die iemand heeft behaald na een leerervaring van beperkte omvang, op basis van transparante normen en eisen en na een beoordeling (ontleend aan de definitie van de EU-commissie). Micro-credentials zijn het flexibele instrument bij uitstek om het onderwijs open te stellen voor meer lerenden.

Binnen dit actiepunt kunnen verschillende elementen aan bod komen:

- de ontwikkeling of aanpassing van een onderwijsaanbod dat zich specifiek richt op zij die willen herscholen/heroriënteren of bijscholen. De ontwikkeling of aanpassing van het onderwijsaanbod kan zowel betrekking hebben op initiële opleidingen (graduaat-, bachelor- en masteropleidingen) maar ook op post-initiële opleidingen (bachelor-na bachelor of master-na-masteropleidingen) en micro-credentials;
- het inzetten op het verstevigen van de samenwerking met het bedrijfsleven. Hierbij kan gedacht worden aan het opzetten van nieuwe trajecten rond duaal onderwijs, maar ook aan het vormgeven van nieuwe werkplekcomponenten. Het opzetten van contractonderwijs, bvb. in het kader van digitalisering en duurzaamheid, waarbij de expertise van de hogeronderwijsinstelling in het bedrijfsleven wordt binnengebracht, behoort eveneens tot deze oproep;
- het opzetten van vernieuwende, innovatieve opleidingstrajecten die zich specifiek richten op kwetsbare doelgroepen die vandaag te weinig binding hebben met het hoger onderwijs, zoals vb. werkzoekenden, anderstaligen, of nieuwkomers met een hogeronderwijsdiploma dat niet (volledig) erkend wordt. Voor deze lerenden zou een opleidingstraject op maat uitgewerkt kunnen worden, waardoor zij volwaardig kunnen toetreden op de arbeidsmarkt. Hierbij wordt bijzondere aandacht gevraagd voor buitenlandse diploma's verpleegkunde.

Omdat het doel is om een echte impuls aan het levenslang leren in het hoger onderwijs te geven, kunnen enkel nieuwe acties en trajecten ingediend worden door de instellingen. Net zoals in de andere speerpunten is ook hier samenwerking belangrijk. Aanvragen die een zinvolle samenwerking met een andere hogeronderwijsinstelling, een belangenorganisatie of het bedrijfsleven kunnen aantonen, hebben een streepje voor.

Vlaamse visieontwikkeling rond levenslang leren in hoger onderwijs

Naast concrete acties binnen de instellingen is er in Vlaanderen nood aan een breed gedragen en gedeelde visie rond levenslang leren in het hoger onderwijs. De link met de werkzaamheden van het Partnerschap Levenslang Leren wordt hier gemaakt. De huidige onderwijsregelgeving rond flexibilisering en financiering maakt veel mogelijk maar bevat geen specifieke richtlijnen rond het organiseren en stimuleren van activiteiten in het kader van levenslang leren. Binnen deze actie zal de overheid, samen met de hogeronderwijsinstellingen, sociale partners en betrokken actoren een visie uitwerken rond levenslang leren in het hoger onderwijs. Dit impliceert ook het onderzoeken van de

---

⁸ https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/document-library/eea-communication-sept2020_en

mogelijkheden tot uitwerking van een businessmodel/financieringsmechanisme om het levenslang leren in hoger onderwijs te stimuleren.

Speerpunt 3: kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen in het hoger onderwijs

Digitalisering is een fantastisch verlengstuk voor het contactonderwijs waar Vlaanderen zo sterk in is. Tijdens de coronacrisis kwam de plotse omschakeling naar digitaal en online onderwijs met de nodige problemen en hindernissen, zowel naar infrastructuur toe als naar competenties van docenten en studenten. Er is echter ook een opportuniteit ontstaan voor een digitale versnelling.

Het Voorsprongfonds wil onderwijsinstellingen ondersteunen bij het kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe werkvormen binnen het hoger onderwijs waarbij een ideale mix van fysiek onderwijs op de campus en digitaal onderwijs op afstand wordt nagestreefd.

We zetten in op volgende acties:

1. ondersteuning voor het kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe (digitale) onderwijsvormen;
2. versterken van competenties rond nieuwe onderwijsvormen.

Kwaliteitsvol verduurzamen van nieuwe (digitale) onderwijsvormen

Er was een crisis als de coronapandemie nodig om ons het enorme potentieel van digitaal onderwijs te tonen.

Het verduurzamen van kwaliteitsvolle vormen van een mix tussen fysiek en digitaal onderwijs vereist investeringen in infrastructuur en materiaal. Er werd reeds een substantiële financiële injectie gegeven om de kosten van digitaal afstandsonderwijs op te vangen. Binnen deze actie kunnen instellingen nogmaals éénmalig financiële ondersteuning ontvangen voor investeringen om het onderwijs aan te passen aan de nieuwe werkvormen. Dit kan gaan om investeringen in IT-materiaal (hard- en software) maar ook om investeringen voor het inrichten van studieruimten, het aanpassen van labo's of leslokalen, het voorzien van opnamefaciliteiten of het vormgeven van nieuw cursusmateriaal of nieuwe evaluatiemethodieken (digitaal examencentrum, proctoringsystemen...).

Instellingen vertrekken in hun aanvraag steeds vanuit de nood van studenten. De projecten kunnen plaatsvinden op niveau van de instelling maar ook op niveau van een opleiding of van enkele opleidingsonderdelen.

Om de eerste actie binnen dit speerpunt te ondersteunen, willen we focussen op het delen van de praktijken die vandaag al ontwikkeld zijn om samenwerking en uitwisseling tussen instellingen te stimuleren.

Versterken van competenties rond nieuwe onderwijsmethodieken.

Om beleid en investeringen optimaal te laten renderen, is het ook belangrijk dat instellingen ervoor zorgen dat docenten voldoende en continu geprofessionaliseerd worden in digitale didactiek en digitaal evalueren.

De afgelopen jaren heeft de evolutie rond digitaal onderwijs niet stil gestaan in Vlaanderen en door de COVID-19-pandemie heeft ze een stevige stimulans gekregen. Veel docenten ontwikkelden mooie en goede praktijken op maat van hun opleidingsonderdeel of opleiding. Binnen instellingen werd ingezet op een (aanzet tot) beleid. Om deze actie kracht bij te zetten zal een lerend netwerk opgezet worden dat krachtig kan inzetten op het delen en verspreiden van goede praktijken en het professionaliseren van docenten hoger onderwijs.

3. Verdere operationalisering Voorsprongfonds

Aan het Voorsprongfonds is een substantieel budget gekoppeld. Bij de verdeling van deze middelen kiezen we bewust voor projecten die kwalitatief goed zijn én die bijdragen aan de doelstellingen van deze nota.

Het realiseren van voorsprong en samenwerking staat centraal.

De wijze van verdeling van de middelen vormt onderdeel van latere concretisering en zal inhoudelijk per speerpunt aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

Opvolging en monitoring

Tot slot voorzien we in een accurate monitoring van ‘het Voorsprongfonds’ zowel procesmatig als kwalitatief en op alle echelons.

De onderwijsvernieuwingen op het werkveld zullen nauw worden opgevolgd zowel kwantitatief als kwalitatief.

De Europese richtlijnen over rapportering worden opgevolgd.

De uitrol van het Voorsprongfonds binnen de drie speerpunten zal worden aangestuurd en opgevolgd door een divers samengestelde stuurgroep waarin naast de overheid ook de uitvoerende instellingen en NVAO vertegenwoordigd zijn. Daarnaast wordt er voorzien in een gedegen (wetenschappelijke) monitoring, zowel procesmatig als kwalitatief van de verschillende acties en de resultaten, zowel op Vlaams als op instellingsniveau.

Het partnerschap levenslang leren zal ten gezette tijde over de voortgang van Voorsprongfonds geïnformeerd worden om afstemming te garanderen.

De link met Edusprong en Digisprong wordt bewaakt onder meer kader van de link met levenslang leren en het versterken van digitale competenties.

Bij elke actielijn voorzien we een opvolg- en evaluatiestrategie. De efficiënte besteding van de middelen wordt daarbij gericht in de gaten gehouden. Hierbij worden de regeringscommissarissen ingezet.

Gezien om gevoegd te worden bij het programmadecreet van [...] bij de aanpassing van de begroting 2021